

25.10.2001. likums "Administratīvā procesa likums" ("LV", 164 (2551), 14.11.2001.)
[spēkā ar 01.02.2004.] ar grozījumiem:

- 12.06.2003. likums ("LV", 96 (2861), 27.06.2003.) [spēkā ar 01.07.2003.];
- 15.01.2004. likums ("LV", 12 (2960), 23.01.2004.) [spēkā ar 01.02.2004.];
- 26.10.2006. likums ("LV", 183 (3551), 15.11.2006.) [spēkā ar 01.12.2006.].

Redakcijas: [01.02.2004] [01.12.2006] [01.01.2007]

Aktuālā redakcija

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Administratīvā procesa likums

A DAĻA
VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.nodaļa
Administratīvā procesa pamatnoteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

(1) **Iestāde** ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kurai ar normatīvo aktu vai publisko tiesību līgumu piešķirtas noteiktas valsts varas pilnvaras valsts pārvaldes jomā.

(2) **Augstāka iestāde** ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu.

(3) **Administratīvais akts** ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Administratīvais akts ir arī lēmums par amatpersonas vai iestādei īpaši pakļautas personas tiesiskā statusa nodibināšanu, maiņu, izbeigšanu un šīs personas disciplināro sodīšanu, kā arī cits lēmums, ja tas būtiski ierobežo amatpersonas vai iestādei īpaši pakļautas personas cilvēktiesības. Amatpersona šīs daļas izpratnē nav iestādes darbinieks, ar kuru atbilstoši normatīvajiem aktiem dibināmas darba tiesiskās attiecības. Administratīvais akts nav:

1) iestādes lēmums vai cita veida darbība privāto tiesību jomā;

2) iestādes iekšējs lēmums, kas skar tikai pašu iestādi, tai padotu iestādi vai īpaši pakļautu personu;

3) starplēmums (tostarp procesuāls lēmums) administratīvā procesa ietvaros, izņemot gadījumu, kad tas pats par sevi skar būtiskas personas tiesības vai tiesiskas intereses vai būtiski apgrūtina to īstenošanu;

4) Saeimas, Valsts prezidenta, Ministru kabineta vai pašvaldības domes (padomes) politisks lēmums (politisks paziņojums, deklarācija, aicinājums un paziņojums par amatpersonu ievēlēšanu u. tml.);

5) kriminālprocesuāls lēmums un tiesas nolēmums.

(4) **Tiesību norma** ir normatīvs akts (tā daļa) un vispārējie tiesību principi.

(5) **Ārējais normatīvais akts** ir Satversme, likumi, Ministru kabineta noteikumi un pašvaldību saistošie noteikumi, kā arī starptautiskie līgumi un Eiropas Savienības (Kopienu) pamatlīgumi un uz to pamata izdotie normatīvie akti.

(6) **Iekšējais normatīvais akts** ir tiesību akts, kuru publisko tiesību subjekts izdevis ar mērķi noteikt savas vai sev padotas institūcijas iekšējās darbības kārtību vai izskaidrot kāda ārējā normatīvā akta piemērošanas kārtību savā darbības jomā (instrukcija, ieteikumi, nolikums u.c.).

(7) **Starptautisko tiesību norma** ir Latvijai saistoši starptautiskie līgumi, starptautiskās paražu tiesības un starptautisko tiesību vispārējie principi.

(8) **Privātpersona** ir fiziskā persona, privāto tiesību juridiskā persona vai šādu personu apvienība.

(9) **Publisko tiesību subjekts** ir publisko tiesību juridiskā persona tās orgāna vai cita tāda institucionāla veidojuma personā, kuram piemīt administratīvi procesuālā rīcībspēja.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

2.pants. Likuma pamatmērķi

Šā likuma pamatmērķi ir šādi:

1) nodrošināt demokrātiskas, tiesiskas valsts pamatprincipu, it sevišķi cilvēktiesību, ievērošanu konkrētās publiski tiesiskajās attiecībās starp valsti un privātpersonu;

2) pakļaut neatkarīgas, objektīvas un kompetentas tiesu varas kontrolei izpildvaras darbības, kuras attiecas uz konkrētām publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu;

3) nodrošināt tiesību normu tiesisku, precīzu un efektīvu piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

3.pants. Likuma darbība

(1) Šo likumu piemēro administratīvajā procesā iestādē, ciktāl citu likumu speciālajās tiesību normās nav noteikta cita kārtība.

(2) Administratīvais process tiesā notiek saskaņā ar šo likumu. Ja cita likuma speciālā tiesību norma nosaka citu kārtību, kas nav pretrunā ar šā likuma pamatmērķiem un principiem, administratīvajā procesā tiesā piemēro cita likuma speciālo tiesību normu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

4.pants. Administratīvā procesa principi

(1) Administratīvajā procesā piemēro šādus vispārējos tiesību principus:

- 1) privātpersonas tiesību ievērošanas princips (5.pants);
- 2) vienlīdzības princips (6.pants);
- 3) tiesiskuma princips (7.pants);
- 4) tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips (8.pants);
- 5) patvaļas aizlieguma princips (9.pants);
- 6) tiesiskās paļāvības princips (10.pants);
- 7) likuma atrunas princips (11.pants);
- 8) demokrātiskās iekārtas princips (12.pants);
- 9) samērīguma princips (13.pants);
- 10) likuma prioritātes princips (14.pants);
- 11) procesuālā taisnīguma princips (14.¹ pants).

(2) Administratīvajā procesā piemēro arī šā panta pirmajā daļā neminētus vispārējos tiesību principus, kuri atklāti, atvasināti vai attīstīti iestāžu praksē vai tiesu judikatūrā, kā arī tiesību zinātnē.

(3) Administratīvajam aktam un iestādes faktiskajai rīcībai (7.nodaļa) jāatbilst šā panta pirmajā daļā minētajiem vispārējiem tiesību principiem.

(4) Šajā likumā privātpersonai noteikto tiesību izmantošana pati par sevi nevar privātpersonai radīt nelabvēlīgas, tai skaitā privāttiesiskas sekas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

5.pants. Personas tiesību ievērošanas princips

Administratīvajā procesā, it īpaši pieņemot lēmumu pēc būtības, iestāde un tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

6.pants. Vienlīdzības princips

Pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, — atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa daļībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās

izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

7.pants. Tiesiskuma princips

Iestādes un tiesas rīcībai jāatbilst tiesību normām. Iestāde un tiesa darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros un savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

8.pants. Tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips

Iestāde un tiesa, piemērojot tiesību normas, izmanto tiesību normu interpretācijas pamatmetodes (gramatisko, sistēmisko, vēsturisko un teleoloģisko metodi), lai sasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu (17.pants).

9.pants. Patvaļas aizlieguma princips

Administratīvo aktu un tiesas nolēmumu var pamatot ar faktiem, kuri ir nepieciešami lēmuma pieņemšanai, un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem.

10.pants. Tiesiskās paļāvības princips

Privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

11.pants. Likuma atrunas princips

Privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu izdot vai faktisku rīcību veikt iestāde var uz Satversmes, likuma, kā arī uz starptautisko tiesību normas pamata. Ministru kabineta noteikumi vai pašvaldību saistošie noteikumi var būt par pamatu šādam administratīvajam aktam vai faktiskai rīcībai tikai tad, ja Satversmē, likumā vai starptautisko tiesību normā tieši vai netieši ir ietverts pilnvarojums Ministru kabinetam, izdodot noteikumus, vai pašvaldībām, izdodot saistošos noteikumus, tajos paredzēt šādus administratīvos aktus vai faktisko rīcību. Ja Satversme, likums vai starptautisko tiesību norma ir pilnvarojusi Ministru kabinetu, tad Ministru kabinets savukārt ar noteikumiem var pilnvarot pašvaldības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

12.pants. Demokrātiskās iekārtas princips

Iestāde un tiesa, piemērojot tiesību normas, apsver, vai privātpersonai nelabvēlīgs administratīvais akts vai faktiskā rīcība ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu privātpersonu tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

13.pants. Samērīguma princips

Labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

14.pants. Likuma prioritātes princips

Privātpersonai labvēlīgu administratīvo aktu, kas regulē tiesiskās attiecības demokrātiskai sabiedrībai un valsts iekārtai būtiski svarīgā jautājumā (vārda un preses brīvība, domas, apziņas un reliģiskās pārliecības brīvība, pulcēšanās un biedrošanās brīvība, kā arī politiskā sistēma), iestāde var izdot uz Satversmes vai likuma pamata.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

14.¹ pants. Procesuālā taisnīguma princips

Iestāde un tiesa, pieņemot lēmumus, ievēro objektivitāti un dod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus. Amatpersona, par kuras objektivitāti var pastāvēt pamatotas šaubas, nepiedalās lēmuma pieņemšanā.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

15.pants. Ārējo normatīvo aktu, vispārējo tiesību principu un starptautisko tiesību normu piemērošana

(1) Iestāde un tiesa administratīvajā procesā piemēro ārējos normatīvos aktus, starptautisko tiesību un Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas, kā arī vispārējos tiesību principus (4.pants).

(2) Iestāde un tiesa ievēro šādu ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhiju:

1) Satversme;

2) likums un Satversmes 81.panta kārtībā izdotie Ministru kabineta noteikumi;

3) Ministru kabineta noteikumi;

4) pašvaldību saistošie noteikumi.

(3) Starptautisko tiesību normas neatkarīgi no to avota piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Ja konstatē pretrunu starp starptautisko tiesību normu un tāda paša juridiskā spēka Latvijas tiesību normu, piemēro starptautisko tiesību normu.

(4) Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas piemēro atbilstoši to vietai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā. Piemērojot Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas, iestāde un tiesa ņem vērā Eiropas Kopienu Tiesas judikatūru.

(5) Vispārējos tiesību principus piemēro, ja attiecīgo jautājumu neregulē ārējais normatīvais akts, kā arī lai interpretētu normatīvos aktus (17.pants).

(6) Ja konstatē pretrunu starp dažāda juridiskā spēka tiesību normām, piemēro to tiesību normu, kurai ir augstāks juridiskais spēks.

- (7) Ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka vispārējo un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma.
- (8) Ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka ārējiem normatīvajiem aktiem, piemēro jaunāko ārējo normatīvo aktu. Noteicošs ir ārējā normatīvā akta pieņemšanas datums.
- (9) Ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka jaunāku vispārējo un vecāku speciālo tiesību normu, vecāko speciālo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl tās mērķis nav pretrunā ar jaunākās vispārējās tiesību normas (normatīvā akta) mērķi.
- (10) Izlemjot, kurai no vienāda juridiskā spēka tiesību normām dodama priekšroka, jāņem vērā arī to objektīvais nozīmīgums kopējā kontekstā, ko veido šīs tiesību normas, un priekšroka dodama tai tiesību normai, kura regulē demokrātiskai sabiedrībai un valsts iekārtai būtiski svarīgu jautājumu.
- (11) Ja iestādei jāpiemēro tiesību norma, bet tai rodas pamatotas šaubas, vai šī tiesību norma atbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normai, iestāde šo tiesību normu piemēro, bet par savām šaubām nekavējoties motivētā rakstveida ziņojumā informē augstāku iestādi un Tieslietu ministriju.
- (12) Iestāde un tiesa nedrīkst atteikties izlemt jautājumu, pamatojoties uz to, ka šis jautājums nav noregulēts ar likumu vai citu ārējo normatīvo aktu (iestāžu un tiesu juridiskās obstrukcijas aizliegums). Tās nedrīkst atteikties piemērot tiesību normu, pamatojoties uz to, ka šī tiesību norma neparedz piemērošanas mehānismu, ka tas nav pilnīgs vai nav izdoti citi normatīvie akti, kas tuvāk regulētu attiecīgās tiesību normas piemērošanu. Tas neattiecas tikai uz gadījumu, kad nav izveidota vai nedarbojas iestāde, kurai šī tiesību norma ir jāpiemēro vai citādā veidā jāpiedalās tās piemērošanā.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

16.pants. Iekšējo normatīvo aktu piemērošana

- (1) Iekšējais normatīvais akts ir saistošs tam publisko tiesību subjektam, kas šo aktu izdevis, kā arī šim publisko tiesību subjektam padotajām institūcijām. Privātpersonām iekšējais normatīvais akts nav saistošs.
- (2) Ja iestāde konstatē pretrunu starp iekšējiem normatīvajiem aktiem, tā piemēro to aktu, kuru izdevusi institucionāli augstāka iestāde. Ja iestāde konstatē pretrunu starp iekšējiem normatīvajiem aktiem, kurus izdevusi institucionāli augstāka iestāde un funkcionāli augstāka iestāde, tā piemēro to aktu, kuru izdevusi funkcionāli augstāka iestāde.
- (3) Ja iestāde konstatē pretrunu starp iekšējos normatīvajos aktos ietverto vienāda juridiskā spēka vispārējo tiesību normu un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma.
- (4) Ja iestāde konstatē pretrunu starp viena publisko tiesību subjekta izdotiem iekšējiem normatīvajiem aktiem, tā piemēro jaunāko aktu. Noteicošs ir normatīvā akta pieņemšanas datums.
- (5) Ja iestādei jāpiemēro iekšējais normatīvais akts, bet tai rodas pamatotas šaubas, vai tas atbilst cita publisko tiesību subjekta izdotam iekšējam normatīvajam aktam, iestāde to piemēro, bet par savām šaubām nekavējoties motivētā rakstveida ziņojumā informē institucionāli augstāku iestādi un publisko tiesību subjektu, kas šo normatīvo aktu izdevis, kā arī Tieslietu ministriju.
- (6) Ja iestādei jāpiemēro iekšējais normatīvais akts, bet tai rodas pamatotas šaubas, vai tas atbilst ārējam normatīvajam aktam un vispārējiem tiesību principiem, kā arī starptautisko tiesību vai Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normām, iestāde šo iekšējo normatīvo aktu nepiemēro un nekavējoties motivētā rakstveida ziņojumā informē par to augstāku iestādi un publisko tiesību subjektu, kas šo normatīvo aktu izdevis, kā arī Tieslietu ministriju. Publisko tiesību subjekts, kas šo normatīvo aktu izdevis, var

dot rakstveida rīkojumu to piemērot. Ja publisko tiesību subjekta rīkojums satur juridisku pamatojumu, kādēļ iestādes šaubas ir noraidāmas un attiecīgais iekšējais normatīvais akts atbilst ārējam normatīvajam aktam un vispārējiem tiesību principiem, kā arī starptautisko tiesību un Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normām, iestāde to izpilda.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

17.pants. Tiesību normu interpretācija un analogija

(1) Iestāde un tiesa, interpretējot (tulkojot) tiesību normu, lieto šādas interpretācijas pamatmetodes:

- 1) gramatisko (filoloģisko) interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu no valodnieciskā viedokļa;
- 2) vēsturisko interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu, ņemot vērā apstākļus, uz kuriem pamatojoties tā radīta;
- 3) sistēmisko interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu saistībā ar citām tiesību normām;
- 4) teleoloģisko (jēgas un mērķa) interpretācijas metodi, tas ir, noskaidro tiesību normas jēgu, pamatojoties uz lietderīgu un taisnīgu mērķi, kas ar attiecīgo tiesību normu jāsasniedz.

(2) Ja iestāde vai tiesa konstatē tiesību sistēmā nepilnību, tā var šo nepilnību novērst, arī lietojot analogijas metodi, tas ir, sistēmiski analizējot līdzīgu gadījumu tiesisko regulējumu un šīs analīzes rezultātā konstatētos tiesību principus piemērojot konkrētajā gadījumā. Ar analogiju nedrīkst pamatot tādu administratīvo aktu, kurš ierobežo adresāta cilvēktiesības.

(3) Ja, interpretējot tiesību normu pēc dažādām metodēm, iespējams nonākt gan pie rezultāta, kas atbilst tiesību sistēmai, gan pie rezultāta, kas ir pretrunā ar kādu tiesību normu, lieto to interpretācijas metodi, kuras rezultāts konkrētajā gadījumā atbilst tiesību sistēmai.

(4) Ja, interpretējot tiesību normu pēc dažādām metodēm, iespējams nonākt pie dažādiem rezultātiem, kas visi atbilst tiesību sistēmai, lieto to interpretācijas metodi, ar kuru konkrētajā gadījumā iespējams sasniegt lietderīgāko un taisnīgāko rezultātu.

(5) Ja Satversmes tiesa attiecīgo tiesību normu ir interpretējusi spriedumā, iestāde un tiesa piemēro šo interpretāciju.

(6) Ja augstāka iestāde iekšējā normatīvajā aktā interpretējusi tiesību normu, iestāde piemēro šo interpretāciju. Iestādes pilnvaras, kas minētas šā likuma 16.panta piektajā un sestajā daļā, paliek neskartas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

18.pants. Administratīvā procesa izdevumi

(1) Administratīvais process iestādē privātpersonai ir bez maksas, ja likumā nav noteikts citādi.

(2) Par pieteikuma iesniegšanu tiesā maksājama valsts nodeva šā likuma 13.nodaļā noteiktajā kārtībā un apmērā.

(3) Ministru kabinets nosaka, kādā kārtībā un apmērā administratīvajā procesā tiesā no valsts budžeta izmaksā atlīdzību lieciniekiem, tulkiem un ekspertiem.

(4) Administratīvajās lietās, kas adresātam ir sarežģītas, pēc iestādes vai tiesas lēmuma, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, tās pārstāvim izmaksā atlīdzību no valsts budžeta. Atlīdzības apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

2.nodaļa

Administratīvi procesuālā tiesībspēja un rīcībspēja

19.pants. Tiesībspēja un rīcībspēja

- (1) Administratīvi procesuālā tiesībspēja ir spēja būt apveltītam ar administratīvi procesuālajām tiesībām un pienākumiem.
- (2) Administratīvi procesuālā rīcībspēja ir spēja īstenot administratīvi procesuālās tiesības un izpildīt administratīvi procesuālos pienākumus.

20.pants. Privātpersonas administratīvi procesuālā tiesībspēja

- (1) Administratīvi procesuālā tiesībspēja atzīstama vienlīdzīgi fiziskajām un privāto tiesību juridiskajām personām.
- (2) Administratīvi procesuālā tiesībspēja atzīstama arī personu apvienībai, ja personas ir saistītas ar pietiekami noturīgu saikni, lai sasniegtu noteiktu mērķi, un personu apvienībai ir noteikta lēmumu pieņemšanas kārtība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

21.pants. Privātpersonas administratīvi procesuālā rīcībspēja

- (1) Administratīvi procesuālā rīcībspēja ir:

- 1) pilngadīgai rīcībspējīgai fiziskajai personai;
- 2) privāto tiesību juridiskajai personai;
- 3) personu apvienībai, kurai ir atzīstama procesuālā tiesībspēja.

(2) Tās fiziskās personas procesuālās tiesības, kura nav sasniegusi 15 gadu vecumu vai kura atzīta par rīcībnespējīgu, īsteno šīs personas likumiskais pārstāvis.

(3) Tās fiziskās personas procesuālās tiesības, kura sasniegusi vecumu no 15 līdz 18 gadiem, īsteno šīs personas likumiskais pārstāvis. Šādās lietās iestāde vai tiesa uzaicina piedalīties arī attiecīgo nepilngadīgo personu.

(4) Likumā noteiktajos gadījumos nepilngadīgā persona ir tiesīga patstāvīgi īstenot savas procesuālās tiesības un izpildīt pienākumus. Ja likums nepilngadīgai personai, kas sasniegusi 15 gadu vecumu, piešķir tiesības patstāvīgi vērsties iestādē, tai ir tiesības administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību patstāvīgi pārsūdzēt tiesā. Šādā lietā pēc iestādes vai tiesas ieskata var pieaicināt šīs personas likumisko pārstāvi, lai viņš sniegtu tai palīdzību lietas vešanā.

(5) Privāto tiesību juridiskās personas lietas ved tās orgāns vai pilnvarota persona.

(6) Personu apvienības lietas ved tās likumiskais pārstāvis vai pilnvarota persona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

22.pants. Publisko tiesību subjekta administratīvi procesuālā tiesībspēja

(1) Administratīvi procesuālā tiesībspēja pilnā apjomā piemīt:

- 1) Latvijas Republikai kā sākotnējai publisko tiesību juridiskajai personai;
- 2) pašvaldībai un citai atvasinātai publisko tiesību juridiskajai personai.

(2) Citiem publisko tiesību subjektiem administratīvi procesuālā tiesībspēja piemīt lietās, kas attiecas uz jomām, kurās tie saskaņā ar likumu darbojas sava patstāvīgā budžeta ietvaros.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

23.pants. Publisko tiesību subjekta administratīvi procesuālā rīcībspēja

(1) Publisko tiesību juridiskās personas vārdā rīkojas piekriļīgais orgāns, iestāde (amatpersona) vai cits pilnvarots tiesību subjekts.

(2) Publisko tiesību subjektam, kuram piemīt administratīvi procesuālā tiesībspēja (22.panta otrā daļa), tādā pašā apjomā piemīt arī administratīvi procesuālā rīcībspēja, un tā vārdā rīkojas iestāde (amatpersona) vai cits pilnvarots tiesību subjekts.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

3.nodaļa

Administratīvā procesa dalībnieki iestādē un tiesā

24.pants. Administratīvā procesa dalībnieki

Administratīvā procesa dalībnieki ir:

- 1) iesniedzējs (25.pants);
- 2) iestāde, kuras lietvedībā ir administratīvā lieta;
- 3) adresāts (27.pants);
- 4) trešā persona (28.pants);
- 5) tiesību subjekts, kuram ir tiesības būt par privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizstāvi (29.pants);
- 6) pieteicējs (31.pants);
- 7) atbildētājs (34.pants);
- 8) pārstāvis (35.– 40.pants).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

25.pants. Iesniedzējs

(1) Iesniedzējs ir privātpersona, kura griežas iestādē, lai nodibinātu, grozītu, konstatētu vai izbeigtu konkrētas publiski tiesiskās attiecības. Par iesniedzēju uzskatāma arī privātpersona, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai lieta uzsākta pēc šā

likuma 29.pantā minētā tiesību subjekta iesnieguma.

(2) Gadījumos, kad publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība, kā arī citos ārējā normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos iesniedzējs var būt arī publisko tiesību juridiskā persona. Administratīvajā procesā, kurā iesniedzējs vai adresāts ir publisko tiesību subjekts, tiek attiecīgi piemērotas šā likuma normas, izņemot gadījumus, kad no publisko tiesību subjekta būtības izriet, ka tās nav piemērojamas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

26.pants. Procesuālā līdzdalība iestādē

(1) Iesniegumu iestādei var iesniegt vairāki iesniedzēji (līdziesniedzēji).

(2) Katrs līdziesniedzējs procesā piedalās patstāvīgi.

(3) Līdziesniedzēji var uzdot lietas vešanu vienam no sava vidus vai vienam kopējam pārstāvim.

(4) Iestādes procesuālās darbības un lēmumi, ieskaitot administratīvo aktu, nodibina, groza, konstatē vai izbeidz tiesiskās attiecības ar katru līdziesniedzēju atsevišķi. Katrs līdziesniedzējs savas procesuālās tiesības, it sevišķi tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt procesuālās darbības un administratīvo aktu, var izmantot neatkarīgi no pārējiem līdziesniedzējiem.

27.pants. Adresāts

(1) Adresāts ir privātpersona, attiecībā uz kuru izdots administratīvais akts vai veikta (tiks veikta) faktiskā rīcība.

(2) Publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība gadījumos, kad tas atrodas salīdzināmā situācijā ar privātpersonu un konkrētajā gadījumā ir pakļauts tādiem pašiem tiesību priekšrakstiem kā privātpersona.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

28.pants. Trešā persona

(1) Par trešo personu administratīvajā procesā var būt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts var ierobežot vai kuru var skart tiesas spriedums lietā.

(2) Publisko tiesību subjekts var būt par trešo personu gadījumos, kad tas atrodas salīdzināmā situācijā ar privātpersonu, kura var būt par trešo personu administratīvajā procesā, kā arī tad, ja tas noteikts ārējā normatīvajā aktā.

(3) Trešajai personai administratīvā procesa dalībnieka statusu piešķir ar iestādes vai tiesas lēmumu pēc šīs personas iesnieguma. Trešo personu var pieaicināt piedalīties lietā arī pēc administratīvā procesa dalībnieka vai tiesas iniciatīvas.

(4) Uz trešo personu attiecas administratīvā procesa dalībnieku procesuālās tiesībspējas un rīcībspējas noteikumi. Tai ir iesniedzēja vai pieteicēja procesuālās tiesības ar izņēmumiem, kas noteikti šajā likumā.

(5) Lēmumu par trešās personas pieaicināšanu iestādē šī persona, adresāts vai iespējamais adresāts septiņu dienu laikā pēc tam, kad lēmums attiecīgajai personai paziņots vai citādi kļuvis zināms, var apstrīdēt augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, — pārsūdzēt tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(6) Trešās personas pielaišana vai pieaicināšana tiesā notiek saskaņā ar šā likuma 146.pantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

29.pants. Tiesību subjekts, kuram ir tiesības būt par privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizstāvi

(1) Likumā paredzētajos gadījumos publisko tiesību subjektam vai privāto tiesību juridiskajai personai ir tiesības iesniegt iestādē iesniegumu vai tiesā pieteikumu, lai aizstāvētu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētais tiesību subjekts var iepazīties ar lietas materiāliem, pieteikt noraidījumus, dot paskaidrojumus, iesniegt pierādījumus, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā, iesniegt lūgumus, apstrīdēt un pārsūdzēt administratīvo aktu vai faktisko rīcību, kā arī izdarīt citas likumā iesniedzējam vai pieteicējam paredzētās procesuālās darbības.

(3) Šā panta pirmajā daļā minētā tiesību subjekta atteikšanās no iesnieguma vai pieteikuma, ko tas iesniedzis saskaņā ar šā panta pirmo daļu, neatņem privātpersonai, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai iesniegums vai pieteikums iesniegts, tiesības prasīt, lai iestāde vai tiesa lietu izskata pēc būtības.

(4) Ja administratīvajā procesā šā panta pirmajā daļā minētajam tiesību subjektam un privātpersonai, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai iesniegums vai pieteikums iesniegts, ir atšķirīgi viedokļi par procesa virzību vai par lietu pēc būtības, noteicošais ir privātpersonas viedoklis. Pēc attiecīgās personas iesnieguma iestāde pieņem lēmumu par lietas izbeigšanu vai tiesa izbeidz tiesvedību.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

30.pants. Institūcijas piedalīšanās procesā atzinuma došanai

(1) Iestāde vai tiesa likumā noteiktajos gadījumos pieaicina piedalīties procesā institūciju, lai tā savas kompetences ietvaros dotu atzinumu lietā.

(2) Šā panta pirmajā daļā minētajai institūcijai ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā, iesniegt lūgumus.

(3) Tiesa var pieaicināt procesā iestādi, lai tā savas kompetences ietvaros sniegtu atzinumu lietā. Pieaicinātajai iestādei ir pienākums sniegt tiesai pieprasīto atzinumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

31.pants. Pieteicējs

(1) Pieteicējs ir privātpersona, kura griežas tiesā, lai tā veiktu kontroli pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, lai izlemtu par publisko tiesību līguma spēkā esamību vai izpildi vai arī konstatētu privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības. Par pieteicēju uzskatāma arī privātpersona, kuras tiesību vai tiesisko interešu aizstāvēšanai lieta ierosināta pēc šā likuma 29.pantā minētā tiesību subjekta pieteikuma.

(2) Pieteikumu, izņemot likumā noteiktos gadījumus, var iesniegt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses ir aizskartas vai var tikt aizskartas.

(3) Publisko tiesību juridiskā persona var būt pieteicējs:

- 1) lietās par publisko tiesību līgumiem;
- 2) gadījumos, kad publisko tiesību subjekts var būt administratīvā akta adresāts vai to var skart faktiskā rīcība;
- 3) citos ārējā normatīvajā aktā noteiktajos gadījumos.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

32.pants. Procesuālā līdzdalība tiesā

- (1) Pieteikumu tiesā var iesniegt vairāki pieteicēji (līdzpieteicēji).
- (2) Katrs līdzpieteicējs procesā piedalās patstāvīgi.
- (3) Līdzpieteicēji var uzdot lietas vešanu vienam no sava vidus vai vienam kopējam pārstāvim.
- (4) Tiesas nolēmumu pieņem attiecībā uz katru līdzpieteicēju atsevišķi. Katrs līdzpieteicējs savas procesuālās tiesības var izmantot neatkarīgi no pārējiem līdzpieteicējiem.

33.pants. Administratīvā procesa dalībnieku procesuālo tiesību pārņemšana

- (1) Ja kāds no administratīvā procesa dalībniekiem lietā izstājas (fiziskās personas nāve, juridiskās personas izbeigšanās u.c.), iestāde vai tiesa var aizstāt šo administratīvā procesa dalībnieku ar viņa tiesību pārņēmēju.
- (2) Procesuālo tiesību pārņemšana iespējama jebkurā procesa stadijā.
- (3) Tiesību pārņēmējam visas darbības, kas izpildītas procesā līdz viņa iestāšanās brīdim, ir tikpat obligātas, kā tās bija personai, kuras tiesības pārņemtas.

34.pants. Atbildētājs

- (1) Atbildētājs tiesā ir Latvijas Republika, pašvaldība vai cita atvasināta publisko tiesību juridiskā persona (22.panta pirmā daļa) vai cits publisko tiesību subjekts šā likuma 22.panta otrajā daļā minētajā gadījumā.
- (2) Atbildētāja pusē pieaicina iestādi, no kuras pieteicējs prasa attiecīgu rīcību, vai citu institūciju, ja tas noteikts normatīvajā aktā.
- (3) Ja pieteicējs lietā par publisko tiesību līguma spēkā esamību vai izpildi ir publisko tiesību juridiskā persona (103.panta trešās daļas 3.punkts), atbildētājs var būt arī privātpersona. Šādā gadījumā attiecīgi piemērojamas šā likuma C un D daļas tiesību normas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

35.pants. Tiesības uz pārstāvību administratīvajā procesā

Administratīvā procesa dalībnieks procesā var piedalīties ar pārstāvja palīdzību vai starpniecību. Pārstāvis var būt jebkura rīcībspējīga fiziskā vai juridiskā persona ar ierobežojumiem, kas norādīti šā likuma 36. un 37.pantā.

36.pants. Personas, kuras nevar būt par pārstāvjiem administratīvajā procesā

(1) Par pārstāvi nevar būt persona:

- 1) kura nav sasniegusi pilngadību vai likumā paredzētajā kārtībā ir atzīta par rīcībnespējīgu;
- 2) kurai ar tiesas spriedumu atņemtas tiesības vest citu personu lietas;
- 3) kura tajā pašā lietā sniegusi juridisko palīdzību citam šā administratīvā procesa dalībniekam (izņemot 26. un 32.pantā noteiktos gadījumus).

(2) Ja konstatēts kāds no šā panta pirmajā daļā minētajiem apstākļiem, iestāde vai tiesa šādu personu lietas izskatīšanā nepielaiž.

37.pants. Personas, kuras nevar pārstāvēt iestādi

(1) Iestādi administratīvajā procesā nevar pārstāvēt vai iestādes pusē procesuāli darboties nevar persona:

- 1) kurai konkrētajā lietā rodas vai var rasties interešu konflikts;
- 2) par kuras objektivitāti pastāv pamatotas šaubas;
- 3) uz kuru attiecas citi likumā paredzētie ierobežojumi.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks, pamatojot lūgumu, var rakstveidā lūgt iestādi vai tiesu nomainīt personu, kura piedalās lietā iestādes pusē. Iestāde lēmumu sakarā ar šādu lūgumu pieņem septiņu dienu laikā. Ja lūgumu noraida, pēc lūguma iesniedzēja pieprasījuma lēmums par noraidījumu izsniedzams rakstveidā. Septiņu dienu laikā pēc tam, kad lēmums attiecīgajai personai paziņots vai citādi kļuvis zināms, to var apstrīdēt augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, - pārsūdzēt tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

38.pants. Pārstāvības noformēšana

(1) Fiziskās personas pārstāvību noformē ar notariāli apliecinātu pilnvaru. Fiziskā persona var pilnvarot savu pārstāvi arī mutvārdos iestādē vai tiesā uz vietas. Iestāde šo pilnvarojumu noformē rakstveidā, un pilnvarotājs to paraksta, bet tiesas sēdē dotais mutvārdu pilnvarojums ierakstāms tiesas sēdes protokolā.

(2) Personu apvienības pārstāvību noformē ar notariāli apliecinātu pilnvaru vai apliecina ar līgumu, no kura izriet attiecīgās personas tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt personu apvienību.

(3) Juridiskās personas vai iestādes pārstāvību noformē ar rakstveida pilnvaru vai apliecina ar dokumentiem, no kuriem izriet amatpersonas tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt juridisko personu vai iestādi. Attiecībā uz iestādes pilnvarotu pārstāvi

nav piemērojami šā likuma 39. un 147.panta noteikumi par īpaša pilnvarojuma nepieciešamību.

(4) Uz iestādes norīkotu darbinieku (amatpersonu) nav attiecināmi šā likuma 40.panta noteikumi par atteikšanos no pārstāvības, kā arī 39. un 147.panta noteikumi par īpaša pilnvarojuma nepieciešamību.

(5) Vecāki, aizbildņi un aizgādņi uzrāda iestādei vai tiesai dokumentus, kas apliecina viņu tiesības.

(6) Ja administratīvā procesa dalībnieks pats piedalās lietā, viņam ir tiesības uzaicināt juridiskās palīdzības sniegšanai zvērinātu advokātu. Advokāta pilnvarojumu šādā gadījumā apliecina orderis.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

39.pants. Pārstāvja pilnvaru apjoms

(1) Pilnvarojums vest lietu dod pārstāvim tiesības pārstāvamā vārdā izpildīt visas procesuālās darbības, izņemot darbības, kuru izpildīšanai likums prasa īpašu pilnvarojumu.

(2) Pārstāvamajam ir saistošas visas procesuālās darbības, ko pārstāvis izpildījis viņam dotā pilnvarojuma ietvaros.

40.pants. Pārstāvības atsaukšana vai atteikšanās no pārstāvības

(1) Pārstāvamais var katrā laikā atsaukt pārstāvim doto pilnvarojumu, paziņodams par to rakstveidā vai mutvārdos. Iestāde šo paziņojumu noformē rakstveidā, bet tiesa ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(2) Pārstāvim ir tiesības atteikties no lietas vešanas, par to laikus rakstveidā paziņojot pārstāvamajam un iestādei vai tiesai.

4. nodaļa Procesuālie termiņi

41.pants. Procesuālā termiņa noteikšana

Procesuālās darbības izpilda likumā noteiktajos termiņos. Ja procesuālais termiņš nav noteikts likumā, to nosaka iestāde, tiesa vai tiesnesis. Iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa ilgumam jābūt tādām, lai procesuālo darbību varētu izpildīt.

42.pants. Procesuālā termiņa sākums

(1) Procesuālais termiņš, kas aprēķināms gados, mēnešos vai dienās, sākas nākamajā dienā pēc datuma vai pēc notikuma, kurš nosaka tā sākumu.

(2) Procesuālais termiņš, kas aprēķināms stundās, sākas nākamajā stundā pēc notikuma, kurš nosaka tā sākumu.

43.pants. Procesuālā termiņa izbeigšanās

(1) Terminam, kuru skaita mēnešos, pēdējā diena ir termiņa pēdējā mēneša attiecīgais datums. Ja termiņa pēdējā mēnesī nav attiecīgā datuma, termiņa pēdējā diena ir šā mēneša pēdējā diena.

(2) Ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, termiņa pēdējā diena ir nākamā darba diena.

(3) Termins, kas noteikts līdz konkrētam datumam, beidzas šajā datumā.

(4) Procesuālo darbību, kurai beidzas termins, var izpildīt termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24. Ja dokuments nodots sakaru institūcijai (pastam) termiņa pēdējā dienā līdz pulksten 24, tas uzskatāms par nodotu termiņā. Ja šī darbība jāizpilda iestādē vai tiesā, termiņu uzskata par beigušos tai stundā, kad attiecīgā iestāde vai tiesa beidz darbu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

44.pants. Procesuālā termiņa nokavējuma sekas

Tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd līdz ar likuma, iestādes, tiesas vai tiesneša noteiktā termiņa izbeigšanos. Dokumentus, kas iesniegti pēc procesuālā termiņa izbeigšanās, neizskata.

45.pants. Procesuālā termiņa apturēšana

Apturot tiesvedību lietā vai adresātam nelabvēlīga administratīvā akta izpildi, termiņa skaitījumu aptur. Termiņa skaitījums apstājas brīdī, kad radies apstākļi, kas ir par pamatu termiņa apturēšanai. Procesuālā termiņa skaitījums turpinās no dienas, kad atjaunota tiesvedība lietā vai administratīvā akta izpilde.

46.pants. Procesuālā termiņa atjaunošana

(1) Nokavēto procesuālo termiņu var atjaunot iestāde, tiesa vai tiesnesis pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma, ja atzīst nokavēšanas iemeslu par attaisnojošu.

(2) Atjaunojot nokavēto termiņu, iestāde vai tiesa vienlaikus atļauj izpildīt nokavēto procesuālo darbību.

47.pants. Procesuālā termiņa pagarināšana

Iestādes, tiesas vai tiesneša noteikto termiņu var pagarināt pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma.

48.pants. Procesuālā termiņa pagarināšanas un atjaunošanas kārtība

(1) Lūgumu par procesuālā termiņa pagarināšanu vai nokavētā termiņa atjaunošanu iesniedz iestādei vai tiesai, attiecībā uz kuru nokavēto darbību vajadzēja izpildīt.

(2) Iestāde vai tiesa (tiesnesis) jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu izlemj 10 dienu laikā. Par tiesas vai tiesneša atteikumu pagarināt vai atjaunot termiņu var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

49.pants. Iestādei noteiktā termiņa neievērošanas sekas

(1) Uz iestādei šajā likumā vai citos normatīvajos aktos noteikto termiņu, kurā tai jāizpilda kāda procesuālā darbība, attiecas šīs nodaļas noteikumi par procesuālā termiņa skaitījuma sākumu (42.pants), par procesuālā termiņa izbeigšanos (43.pants) un šā panta noteikumi.

(2) Ja iestāde neievēro šajā likumā vai citā ārējā normatīvajā aktā noteikto termiņu, kurā tai administratīvā procesa gaitā jāizpilda procesuālā darbība kāda administratīvā procesa dalībnieka labā, šis administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt sūdzību augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, - tiesā. Augstāka iestāde septiņu dienu laikā, bet tiesa saprātīgā termiņā pieņem lēmumu, ar kuru uzdod iestādei izpildīt attiecīgo procesuālo darbību, nosakot konkrētu termiņu. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(3) Ja iestāde šā panta otrajā daļā minēto augstākas iestādes vai tiesas lēmumu noteiktā termiņā neizpilda, attiecīgā procesuālā darbība, ja tas faktiski un tiesiski ir iespējams, uzskatāma par izpildītu. Ja tas faktiski vai tiesiski nav iespējams, administratīvā procesa dalībniekam, kura labā attiecīgais termiņš noteikts, ir tiesības saskaņā ar šā likuma 8.nodaļas noteikumiem prasīt atlīdzinājumu, turklāt termiņa neievērošana jau pati par sevi uzskatāma par morālu kaitējumu šā likuma 92.panta izpratnē.

(4) Ja šis likums vai cits normatīvais akts nosaka termiņu, kurā iestādei administratīvā procesa gaitā jāizpilda procesuālā darbība, kas iesniedzējam vai iespējamam administratīvā akta adresātam ir nelabvēlīga, pēc termiņa izbeigšanās šo procesuālo darbību vairs nevar izpildīt, ja vien iestādes pieļautajam termiņa nokavējumam nav pienācīga pamatojuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

50.pants. Tiesai noteiktā termiņa neievērošanas sekas

(1) Tiesa pilda procesuālās darbības, ievērojot šajā likumā noteikto procesuālā termiņa skaitījuma sākumu (42.pants), procesuālā termiņa izbeigšanos (43.pants) un šā panta noteikumus.

(2) Ja tiesa neievēro šajā likumā noteikto procesuālās darbības izpildes termiņu, administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt tiesas priekšsēdētājam sūdzību. Tiesas priekšsēdētājs var uzdot tiesnesim izpildīt attiecīgo procesuālo darbību, nosakot konkrētu termiņu.

(3) Sūdzības iesniegšana par tiesneša rīcību var būt par pamatu tiesneša noraidīšanai.

(4) Ja tiesnesis neievēro tiesas priekšsēdētāja noteikto termiņu attiecīgās procesuālās darbības veikšanai, administratīvā procesa dalībnieks var prasīt atlīdzinājumu likumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

B DAĻA ADMINISTRATĪVAIS PROCESS IESTĀDĒ

5.nodaļa
Piekritība, sadarbība un informācijas atklātība

51.pants. Administratīvās lietas piekritība

Administratīvo lietu izskata iestāde atbilstoši savai kompetencei, kas tai piešķirta ar normatīvo aktu.

52.pants. Piekritības maiņa

(1) Ja administratīvā procesa laikā mainās iestāde, kurai lieta ir piekritīga, vai tiek konstatēts, ka iestādei, kas ar lietu nodarbojas, šī lieta nav piekritīga, lietu nodod tai iestādei, kurai lieta ir piekritīga.

(2) Ja administratīvā procesa laikā mainās teritoriālā piekritība, lietu ar abu iestāžu un iesniedzēja rakstveida piekrišanu var atstāt izskatīšanai iepriekšējā iestādē.

53.pants. Sadarbība administratīvajā procesā

(1) Pēc tās iestādes pieprasījuma, kurai lieta ir piekritīga, cita institūcija neatkarīgi no padotības sniedz nepieciešamo informāciju, kas ir tās rīcībā, vai cita veida palīdzību. Palīdzība tiek sniegta bez maksas, izņemot normatīvajos aktos paredzētos gadījumus.

(2) Šā panta pirmajā daļā minēto palīdzību var atteikt, rakstveidā pamatojot, ka:

1) tā nav iespējama faktisku iemeslu dēļ;

2) tā nav iespējama tiesisku iemeslu dēļ, it sevišķi tad, ja pieprasīto informāciju nedrīkst sniegt saskaņā ar normatīvajiem aktiem par informācijas aizsardzību;

3) to var sniegt cita iestāde ar mazāku resursu patēriņu;

4) palīdzības sniegšanai nepieciešamais resursu patēriņš pārsniedz attiecīgās iestādes nepieciešamību pēc šīs palīdzības.

(3) Iestāde var lūgt, lai attiecīgās institūcijas padotības kārtībā augstāka institūcija izvērtē palīdzības atteikuma pamatotību. Ja tādas institūcijas nav vai tā ir Ministru kabinets, — jautājumu izlemj Ministru kabineta pilnvarota institūcija.

54.pants. Informācijas sniegšana

(1) Privātpersonai un iestādei, kas nav administratīvā procesa dalībnieks, informāciju sniedz saskaņā ar Informācijas atklātības likumu, Fizisko personu datu aizsardzības likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Informāciju, kas atklāj tās personas identitāti, kura ziņojusi par tiesībpārkāpumu, var sniegt tikai ar šīs personas piekrišanu, izņemot tiesību normās noteiktos gadījumus.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

6.nodaļa

Administratīvā procesa virzība iestādē

55.pants. Administratīvās lietas ierosināšana iestādē

Administratīvo lietu iestādē ierosina:

- 1) uz iesnieguma pamata;
- 2) uz iestādes iniciatīvas pamata;
- 3) uz augstākas iestādes rīkojuma vai citas institūcijas ziņojuma pamata.

56.pants. Lietas ierosināšana uz iesnieguma pamata

- (1) Iesniegumu var iesniegt mutvārdos vai rakstveidā. Iesniegumā norādāms iesniedzēja vārds un uzvārds, dzīvesvieta (juridiskajai personai — nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs), prasījums; uz tā jābūt iesniedzēja parakstam. Mutvārdu iesniegumu iestāde tūlīt noformē rakstveidā, un iesniedzējs to paraksta.
- (2) Ja iesniegums nav iesniegts pēc piekritības, institūcija var šo iesniegumu nepieņemt. Par to iesniedzējam nekavējoties izdod rakstveida izziņu, kurā norāda arī iestādi, kam lieta ir piekritīga. Institūcija, kurā iesniedzējs griezies, var arī iesniegumu pieņemt un nogādāt iestādei, kurai lieta ir piekritīga. Ja šāds iesniegums atsūtīts pa pastu, attiecīgā institūcija septiņu dienu laikā to nosūta pēc piekritības un paziņo par to iesniedzējam.
- (3) Strīdus par lietas piekritību izšķir padotības kārtībā kopīga augstāka institūcija vai Ministru kabineta noteikta institūcija.
- (4) Iestāde, kurai lieta ir piekritīga, pieņem personas iesniegumu arī tad, ja tā uzskata, ka iesniegums nav pareizi noformēts vai nav pamatots.
- (5) Iestāde pēc iespējas sniedz iesniedzējam nepieciešamo informāciju vai cita veida palīdzību jautājuma sekmīgai atrisināšanai atbilstoši iesniedzēja interesēm.

57.pants. Lietas ierosināšana pēc iestādes iniciatīvas

Iestāde, kurai lieta ir piekritīga, ierosina administratīvo lietu, ja tai kļūst zināmi fakti, uz kuriem pamatojoties saskaņā ar tiesību normām ir jāizdod vai var tikt izdots attiecīgs administratīvais akts, kā arī tad, ja iestādei ir pamats uzskatīt, ka šādi fakti varētu būt.

58.pants. Lietas ierosināšana uz augstākas iestādes rīkojuma vai citas institūcijas ziņojuma pamata

- (1) Ja lieta ir piekritīga nevis iestādei, kurai kļuvuši zināmi attiecīgie fakti, bet zemākai iestādei, augstāka iestāde dod rīkojumu zemākai iestādei ierosināt administratīvo lietu.
- (2) Ja lieta ir piekritīga citai iestādei, institūcija, kurai kļuvuši zināmi attiecīgie fakti, ziņo par to iestādei, kurai lieta ir piekritīga. Iestāde, kurai lieta ir piekritīga, lemj par administratīvās lietas ierosināšanu.

59.pants. Informācijas iegūšana

(1) Pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Lai iegūtu nepieciešamo informāciju un panāktu tiesisku, taisnīgu un efektīvu lietas izskatīšanu, iestāde pēc iespējas dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus.

(2) Iegūstot informāciju, iestāde var izmantot visas tiesiskās metodes, arī iegūt informāciju no administratīvā procesa dalībniekiem, citām institūcijām, kā arī ar liecinieku, ekspertu, apskates, dokumentu un cita veida pierādījumu palīdzību. Ja iestādei nepieciešamā informācija ir nevis administratīvā procesa dalībnieku, bet gan citas institūcijas rīcībā, iestāde to iegūst pati, nevis pieprasa no administratīvā procesa dalībniekiem.

(3) Ja nepieciešamā informācija satur ziņas par fiziskās personas privāto dzīvi (personas kods, tautība, pilsonība, dzīvesvieta, ģimenes stāvoklis, veselības stāvoklis, sodāmība, ienākumi, īpašums, reliģiskie vai politiskie uzskati vai citas ziņas), iestāde paskaidro privātpersonai, uz kāda normatīvā akta pamata un kādam mērķim iestāde šīs ziņas vēlas iegūt, kā arī to, vai privātpersonai šīs ziņas saskaņā ar ārējo normatīvo aktu jāsniedz obligāti vai to sniegšana ir brīvprātīga.

(4) Procesā dalībniekam ir pienākums iesniegt pierādījumus, kas ir viņa rīcībā, un paziņot iestādei par faktiem, kas viņam ir zināmi un konkrētajā lietā varētu būt būtiski.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

60.pants. Informācijas iegūšanas ierobežojumi

(1) Iestāde var vākt vai pieprasīt iesniegt to informāciju, kura ir paredzēta attiecīgajā normatīvajā aktā vai tieši nepieciešama lietas izlemšanai. Citu informāciju drīkst pievienot lietai tikai tad, ja to nav iespējams nodalīt no lēmuma pieņemšanai nepieciešamās informācijas.

(2) Iestāde nedrīkst vākt un administratīvajā procesā izmantot informāciju, kas iegūta ar prettiesiskām metodēm.

61.pants. Tiesības iepazīties ar lietu

Administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības iepazīties ar lietu un izteikt savu viedokli jebkurā procesa stadijā. Šīs tiesības neaptver informāciju, kas saskaņā ar šā likuma 54.panta otro daļu nav izpaužama. Iestādei rakstveidā iesniegto viedokli pievieno lietai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

62.pants. Administratīvā procesa dalībnieku uzklauššana

(1) Lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

(2) Personas viedokļa un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja:

1) administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, personas dzīvību, veselību vai mantu;

2) gadījums ir objektīvi mazsvarīgs;

3) no gadījuma būtības izriet, ka personas viedokļa noskaidrošana nav iespējama vai nav adekvāta.

(3) Ja administratīvais akts ir izdots rakstveidā un personas viedoklis un argumenti nav noskaidroti, administratīvā akta pamatojumā norāda iemeslu.

63.pants. Administratīvā akta izdošana vai lēmums par lietas izbeigšanu

(1) Pēc nepieciešamo faktu konstatēšanas un administratīvā procesa dalībnieku uzklaušanās iestāde nekavējoties izvērtē lietas apstākļus un izdod:

1) obligāto administratīvo aktu, ja piemērojamā tiesību norma paredz, ka administratīvais akts jāizdod;

2) brīvo administratīvo aktu, ja iestādei ir rīcības brīvība un administratīvā akta izdošana ir lietderīga;

3) administratīvo aktu, ar kuru pilnībā vai daļēji atteikts izdot iesniedzējam labvēlīgu administratīvo aktu sakarā ar to, ka administratīvā akta izdošanai nav pamata vai tā nav lietderīga;

4) lēmumu par lietas izbeigšanu faktu trūkuma vai nelietderīguma dēļ, ja lieta ierosināta pēc iestādes iniciatīvas, tai skaitā uz citas privātpersonas sniegtas informācijas (sūdzības) pamata.

(2) Lēmumu par lietas izbeigšanu un tā motivāciju iestāde paziņo iesniedzējam, kā arī citiem administratīvā procesa dalībniekiem, kuri bijuši aicināti izteikt savu viedokli.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

64.pants. Administratīvā akta izdošanas termiņš

(1) Ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, iestāde pieņem lēmumu par administratīvā akta izdošanu vai lietas izbeigšanu viena mēneša laikā no iesnieguma iesniegšanas dienas, ja normatīvajā aktā nav noteikts īsāks termiņš.

(2) Ja objektīvu iemeslu dēļ šā panta pirmajā daļā noteikto termiņu nav iespējams ievērot, iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma iesniegšanas dienas, par to paziņojot iesniedzējam. Ja nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, lēmuma pieņemšanas termiņu ministrijas valsts sekretārs vai pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētājs, bet, ja iestāde nav neviena Ministru kabineta locekļa (ministrijas) padotībā, - iestādes vadītājs ar motivētu lēmumu var pagarināt līdz gadam, par to paziņojot iesniedzējam. Lēmumu par termiņa pagarināšanu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(3) Steidzamos gadījumos iesniedzējs, iesniedzot motivētu iesniegumu, var lūgt, lai administratīvo aktu izdod saīsinātā termiņā. Iestāde šādu iesniegumu nekavējoties izskata un pieņem rakstveida lēmumu. Atteikuma gadījumā lēmumu nekavējoties paziņo iesniedzējam. Šo lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

65.pants. Apsvērumi, pieņemot lēmumu par administratīvā akta izdošanu un nosakot tā saturu

(1) Ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka izdodams konkrēta satura administratīvais akts (obligātais administratīvais akts), iestāde izdod šādu administratīvo aktu.

(2) Ja piemērojamā tiesību norma ļauj iestādei izlemt, vai administratīvo aktu izdot vai neizdot, bet izdošanas gadījumā nosaka konkrētu tā saturu (izdošanas izvēles administratīvais akts), iestāde apsver izdošanas lietderību. Ja iestāde secina, ka administratīvais akts ir izdodams, tā izdod tāda satura administratīvo aktu, kāds paredzēts piemērojamā tiesību normā. Ja iestāde secina, ka administratīvā akta izdošana nav lietderīga, tā lietu izbeidz.

(3) Ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka administratīvais akts izdodams, bet nav noteikts tā konkrētais saturs (satura izvēles administratīvais akts), iestāde izdod šo aktu, ievērojot piemērojamā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, pamatodamās uz lietderības apsvērumiem, nosaka administratīvā akta saturu.

(4) Ja piemērojamā tiesību norma ļauj iestādei izlemt, vai administratīvo aktu izdot vai neizdot, bet izdošanas gadījumā nenosaka konkrētu tā saturu (brīvais administratīvais akts), iestāde vispirms apsver izdošanas lietderību. Ja iestāde secina, ka administratīvais akts ir izdodams, tā izdod šo aktu, ievērojot piemērojamā tiesību normā noteiktos ietvarus, un šajos ietvaros, pamatodamās uz lietderības apsvērumiem, nosaka administratīvā akta saturu. Ja iestāde secina, ka administratīvā akta izdošana nav lietderīga, tā lietu izbeidz.

66.pants. Lietderības apsvērumu saturs

(1) Apsverot administratīvā akta izdošanas vai tā satura lietderību (65.pants), iestāde lemj:

1) par administratīvā akta nepieciešamību, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi;

2) par administratīvā akta piemērotību attiecīgā mērķa sasniegšanai;

3) par administratīvā akta vajadzību, tas ir, par to, vai šo mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kuri mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai tiesiskās intereses;

4) par administratīvā akta atbilstību, salīdzinot privātpersonas tiesību aizskārumu un sabiedrības interešu ieguvumu un ņemot vērā, ka privātpersonas tiesību būtisku ierobežošanu var attaisnot tikai ievērojams sabiedrības ieguvums.

(2) Cilvēktiesību ierobežojums, ja tas adresātam attiecīgās tiesības pēc būtības atņem, nekādā gadījumā nav samērīgs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

67.pants. Administratīvā akta forma un sastāvdaļas

(1) Administratīvo aktu izdod rakstveidā, izņemot šā likuma 69.pantā minētos gadījumus.

(2) Rakstveidā izdots administratīvais akts satur šādas sastāvdaļas:

1) iestādes nosaukums un adrese;

2) adresāts (fiziskajai personai — vārds, uzvārds, dzīvesvieta vai citas ziņas, kas palīdz identificēt personu; juridiskajai personai — nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs);

3) ja administratīvā lieta ierosināta uz iesnieguma pamata, — iesniedzēja prasījums;

- 4) administratīvā procesa dalībnieku viedokļi un argumenti, ja tādi ir izteikti;
 - 5) faktu konstatējums;
 - 6) administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus (65. un 66.pants);
 - 7) atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums (norādot arī normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu);
 - 8) adresātam uzliktais tiesiskais pienākums (noteikta rīcība vai noteiktas rīcības aizliegums) vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības;
 - 9) norāde, kur un kādā termiņā šo administratīvo aktu var apstrīdēt vai pārsūdzēt.
- (3) Administratīvā akta faktu konstatējuma daļā norāda pierādījumus, uz kuriem pamatoti secinājumi, un argumentus, uz kuru pamata pierādījumi noraidīti.
- (4) Iestāde administratīvo aktu pamato ar Satversmi, likumiem, Ministru kabineta noteikumiem vai pašvaldību saistošajiem noteikumiem, starptautisko tiesību vai Eiropas Savienības (Kopienas) normām, kā arī vispārējiem tiesību principiem. Pamatojumā norāda attiecīgā ārējā normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu.
- (5) Administratīvā akta pamatojumā iestāde var izmantot argumentus, kas izteikti tiesas spriedumos un juridiskajā literatūrā, kā arī citā speciālajā literatūrā.
- (6) Iestāde nedrīkst pamatot administratīvo aktu ar iekšējo normatīvo aktu. Ja iestāde ir piemērojusi iekšējo normatīvo aktu, to administratīvā akta pamatojumā min, norādot iekšējā normatīvā akta izdevēju, izdošanas datumu, nosaukumu un piemēroto tiesību normu. Šai norādei ir informatīvs raksturs.
- (7) Ja iestāde pilnībā apmierina iesniedzēja prasījumu un citi administratīvā procesa dalībnieki nav izteikuši atšķirīgu viedokli, šā panta otrās daļas 4., 6. un 9.punktā minētās ziņas nav nepieciešamas.
- (8) Ja iestādei lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai ir nepieciešams pārbaudīt valsts noslēpumu saturošu informāciju, administratīvajā aktā šādu informāciju neatspoguļo.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

68.pants. Administratīvā akta nosacījumi

- (1) Ja piemērojamā tiesību norma paredz administratīvā akta darbību ierobežojošus nosacījumus — termiņus, priekšnoteikumus, uzdevumus, atrunas (ieskaitot atcelšanas atrunu), tos atsevišķi norāda administratīvajā aktā.
- (2) Ja piemērojamā tiesību norma ierobežojošus nosacījumus neparedz, iestāde tos var ietvert administratīvajā aktā tad, ja:
 - 1) iestāde pati var lemt par attiecīgā administratīvā akta izdošanu vai neizdošanu (65.panta otrā un ceturtā daļa);
 - 2) bez šādiem nosacījumiem attiecīgo administratīvo aktu nevar izpildīt.
- (3) Nosacījumam jābūt samērīgam ar administratīvā akta saturu un jāatbilst administratīvā akta jēgai un mērķim.

69.pants. Administratīvā akta formas neievērošana

(1) Administratīvo aktu var izdot mutvārdos vai citādi, neievērojot šā likuma 67.panta noteikumus, ja ir viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, privātpersonas dzīvību, veselību vai mantu;
- 2) tas paredzēts piemērojamā normatīvajā aktā;
- 3) gadījums ir objektīvi mazsvarīgs;
- 4) administratīvā akta izdošana rakstveidā nav iespējama vai nav adekvāta.

(2) Ja administratīvais akts izdots citādi, nevis rakstveidā vai ja tas ir izdots rakstveidā, bet neatbilst šā likuma 67.panta prasībām, adresātam ir tiesības viena mēneša laikā pieprasīt, lai iestāde to noformē rakstveidā atbilstoši 67.panta prasībām. Iestāde administratīvo aktu izsniedz rakstveidā divu nedēļu laikā pēc attiecīgā pieprasījuma saņemšanas.

(3) Ja administratīvais akts līdz pieprasījuma iesniegšanai ir zaudējis spēku, iestāde to izsniedz:

- 1) ja adresātam tas nepieciešams savu vai citas privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu aizsardzībai;
- 2) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar šā likuma 8.nodaļas noteikumiem;
- 3) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

70.pants. Administratīvā akta paziņošana un spēkā esamība

(1) Ja ārējā normatīvajā aktā vai pašā administratīvajā aktā nav noteikts citādi, administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Veids, kādā administratīvo aktu paziņo adresātam — rakstveidā, mutvārdos vai citādi —, neietekmē tā stāšanos spēkā. Administratīvos aktus, kurus likumā paredzētajos gadījumos izdod attiecībā uz individuāli nenoteiktu personu loku, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos, var paziņot ar publikāciju laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" vai, ja attiecīgo administratīvo aktu izdevusi pašvaldība, ievērojot normatīvajos aktos pašvaldības saistošo noteikumu publicēšanai paredzēto kārtību.

(2) Ja rakstveida administratīvo aktu sūta pa pastu, uzskatāms, ka administratīvais akts adresātam paziņots septītajā dienā pēc tā nodošanas pastā. Ja pa pastu sūta adresātam nelabvēlīgu administratīvo aktu, to noformē kā ierakstītu pasta sūtījumu. Šaubu gadījumā iestādei jāpierāda, kad sūtījums nodots pastā. Ja adresāts apgalvo, ka viņš pastā nodoto administratīvo aktu nav saņēmis, viņam šis apgalvojums jāpamato, minot ticamus iemeslus.

(3) Administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

71.pants. Administratīvā akta paziņošana citiem administratīvā procesa dalībniekiem

(1) Administratīvo aktu paziņo trešajai personai.

(2) Ja adresāts un iesniedzējs nav viena un tā pati persona, administratīvo aktu paziņo iesniedzējam.

(3) Administratīvo aktu paziņo atkārtoti, ja iestāde tajā izlabojusi pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdu šā likuma 67.panta otrās daļas 7., 8. vai 9.punktā minētajās sastāvdaļās.

72.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu izlabošana

(1) Iestāde jebkurā laikā administratīvā akta tekstā var izlabot acīmredzamas pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas, ja tas nemaina lēmuma būtību.

(2) Adresātam ir tiesības prasīt, lai šā panta pirmajā daļā minētās kļūdas izlabo.

(3) Iestādes atteikumu izlabot šā panta pirmajā daļā minētās kļūdas adresāts septiņu dienu laikā var apstrīdēt augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, — pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

73.pants. Administratīvā akta izskaidrošana

Adresātam ir tiesības prasīt, lai iestāde ar administratīvo aktu uzlikto pienākumu izskaidro mutvārdos vai pēc adresāta lūguma arī rakstveidā. Tas neietekmē administratīvā akta spēkā esamību un termiņus.

74.pants. Spēkā neesošs administratīvais akts

(1) Administratīvais akts nav spēkā, ja:

1) objektīvi nav saprotams, kas to izdevis;

2) to ir izdevusi iestāde, kurai konkrētā administratīvā akta izdošana nav piekritīga (izņemot 52.panta otrajā daļā minēto gadījumu);

3) rakstveidā izdotajā adresātam nelabvēlīgajā administratīvajā aktā nav piemēroto tiesību normu uzskaitījuma;

4) tas pieprasa no adresāta tiesību normu pārkāpumu vai rīcību, kas faktiski vai tiesiski nav iespējama.

(2) Adresāts nekavējoties paziņo iestādei savas šaubas par administratīvā akta spēkā esamību. Ja iestāde uzskata, ka adresāta šaubas nav pamatotas (un administratīvais akts ir apstrīdams), to paziņo adresātam septiņu dienu laikā, attiecīgi pagarinot likumā noteikto apstrīdēšanas termiņu.

75.pants. Apstrīdams administratīvais akts

(1) Administratīvais akts ir spēkā, bet to var apstrīdēt, ja:

1) no tā nevar nepārprotami izsecināt adresātam uzlikto tiesisko pienākumu (noteiktu rīcību vai noteiktas rīcības aizliegumu) vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības;

2) administratīvajā procesā nav ievērots šis likums vai citas tiesību normas, kuras nosaka attiecīgā administratīvā akta izdošanas procesu (procesuālās kļūdas);

3) tas pēc sava satura ir pretrunā ar tiesību normām, arī tad, ja iestāde nav pareizi piemērojusi tiesību normas (arī balstījusies uz nepatiesiem faktiem), nav ievērojusi tiesību normu juridiskā spēka hierarhiju vai kļūdījusies lietderības apsvērumos (saturiskās kļūdas).

(2) Ja apstrīdamu administratīvo aktu neapstrīd, tas ir spēkā, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

76.pants. Tiesības apstrīdēt administratīvo aktu

(1) Administratīvo aktu var apstrīdēt adresāts, trešā persona, šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, kā arī privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts ierobežo un kura administratīvajā procesā nav bijusi pieaicināta kā trešā persona.

(2) Administratīvo aktu var apstrīdēt padotības kārtībā augstākā iestādē. Likumā vai Ministru kabineta noteikumos var būt noteikta cita iestāde, kurā attiecīgo administratīvo aktu var apstrīdēt. Ja tādas nav vai tā ir Ministru kabinets, administratīvo aktu uzreiz var pārsūdzēt tiesā.

(3) Administratīvā akta apstrīdēšana ir sākotnējās administratīvās lietas turpinājums. Uz to attiecas šā likuma noteikumi, izņemot apstrīdēšanas kārtību.

(4) Ja administratīvais akts šā likuma 79.pantā noteiktajā termiņā nav apstrīdēts, tas kļūst neapstrīdams. Par lūgumu atjaunot termiņu lemj tā pati iestāde, kura izskata iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

77.pants. Administratīvā akta apstrīdēšanas kārtība

Iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu iesniedz rakstveidā vai mutvārdos iestādei, kura izdevusi administratīvo aktu. Ja iesniegums izteikts mutvārdos, iestāde to tūlīt noformē rakstveidā un iesniedzējs paraksta. Šo iesniegumu septiņu dienu laikā nosūta izskatīšanai augstākai iestādei.

78.pants. Iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu

(1) Iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu norāda:

1) kuru administratīvo aktu apstrīd;

2) kādā apjomā administratīvo aktu apstrīd;

3) lūgumu.

(2) Iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu var norādīt arī administratīvā akta apstrīdēšanas motīvus.

79.pants. Administratīvā akta apstrīdēšanas termiņš

(1) Administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveidā izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, — viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

(2) Privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts ierobežo un kura administratīvajā procesā nav bijusi pieaicināta kā trešā persona, var šo administratīvo aktu apstrīdēt viena mēneša laikā no dienas, kad privātpersona par to ir uzzinājusi, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no attiecīgā administratīvā akta spēkā stāšanās dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

80.pants. Apstrīdēta administratīvā akta darbības apturēšana

(1) Iesniegums par administratīvā akta apstrīdēšanu aptur tā darbību no dienas, kad iesniegums saņemts iestādē, izņemot gadījumus, kas paredzēti šā likuma 360.panta otrajā un trešajā daļā, kā arī gadījumos, kad iesniegumu iesniedzis labvēlīga administratīvā akta adresāts, lai panāktu vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu.

(2) Ja augstāka iestāde atstāj administratīvo aktu negrozītu, administratīvā akta darbība atjaunojas ar dienu, kad beidzies termiņš administratīvā akta pārsūdzēšanai un tas nav pārsūdzēts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

81.pants. Lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu

(1) Augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. Augstāka iestāde, pieņemot lēmumu par apstrīdēto administratīvo aktu, citastarp ievēro Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto formu, kādā tiek īstenota padotība pār zemāku iestādi, kā arī apstrīdētā administratīvā akta veidu (65.pants).

(2) Augstāka iestāde ar savu lēmumu var:

1) atstāt administratīvo aktu negrozītu;

2) atcelt administratīvo aktu;

3) atcelt administratīvo aktu kādā daļā;

4) izdot satura ziņā citādu administratīvo aktu;

5) konstatēt, vai administratīvais akts, kurš jau zaudējis spēku (82.pants), ir bijis tiesisks vai prettiesisks.

(3) Lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu (administratīvais akts) nedrīkst būt iesniedzēja interesēm nelabvēlīgāks nekā apstrīdētais administratīvais akts, izņemot gadījumu, kad augstāka iestāde konstatē, ka ir pārkāptas obligātās materiālo tiesību

normas vai pārkāptas tādas procesuālo tiesību normas, kas aizsargā sabiedrības intereses.

(4) Ja iesniegumā par administratīvā akta apstrīdēšanu minēts apstrīdēšanas pamatojums, augstākas iestādes lēmuma pamatojumā norādāmi argumenti attiecībā uz šo iesniedzēja pamatojumu.

(5) Apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

82.pants. Spēku zaudējuša administratīvā akta apstrīdēšana

(1) Administratīvo aktu var apstrīdēt tad, ja tas jau ir izpildīts vai citādi zaudējis spēku, šādos gadījumos:

- 1) lēmums par apstrīdētā administratīvā akta tiesiskumu nepieciešams kādas privātpersonas tiesību aizsardzībai;
- 2) atlīdzinājuma pieprasīšanai saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu;
- 3) lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos.

(2) Ja administratīvais akts zaudē spēku tā apstrīdēšanas procesa laikā, bet iesniedzējs pamato šā procesa turpināšanas nepieciešamību, procesu turpina, līdz tiek pieņemts lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

83.pants. Neapstrīdama administratīvā akta atcelšana

(1) Iestāde pēc savas iniciatīvas vai adresāta lūguma var atcelt administratīvo aktu, kas jau kļuvis neapstrīdams, tikai ievērojot šā likuma 85. un 86.panta noteikumus.

(2) Administratīvo aktu atceļ ar jaunu administratīvo aktu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

84.pants. Administratīvā akta tiesiskums

Administratīvais akts ir tiesisks, ja tas atbilst tiesību normām, bet prettiesisks — ja neatbilst tiesību normām.

85.pants. Tiesiska administratīvā akta atcelšana

(1) Adresātam nelabvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt jebkurā brīdī, izņemot gadījumu, kad saskaņā ar tiesību normām šāda paša satura administratīvais akts tūlīt būtu jāizdod no jauna.

(2) Adresātam labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu var atcelt tad, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem:

- 1) tiesību norma pieļauj administratīvā akta atcelšanu un tā šajā administratīvajā aktā ir norādīta;
- 2) administratīvais akts izdots ar kādu citu nosacījumu un šis nosacījums nav vispār izpildīts, nav pienācīgi izpildīts vai nav

laikus izpildīts;

3) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot. Šādā gadījumā administratīvo aktu var atcelt triju mēnešu laikā no dienas, kad iestāde uzzināja par tā atcelšanas iespēju, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas;

4) mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuriem pastāvot administratīvā akta izdošanas brīdī iestāde varētu šādu administratīvo aktu neizdot, un administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

(3) Ja administratīvo aktu atceļ saskaņā ar šā panta otrās daļas 3. vai 4.punktu, attiecīgā publisko tiesību juridiskā persona saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu atlīdzina adresātam zaudējumus un personisko kaitējumu, kas tam radies sakarā ar administratīvā akta atcelšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

86.pants. Prettiesiska administratīvā akta atcelšana

(1) Adresātam nelabvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt jebkurā brīdī.

(2) Adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem:

1) adresāts vēl nav izmantojis savas tiesības, kuras šis administratīvais akts apstiprina vai piešķir;

2) tiesību norma pieļauj administratīvā akta atcelšanu un tā šajā administratīvajā aktā ir norādīta, izņemot gadījumu, kad administratīvā akta prettiesiskuma cēlonis ir tieši šīs norādes prettiesiskums;

3) administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses. Ja adresāts uz attiecīgā administratīvā akta pamata ir saņēmis naudu vai citus labumus, šis administratīvais akts zaudē spēku ar tā atcelšanas dienu. Attiecīgā publisko tiesību juridiskā persona saskaņā ar šā likuma 8.nodaļu atlīdzina adresātam zaudējumus vai personisko kaitējumu, kas tam radies sakarā ar administratīvā akta atcelšanu;

4) adresāts attiecīgā administratīvā akta izdošanu panācis ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām prettiesiskām darbībām. Šādā gadījumā iestāde izvērtē adresāta veikto darbību prettiesiskumu un atceļ šo administratīvo aktu ar tā izdošanas dienu. Adresāta pienākums ir atlīdzināt attiecīgajam publisko tiesību subjektam to, ko šis adresāts no publisko tiesību subjekta ieguvis, pamatojoties uz administratīvo aktu;

5) administratīvā akta prettiesiskums ir tik acīmredzams, ka akta adresāts to varēja un viņam to vajadzēja apzināties.

(3) Administratīvā akta atcelšana saskaņā ar šā panta otrās daļas 1.punktu ir pieļaujama triju mēnešu laikā no dienas, kad iestāde uzzināja par tā atcelšanas iespēju, bet ne vēlāk kā viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

87.pants. Administratīvā procesa uzsākšana no jauna uz iesnieguma pamata

(1) Ja administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams, tajā pašā lietā administratīvo procesu var uzsākt no jauna uz adresāta iesnieguma pamata, ja ir vismaz viens no šādiem apstākļiem:

1) ir mainījušies lietas faktiskie apstākļi, kuri bija par pamatu lēmuma pieņemšanai;

2) lietas tiesiskie apstākļi ir mainījušies adresātam par labu;

3) Eiropas Cilvēktiesību tiesa vai cita starptautiska vai pārnacionāla tiesa šajā lietā ir pieņēmusi nolēmumu, no kura izriet, ka administratīvais process jāuzsāk no jauna. Šādā gadījumā iestāde, pieņemot lēmumu atsāktajā lietā, balstās uz attiecīgās tiesas nolēmumā konstatētajiem faktiem un to juridisko vērtējumu.

(2) Ja administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams, tajā pašā lietā administratīvo procesu var uzsākt no jauna uz trešās personas iesnieguma pamata, ja ir šādu apstākļu kopums:

1) šai privātpersonai par labu ir mainījušies lietas faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kuri bija par pamatu lēmuma pieņemšanai;

2) adresāts vēl nav izmantojis tiesības, kuras viņam ar attiecīgo administratīvo aktu piešķirtas vai apstiprinātas.

(3) Iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna var iesniegt:

1) kamēr administratīvais akts ir spēkā;

2) sešu mēnešu laikā no dienas, kad attiecīgais administratīvā procesa dalībnieks ir uzzinājis par faktiem, kas viņam dod tiesības to darīt.

(4) Iesniegumu par administratīvā procesa uzsākšanu no jauna tajā pašā lietā iesniedz iestādei, kurai lieta ir piekritīga no jauna ierosinātajā administratīvajā procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

88.pants. Administratīvā procesa uzsākšana no jauna pēc iestādes iniciatīvas

(1) Ja administratīvais akts stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams, iestāde pēc savas iniciatīvas var uzsākt administratīvo procesu no jauna tajā pašā lietā, ja tai kļuvuši zināmi vai ir pieejami jauni pierādījumi, kas var būt par pamatu adresātam labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai nekā spēkā esošais administratīvais akts.

(2) Iestādei ir pienākums uzsākt administratīvo procesu no jauna tajā pašā lietā tad, ja tas nepieciešams, lai izpildītu šajā lietā pieņemtu Satversmes tiesas spriedumu, ar kuru piemērotā tiesību norma atzīta par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai.

(3) Iestādei ir pienākums uzsākt administratīvo procesu no jauna tajā pašā lietā tad, ja tas nepieciešams, lai izpildītu šajā lietā pieņemtu Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmumu. Šādā gadījumā iestāde, pieņemot lēmumu atsāktajā lietā, balstās uz attiecīgās tiesas nolēmumā konstatētajiem faktiem un to juridisko vērtējumu.

(4) Administratīvo procesu no jauna tajā pašā lietā var uzsākt iestāde, kurai lieta ir piekritīga no jauna ierosinātajā administratīvajā procesā, neatkarīgi no tā, kura iestāde izdevusi attiecīgo administratīvo aktu sākotnējā administratīvajā procesā.

7.nodaļa

Iestādes faktiskā rīcība

89.pants. Iestādes faktiskās rīcības jēdziens

(1) Faktiskā rīcība ir iestādes rīcība publisko tiesību jomā, kas neizpaužas tiesību akta veidā un kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu, ja privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības vai šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Par faktisko rīcību atzīstamas arī iestādes darbības, kas neatkarīgi no iestādes nodoma rada tādas faktiskās sekas, kuru rezultātā privātpersonai ir radies vai var rasties būtisks tiesību aizskārums. Iestādes procesuālās darbības (darbības, kurām trūkst galējā noregulējuma rakstura) nav faktiskā rīcība.

(2) Faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

90.pants. Iestādes apsvērumi un paziņojums par faktisko rīcību

(1) Iestādes apsvērumi, plānojot vai veicot faktisko rīcību, ir tādi paši kā izdodot administratīvo aktu (65. un 66.pants).

(2) Ja iestāde savu faktisko rīcību paredzēja vai tā bija jāparedz pirms faktiskās rīcības veikšanas, iestāde paziņo attiecīgajai personai par faktiskās rīcības nepieciešamību, vietu un laiku. Šāds paziņojums var būt individuāls vai publisks.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

91.pants. Iesniegums par iestādes faktisko rīcību

(1) Persona, kura uzskata, ka iestādes plānotā vai jau iesāktā faktiskā rīcība aizskar vai var aizskart šīs personas tiesības vai tiesiskās intereses, var vērsties iestādē ar iesniegumu par iestādes nodoma mainīšanu attiecībā uz šo faktisko rīcību.

(2) Iestāde iesniegumu izskata un izvērtē pirms faktiskās rīcības veikšanas vai, ja tas iespējams, pirms tās pabeigšanas. Savu lēmumu iestāde paziņo vispārējā kārtībā. Privātpersona var apstrīdēt un pārsūdzēt šo iestādes lēmumu kā administratīvo aktu.

(3) Privātpersona, kura uzskata, ka iestādes sniegtā izziņa nav pareiza, var vērsties iestādē ar iesniegumu par pareizas izziņas izdošanu. Ja iestāde iesniedzēja lūgumu neapmierina, iesniedzējs var apstrīdēt un pārsūdzēt šo iestādes lēmumu kā administratīvo aktu.

(4) Citos gadījumos privātpersona iestādes faktisko rīcību var apstrīdēt un pārsūdzēt tāpat kā administratīvo aktu.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

8.nodaļa
Atlīdzinājums

92.pants. Tiesības uz atlīdzinājumu

Ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

93.pants. Piekritība lietās par atlīdzinājumu

(1) Iesniedzot augstākai iestādei iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu, vienlaicīgi var prasīt atlīdzinājumu.

(2) Ja augstākas iestādes nav, tā ir Ministru kabinets vai saskaņā ar normatīvo aktu administratīvo aktu var pārsūdzēt tiesā bez apstrīdēšanas augstākā iestādē, pieteikumā par administratīvā akta pārsūdzēšanu vienlaicīgi var prasīt arī atlīdzinājumu. Atlīdzinājumu var prasīt, arī pārsūdzot iestādes faktisko rīcību.

(3) Ja atlīdzinājums nav prasīts vienlaicīgi ar administratīvā akta apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu, iesniegumu par atlīdzinājumu var iesniegt iestādē, kas nodarījusi zaudējumus vai kaitējumu. Atlīdzinājumu iestādē var prasīt, ja ir pabeigta attiecīgās administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības (ir stājies spēkā augstākas iestādes izdots administratīvais akts, un tas nav pārsūdzēts, vai arī ir stājies spēkā tiesas spriedums). Uz iesniegumu par atlīdzinājumu attiecināmi šā likuma noteikumi par administratīvo aktu.

94.pants. Atlīdzināšanas pienākums

(1) Atlīdzinājumu prasa no:

1) Latvijas Republikas, ja mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu nodarījusi tiesās pārvaldes iestāde;

2) pašvaldības vai citas atvasinātas publisko tiesību juridiskās personas, ja mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu nodarījusi pastarpinātās pārvaldes iestāde, pildot funkcijas, kas ietilpst attiecīgās publisko tiesību juridiskās personas autonomajā kompetencē;

3) Latvijas Republikas, ja mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu nodarījusi pastarpinātās pārvaldes iestāde, pildot Latvijas Republikas funkcijas vai uzdevumus;

4) cita publisko tiesību subjekta, ja tam piemīt procesuālā tiesībspēja un ir patstāvīgs budžets (22.panta otrā daļa), kas neietilpst nevienas šīs panta daļas 1. vai 2.punktā minētās publisko tiesību juridiskās personas budžetā, un publisko tiesību subjekts ir nodarījis zaudējumus vai personisko kaitējumu jomā, kurā tas darbojas sava budžeta ietvaros.

(2) Ja iestādi finansē no dažādiem budžetiem un nav iespējams nodalīt, kuras publisko tiesību juridiskās personas uzdevumus tā pilda, atlīdzinājumu prasa no tās publisko tiesību juridiskās personas budžeta, no kura iestāde saņem lielāko finansējumu. Ja divu vai vairāku publisko tiesību subjektu finansējums ir vienāds, atlīdzinājumu prasa no viena publisko tiesību subjekta pēc iesniedzēja vai pieteicēja izvēles. Ja viens no budžetiem ir valsts pamatbudžets, atlīdzinājumu prasa no Latvijas Republikas.

(3) Ja iestāde ir privātpersona, atlīdzinājumu prasa no tās šā panta pirmajā daļā minētās publisko tiesību juridiskās personas, kuras orgāns vai iestāde privātpersonu apveltījusi ar valsts varu.

(4) Atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

95.pants. Atlīdzinātāja noskaidrošana

(1) Ja, prasot atlīdzinājumu, nav pareizi norādīts attiecīgais šā likuma 94.pantā minētais publisko tiesību subjekts, iestāde iesniegumu par atlīdzinājumu pieņem un pati konstatē attiecīgo publisko tiesību subjektu.

(2) Ja starp publisko tiesību subjektiem rodas strīds par to, no kura šā likuma 94.pantā minētā publisko tiesību subjekta prasāms atlīdzinājums, iesnieguma par atlīdzinājumu iesniedzējs var vērsties tiesā, ja mēneša laikā attiecīgie publisko tiesību subjekti nav vienojušies. Tiesa pati konstatē publisko tiesību subjektu, no kura prasāms atlīdzinājums.

(3) Par lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar šā panta pirmo un otro daļu, paziņo iesniedzējam (pieteicējam).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

96.pants. Iesniedzēja pienākums samazināt zaudējumus un sadarboties

Iesniedzējam ir pienākums savu zināšanu un praktisko iespēju robežās darīt visu iespējamo, lai samazinātu savus zaudējumus vai kaitējumu, kā arī darīt iestādei zināmus apstākļus, kurus tai nepieciešams zināt, lai konstatētu attiecīgā publisko tiesību subjekta atbildības pamatu un nodarīto zaudējumu vai kaitējuma apmēru. Ja iesniedzējs šo pienākumu nepamatoti nepilda, vēlāk, apstrīdot iestādes lēmumu augstākā iestādē vai pārsūdzot to tiesā, viņš uz attiecīgajiem apstākļiem nevar atsaukties.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

97.pants. Civiltiesību principu piemērošana atlīdzinājuma apmēra noteikšanai

Nosakot mantiskā zaudējuma un personiskā kaitējuma priekšnosacījumus un atlīdzinājuma apmēru, piemēro civiltiesību principus, ja likumā nav noteikts citādi.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

9.nodaļa

Uzziņa par savām tiesībām

98.pants. Tiesības uz uzziņu par savām tiesībām

(1) Privātpersonai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā (turpmāk — uzziņa).

(2) Iesniegumu par uzziņu iesniedz iestādē, kuras kompetencē ir jautājuma izšķiršana pēc būtības.

(3) Iesniegumā par uzziņu ietver:

1) faktu aprakstu;

2) no minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no to juridiska vērtējuma;

3) paskaidrojumu, kādēļ šāda uzziņa nepieciešama;

4) pēc iesniedzēja ieskata — arī juridiskus apsvērumus.

(4) Ja atbilde uz jautājumu ir atkarīga no lietderības apsvērumiem (65.un 66.pants), tad tiesības uz uzziņu attiecas uz iestādei piešķirtās rīcības brīvības robežu noskaidrošanu. Iestāde savā atbildē var norādīt uz vispārējiem apsvērumiem, kā šī rīcības brīvība izmantojama. Uz šiem apsvērumiem neattiecas šā likuma 101.panta otrajā un trešajā daļā noteiktās tiesiskās sekas.

(5) Ja šajā nodaļā nav noteikts citādi, tad uz uzziņu attiecināmi šā likuma noteikumi, kas attiecas uz administratīvo aktu, tiktāl, ciktāl tie ir piemērojami, ievērojot uzziņas būtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

99.pants. Uzziņas sagatavošana

(1) Sagatavojot uzziņu, ja nepieciešams, iestāde var prasīt no iesniedzēja papildu ziņas.

(2) Sagatavojot uzziņu, iestāde var lūgt augstākas iestādes, Tieslietu ministrijas, kā arī citu institūciju palīdzību.

(3) Pirms uzziņas paziņošanas tās adresātam iestāde uzziņas kopiju laikus nosūta augstākai iestādei. Pēc uzziņas paziņošanas iestāde tās kopiju nosūta institūcijām, kuras šī uzziņa var interesēt vai arī kuras bija iesaistītas tās sagatavošanā.

(4) Ministru kabinets nosaka uzziņas sagatavošanā un saskaņošanā iesaistīto iestāžu sadarbības kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

100.pants. Uzziņas forma

Uzziņu izdod rakstveidā. Tā satur šādas sastāvdaļas:

1) iestādes nosaukums;

2) uzziņas adresāts (fiziskajai personai — vārds, uzvārds, dzīvesvieta vai citas ziņas, kas palīdz identificēt personu; juridiskajai personai — nosaukums, adrese, reģistrācijas numurs);

3) iesniedzējs, ja tas nav identisks ar uzziņas adresātu;

4) iesniegtais fakts, jautājums un paskaidrojums, kādēļ uzziņas adresātam šāda uzziņa ir vajadzīga;

5) atbilde uz jautājumu;

6) atbildes juridiskais pamatojums;

7) atsevišķs piemēroto tiesību normu uzskaitījums (norādot arī normatīvā akta pantu, tā daļu, punktu vai apakšpunktu).

101.pants. Uzziņas tiesiskās sekas un apstrīdēšana

(1) Uzziņas adresātam uzziņa nav saistoša. Uzziņas tiesiskās sekas iestādei nosaka šā panta otrās un trešās daļas noteikumi.

(2) Ja uzziņas adresāts ir rīkojies atbilstoši viņam izsniegtajai uzziņai, tad iestādes vēlāk izdots administratīvais akts, kas attiecas uz jautājumu, par kuru šī uzziņa sniegta, nevar būt adresātam nelabvēlīgāks arī tad, ja vēlāk iestāde konstatē, ka uzziņa nav bijusi pareiza.

(3) Ja jautājums, par kuru sniegta uzziņa, vēlākā administratīvajā lietā ir viens no vairākiem jautājumiem, kas iestādei jāvērtē, tad šis vērtējums nevar būt adresātam nelabvēlīgāks, izņemot gadījumu, kad citādi lietas kopējais iznākums būtu adresātam nelabvēlīgāks vai arī tas būtu prettiesisks.

(4) Uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav

pārsūdzama tiesā.

(5) Šā panta otrajā un trešajā daļā noteiktās tiesiskās sekas neiestājas, ja uzziņa nav izdota rakstveidā vai ja tā panākta ar apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu, kukuļošanu, spaidiem, draudiem vai citām krimināli vai administratīvi sodāmām darbībām.

C DAĻA ADMINISTRATĪVAIS PROCESS TIESĀ

PIRMĀ SADAĻA TIESVEDĪBAS VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

10.nodaļa
Pamatnoteikumi

102.pants. Tiesvedību administratīvajā procesā regulējošo likumu spēks laikā

(1) *(Izslēgta ar 15.01.2004. likumu.)*

(2) Tiesvedība administratīvajā lietā notiek pēc tām administratīvā procesa tiesību normām, kuras ir spēkā lietas izskatīšanas, atsevišķu procesuālo darbību vai tiesas sprieduma izpildīšanas laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

103.pants. Administratīvā procesa tiesā būtība

(1) Administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem rīcības brīvības ietvaros, kā arī privātpersonas publiski tiesisko pienākumu vai tiesību noskaidrošana un no publisko tiesību līguma izrietošo strīdu izskatīšana.

(2) Tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, pati (ex officio) objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu, izskatot lietu saprātīgā termiņā.

(3) Tiesa administratīvajā procesā noskaidro:

1) vai administratīvais akts un iestādes faktiskā rīcība atbilst šā likuma noteikumiem un citām tiesību normām;

2) vai tiesību normas un publisko tiesību līgums dod administratīvā procesa dalībniekam noteiktas tiesības vai uzliek pienākumus;

3) publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību un izpildes pareizību.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

104.pants. Tiesību normu hierarhijas kontrole

(1) Pārbaudot administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu un noskaidrojot privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības, tiesa šaubu gadījumā pārbauda, vai iestādes piemērotā vai administratīvajā tiesas procesā piemērojamā tiesību norma atbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

(2) Ja tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un

nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai. Pēc Satversmes tiesas lēmuma vai sprieduma spēkā stāšanās tiesa tiesvedību lietā atjauno un turpmākajā tiesvedībā pamatojas uz Satversmes tiesas viedokli.

(3) Ja tiesa atzīst, ka pašvaldību saistošie noteikumi neatbilst Ministru kabineta noteikumiem vai likumam vai Ministru kabineta noteikumi neatbilst likumam, vai iekšējais normatīvais akts neatbilst ārējam normatīvajam aktam vai tieši piemērojamam vispārējam tiesību principam, tā attiecīgo tiesību normu nepiemēro. Tiesa lēmumā vai spriedumā pamato savu viedokli par neatbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Ja attiecīgā normatīvā akta izdevējs nav administratīvā procesa dalībnieks, spriedumu vai lēmumu tiesa nosūta normatīvā akta izdevējam un Tieslietu ministrijai.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

104.¹ pants. Jautājuma uzdošana Eiropas Kopienu Tiesai

Tiesa Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normās paredzētajos gadījumos uzdod jautājumu Eiropas Kopienu Tiesai par Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību prejudiciāla nolēmuma taisīšanai.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004. Pants stājas spēkā 01.05.2004. Skat. 15.01.2004. likuma Pārejas noteikumus.)

105.pants. Tiesvedības instances administratīvajā lietā

(1) Administratīvo lietu pēc būtības izskata pirmās instances tiesa, bet pēc administratīvā procesa dalībnieka sūdzības par šīs tiesas spriedumu — arī otrās instances tiesa apelācijas kārtībā.

(2) Otrās instances tiesas spriedumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt kasācijas kārtībā.

106.pants. Administratīvās lietas ierosināšana tiesā

(1) Tiesa ierosina administratīvo lietu pēc pieteicēja pieteikuma.

(2) Tiesa ierosina administratīvo lietu arī pēc šā likuma 29.pantā minētā tiesību subjekta pieteikuma.

107.pants. Apstākļu noskaidrošana administratīvajā lietā

(1) Tiesa lietas apstākļus noskaidro, izskatot lietu mutvārdu vai rakstveida procesā.

(2) Izskatot lietu mutvārdu procesā, lietas apstākļus noskaidro tiesas sēdē.

(3) Izskatot lietu rakstveida procesā, lietas apstākļus noskaidro, pamatojoties uz lietā esošajiem pierādījumiem.

(4) Lai prasījuma robežās noskaidrotu patiesos lietas apstākļus un panāktu tiesisku un taisnīgu lietas izskatīšanu, tiesa dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, kā arī savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas (objektīvās izmeklēšanas princips).

108.pants. Administratīvās lietas izskatīšanas atklātums

(1) Administratīvo lietu tiesā izskata atklāti.

(2) Lai neizpaustu administratīvā procesa dalībnieka privātās dzīves apstākļus, kā arī lai aizsargātu valsts, profesionālo, komerciālo vai adopcijas noslēpumu, pēc motivēta tiesas lēmuma administratīvo lietu var izskatīt slēgtā tiesas sēdē vai, ja lietu izskata rakstveida procesā, var ierobežot to personu pieeju lietas materiāliem, kuras nav administratīvā procesa dalībnieki.

(3) Slēgtā tiesas sēdē piedalās administratīvā procesa dalībnieki, bet, ja nepieciešams, - arī eksperts un tulks.

(4) Slēgtā tiesas sēdē lietu izskata, ievērojot attiecīgos tiesvedības noteikumus.

(5) Plašsaziņas līdzekļu darbinieki ar tiesas atļauju var ierakstīt (lietot skaņas vai attēla ieraksta un pārraides tehniku) tiesas sēdes gaitu. Tiesa var noteikt šāda ieraksta publicēšanas aizliegumu līdz noteiktas procesuālās darbības izpildīšanai vai sprieduma sastādīšanai.

(6) Tiesas nolēmums ir pieejams administratīvā procesa dalībniekiem, kā arī likumā noteiktajā kārtībā un apjomā - ikvienai citai personai.

(7) Tiesas spriedumu publicē mājaslapā internetā. Tās sprieduma daļas, kuras satur ierobežotas pieejamības informāciju vai kuras ir valsts noslēpuma objekts, npublicē, bet aizstāj ar norādi, kāpēc attiecīgā nolēmuma daļa nav vispārpieejama.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006. Skat. Pārejas noteikumus.)

108.¹ pants. Administratīvās lietas izskatīšanas atklātums, pārbaudot valsts noslēpumu saturošu informāciju

(1) Ja tiesai lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai ir nepieciešams pārbaudīt informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, šīs informācijas pārbaudē piedalās lietas dalībnieki, kā arī, ja nepieciešams, citas personas, kurām ir speciālā atļauja pieejai valsts noslēpumam.

(2) Tiesas sēdē nedrīkst izmantot informāciju, kas var atklāt slepeno palīgu identitāti.

(3) Lietas materiāliem nepievieno un tiesa nolēmumā neatspoguļo informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, bet norāda, ka ar šo informāciju ir iepazinies un to izvērtējusi.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

109.pants. Administratīvās lietas vienpersoniska un koleģiāla izskatīšana

(1) Pirmās instances tiesā administratīvo lietu izskata tiesnesis vienpersoniski. Ja lieta ir sevišķi sarežģīta, pirmās instances tiesas priekšsēdētājs var noteikt lietas koleģiālu izskatīšanu. Šādā gadījumā lieta izskatāma triju pirmās instances tiesas tiesnešu sastāvā.

(2) Apelācijas un kasācijas instances tiesā administratīvo lietu izskata koleģiāli.

110.pants. Tiesvedības valoda

(1) Tiesvedība notiek valsts valodā.

(2) Dokumentus svešvalodā administratīvā procesa dalībnieki iesniedz, pievienojuši tiem noteiktā kārtībā apliecinātu tulkojumu

valsts valodā.

(3) Tiesa var pieļaut atsevišķas procesuālās darbības arī citā valodā, ja to lūdz kāds no administratīvā procesa dalībniekiem un pārējie dalībnieki tam piekrīt. Tiesas sēdes protokolu un tiesas nolēmumu raksta valsts valodā.

(4) Administratīvā procesa dalībniekam, izņemot juridiskās personas pārstāvi, kurš neprot tiesvedības valodu, tiesa nodrošina tiesības iepazīties ar lietas materiāliem un piedalīties procesuālajās darbībās ar tulka palīdzību.

(5) Tiesa pēc sava ieskata var nodrošināt tulku arī juridiskajai personai.

111.pants. Ierobežojumi tiesnesim tiesas spriešanā

(1) Tiesas sēde, kurā lietu izskata pēc būtības, noris nemainīgā tiesnešu sastāvā.

(2) Ja lietas iztiesāšanas procesā kādu no tiesnešiem aizstāj cits tiesnesis, lietas iztiesāšanu sāk no jauna.

(3) Neviens no tiesas sastāva tiesnešiem nav tiesīgs piedalīties citas lietas iztiesāšanā, iekams tiesas sēde nav pasludināta par slēgtu.

(4) Šā panta noteikumi neattiecas uz rakstveida procesu.

112.pants. Administratīvās lietas iztiesāšanas tiešums

(1) Pirmās instances un apelācijas instances tiesa pati pārbauda pierādījumus lietā.

(2) Tiesa, izspriežot lietu, pamatojas uz pierādījumiem, kurus pati pārbaudījusi.

113.pants. Mutvārdu process

(1) Mutvārdu procesā administratīvās lietas iztiesāšana notiek tiesas sēdē.

(2) Uz tiesu uzaicinātās un izsuktās personas liecības un paskaidrojumus dod mutvārdos.

(3) Ieprotokolētās agrāk nopratināto liecinieku liecības, rakstveida pierādījumus un citus dokumentus tiesas sēdē nolasa, izņemot gadījumus, kad klātesošie administratīvā procesa dalībnieki piekrīt, ka šo pierādījumu nolasišana nav nepieciešama.

114.pants. Rakstveida process

(1) Ja lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā piekritis pieteicējs, trešā persona un šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts, tiesa var izspriest lietu bez tiesas sēdes (rakstveida procesā). Lietās par publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību un izpildes pareizību gadījumos, kad atbildētājs ir privātpersona, nepieciešama arī atbildētāja

piekrišana rakstveida procesam.

(2) Ja administratīvā procesa dalībnieks piekritis lietas izskatīšanai rakstveida procesā, uzskatāms, ka viņš piekritis rakstveida procesam arī nākamajās tiesu instancēs. Piekrišana rakstveida procesam neliedz administratīvā procesa dalībniekam nākamajā tiesu instancē prasīt lietas iztiesāšanu mutvārdu procesā.

(3) Ja tiesa uzskata, ka jautājumu, kura izlemšana saskaņā ar likumu noteikta rakstveida procesā, lietderīgāk izskatīt tiesas sēdē, tā var noteikt šā jautājuma izskatīšanu mutvārdu procesā.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

11.nodaļa
Tiesas sastāvs

115.pants. Jautājumu izlemšana tiesā

Jautājumus, kas rodas, izskatot lietu koleģiālā sastāvā, tiesneši izlemj ar balsu vairākumu. Neviens no tiesnešiem nav tiesīgs atturēties no balsošanas.

116.pants. Aizliegums tiesnesim piedalīties lietas atkārtotā izskatīšanā

(1) Tiesnesis, kas piedalījies lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā, nedrīkst piedalīties šīs lietas izskatīšanā apelācijas vai kasācijas instances tiesā, kā arī piedalīties jaunā lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā, ja nolēmums, kas sastādīts, viņam piedaloties, ir atcelts.

(2) Tiesnesis, kas piedalījies lietas izskatīšanā apelācijas vai kasācijas instances tiesā, nedrīkst piedalīties jaunā šīs lietas izskatīšanā pirmās instances tiesā vai apelācijas instances tiesā.

(3) Tiesnesis, kas piedalījies lietas izskatīšanā apelācijas instances tiesā, nedrīkst piedalīties šīs lietas izskatīšanā kasācijas instances tiesā, izņemot gadījumu, kad lietu izskata Senāta Administratīvā departamenta kopsēdē.

117.pants. Tiesneša atstatīšana vai noraidīšana

(1) Tiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš:

1) šīs lietas iepriekšējā izskatīšanā piedalījies procesā kā administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts, tulks vai tiesas sēdes sekretārs;

2) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no administratīvā procesa dalībniekiem;

3) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no tiesnešiem, kas ir tās tiesas sastāvā, kura izskata lietu;

4) personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā vai ir citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.

(2) Ja pastāv šā panta pirmajā daļā vai šā likuma 116.pantā minētie apstākļi, tiesnesis sevi atstata līdz lietas iztiesāšanas sākumam.

(3) Ja šā panta pirmajā daļā minētos apstākļus tiesnesis atklāj lietas izskatīšanas gaitā, viņš sevi atstata, norādot šīs atstātīšanas motīvus. Šādā gadījumā tiesa lietas izskatīšanu atliek.

(4) Administratīvā procesa dalībnieks uz šajā pantā minētajiem pamatiem var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai visam tiesas sastāvam.

118.pants. Noraidījuma pieteikšana

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai visam tiesas sastāvam rakstveidā vai mutvārdos. Par to izdara ierakstu tiesas sēdes protokolā.

(2) Noraidījums jāmotivē un jāpieteic, pirms lietu sāk izskatīt pēc būtības. Vēlāk noraidījumu var pieteikt tad, ja personai, kura noraidījumu piesaka, tā pamats kļuvis zināms lietas izskatīšanas gaitā.

119.pants. Pieteiktā noraidījuma izskatīšanas kārtība

(1) Ja pieteikts noraidījums, tiesa uzklausa citu administratīvā procesa dalībnieku viedokli un noklausās tiesnesi, kuram noraidījums pieteikts.

(2) Lēmumu par pieteikto noraidījumu tiesa pieņem atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(3) Lietā, kuru tiesnesis izskata vienpersoniski, lēmumu par pieteikto noraidījumu pieņem pats tiesnesis.

(4) Lietā, kuru izskata koleģiāli, lēmumu par pieteikto noraidījumu pieņem šādā kārtībā:

1) ja noraidījums pieteikts vienam tiesnesim, lēmumu pieņem pārējais tiesas sastāvs. Ja balsis dalās līdzīgi, tiesnesis ir noraidīts;

2) ja noraidījums pieteikts vairākiem tiesnešiem vai visam tiesas sastāvam, lēmumu pieņem tā pati tiesa pilnā sastāvā ar balsu vairākumu.

120.pants. Noraidījuma sekas

(1) Ja noraidīts tiesnesis vai viss tiesas sastāvs, lietu izskata cits tiesnesis vai cits tiesas sastāvs.

(2) Ja cita tiesas sastāva izveidošana attiecīgajā tiesā nav iespējama, lietu nosūta cita rajona (pilsētas) tiesai vai citai apgabaltiesai.

(3) Ja noraidījums tiesnesim pieteikts lietas izskatīšanas gaitā, pieteiktā noraidījuma apmierināšanas gadījumā lietas izskatīšanu sāk no jauna.

12.nodaļa

Administratīvās lietas pakļautība un piekritība

121.pants. Pakļautība

(1) Pārsūdzēto administratīvo aktu un faktisko rīcību kā administratīvo lietu izskata tiesā.

(2) Šajā likumā noteiktajos gadījumos tiesa izskata arī pieteikumus, kuriem nav administratīvi tiesiska strīda rakstura.

(3) Jautājumu par lietas pakļautību izšķir tiesa vai tiesnesis. Ja tiesa vai tiesnesis atzīst, ka lietas izskatīšana nav pakļauta tiesai, lēmumā norāda iestādi, kuras kompetencē ir šīs lietas izskatīšana.

(4) Ja jautājums par pieteikuma vai lietas pakļautību atzīstams par sevišķi sarežģītu, tiesa vai tiesnesis vēršas ar iesniegumu pie Augstākās tiesas priekšsēdētāja pakļautības jautājuma izšķiršanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

122.pants. Piekritība

(1) Administratīvo lietu pirmajā instancē izskata administratīvā rajona tiesa.

(2) Pieteikumu administratīvajā lietā iesniedz tiesā pēc tās iestādes adreses, kuras rīcība tiek pārsūdzēta, ja likums nenosaka citādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

123.pants. Tiesvedībā pieņemtās lietas nodošana citai tiesai

(1) Lietu, kuru tiesa pieņēmusi savā tiesvedībā, ievērojot piekritības noteikumus, tiesa izskata pēc būtības, kaut arī lietas izskatīšanas gaitā būtu mainījies tās piekritība.

(2) Tiesa var nodot lietas izskatīšanu citai tiesai, ja:

1) izskatot lietu tiesā, atklājas, ka tā pieņemta, pārkāpjot piekritības noteikumus;

2) pēc viena tiesneša vai vairāku tiesnešu atstāšanas vai noraidīšanas to aizstāšana tai pašā tiesā nav iespējama;

3) atzīst, ka šo lietu ātrāk, pilnīgāk un vispusīgāk izskatīs cita tiesa, it īpaši lielākās pierādījumu daļas atrašanās vietā.

(3) Par lēmumu nodot lietu izskatīšanai citai tiesai var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Lietu nodod izskatīšanai citai tiesai uz tiesas lēmuma pamata, kad beidzies termiņš šā lēmuma pārsūdzēšanai, bet, ja lēmums pārsūdzēts, — pēc blakus sūdzības noraidīšanas.

(5) Lietu, kas nosūtīta no vienas tiesas citai tiesai, pieņem izskatīšanai tā tiesa, kurai šī lieta nosūtīta.

13.nodaļa

Valsts nodeva

124.pants. Valsts nodeva

- (1) Par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 10 latu apmērā.
- (2) Par apelācijas sūdzību maksā valsts nodevu piecu latu apmērā.
- (3) Par kasācijas sūdzību un blakus sūdzību valsts nodevu nemaksā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

125.pants. Valsts nodevas atmaksāšana

(1) Valsts nodevu atmaksā pilnīgi vai daļēji šādos gadījumos:

- 1) iemaksāta lielāka nodeva, nekā to nosaka likums;
- 2) tiesnesis atsakās pieņemt pieteikumu;
- 3) tiesvedība lietā tiek izbeigta uz tā pamata, ka lieta nav izskatāma šajā likumā noteiktajā kārtībā;
- 4) pieteikumu atstāj bez izskatīšanas, pamatojoties uz to, ka pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību vai pieteikumu iesniegusi rīcībnespējīga persona.

(2) Valsts nodevu atmaksā, ja pieteikums par tās atmaksāšanu iesniegts tiesā gada laikā no dienas, kad attiecīgā summa iemaksāta valsts budžetā.

(3) Valsts nodevu atmaksā no valsts budžeta līdzekļiem uz tiesas vai tiesneša lēmuma pamata.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

126.pants. Valsts nodevas atlīdzināšana

- (1) Ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.
- (2) Ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.
- (3) Ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā valsts nodeva no pieteicēja netiek ņemta.

127.pants. Valsts nodevas iemaksa un atmaksa

Valsts nodevu iemaksā un atmaksā Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

128.pants. Izņēmumi no vispārīgiem noteikumiem par valsts nodevu

(1) Papildus citiem likumā noteiktajiem gadījumiem no valsts nodevas samaksas ir atbrīvota persona, kura iesniedz pieteikumu par juridiskās palīdzības administrācijas lēmumu, kā arī šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts.

(2) Ja šā likuma 29.pantā minētais tiesību subjekts atsakās no pieteikuma, kas iesniegts personas labā, bet šī persona prasa lietas izskatīšanu pēc būtības, valsts nodevu maksā pēc vispārīgiem noteikumiem.

(3) Tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no valsts nodevas samaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

129.pants. Lēmuma pārsūdzēšana valsts nodevas jautājumos

Par lēmumu, kas saistīts ar valsts nodevu, privātpersona, uz kuru tas attiecas, var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

14.nodaļa

Tiesas paziņojumi un izsaukumi

130.pants. Aicināšana un izsaukšana uz tiesu

(1) Administratīvā procesa dalībniekus aicina uz tiesu ar tiesas pavēsti.

(2) Lieciniekus, ekspertus un tulkus izsauc uz tiesu ar tiesas pavēsti.

(3) Aicinājumu un izsaukumu uz tiesu paziņo laikus.

131.pants. Tiesas pavēste

Tiesas pavēstē norāda:

1) aicināmās vai izsaucamās fiziskās personas vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu vai citu šīs personas norādītu adresi (juridiskajai personai — nosaukumu, juridisko adresi vai citu šīs juridiskās personas norādītu pilnvarota pārstāvja adresi);

2) tiesas nosaukumu un adresi;

3) ierašanās vietu un laiku;

4) tās lietas nosaukumu, kurā personu aicina vai izsauc;

5) kāpēc personu aicina vai izsauc;

6) ka personai, kura saņēmusi pavēsti sakarā ar aicināmās vai izsaucamās personas prombūtni, ir pienākums pēdējai to nodot;

7) neierašanās sekas.

132.pants. Tiesas pavēstes nogādāšana

(1) Tiesas pavēsti parasti nogādā pa pastu vai ziņnesis uz aicināmās vai izsaukamās personas norādīto adresi. Lietas dalībniekam ir pienākums paziņot tiesai par savas adreses maiņu lietas tiesvedības laikā. Ja tāda paziņojuma nav, pavēsti nosūta uz pieteikumā norādīto adresi. Šajā gadījumā uzskatāms, ka lietas dalībniekam ir paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks ar tiesneša piekrišanu var saņemt tiesas pavēsti nogādāšanai citai šajā lietā aicināmai vai izsaukamai personai.

(3) Ja aicināmā vai izsaukamā persona norādījusi citu sakaru veidu vai gadījums ir īpaši steidzams, personu var aicināt vai izsaukt uz tiesas sēdi, izmantojot arī citus sakaru veidus.

(4) Ja persona nav sasniedzama, izmantojot šā panta trešajā daļā norādītos sakaru veidus, tiesas pavēsti nogādā uz aicināmās vai izsaukamās personas norādīto adresi.

(5) Aicināmajai vai izsaukamajai personai, kura dzīvo ārvalstī vai kuras juridiskā adrese ir ārvalstī, tiesas pavēsti nosūta ar Ārlietu ministrijas starpniecību vai starptautiskajā līgumā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

133.pants. Tiesas pavēstes izsniegšana

(1) Tiesas pavēsti aicināmajai vai izsaukamajai personai izsniedz personiski pret parakstu. Tiesas pavēstes paraksta daļā norāda arī tiesas pavēstes saņemšanas laiku.

(2) Ja tiesas pavēstes piegādātājs nesastop personu tās norādītajā adresē, tiesas pavēsti izsniedz pieaugušajiem ģimenes locekļiem, kuri dzīvo kopā ar aicināmo vai izsaukamo personu. Šādā gadījumā pavēstes saņēmējs tās paraksta daļā ieraksta savu vārdu un uzvārdu, kā arī norāda attiecības ar aicināmo vai izsaukamo personu. Tiesas pavēstes saņēmēja pienākums ir nekavējoties nodot pavēsti aicināmajai vai izsaukamajai personai.

(3) Iestādei vai juridiskajai personai adresētu tiesas pavēsti izsniedz attiecīgajam tās darbiniekam.

(4) Ja uz tiesu aicināmā vai izsaukamā persona atrodas prombūtnē, tiesas pavēstes piegādātājs tiesas pavēstes paraksta daļā izdara par to atzīmi, kā arī norāda vietu, uz kuriem aizbraukusi aicināmā vai izsaukamā persona, un laiku, kad gaidāma tās atgriešanās.

(5) Tiesas pavēstes paraksta daļu nogādā atpakaļ tiesai.

134.pants. Sekas, ko rada atteikšanās pieņemt tiesas pavēsti

(1) Uz tiesu aicināmās vai izsaukamās personas pienākums ir pieņemt tiesas pavēsti.

(2) Ja uz tiesu aicināmā vai izsaukamā persona atsakās pieņemt tiesas pavēsti, piegādātājs par to izdara atzīmi tiesas pavēstes paraksta daļā un nogādā to atpakaļ tiesai.

(3) Atteikšanās pieņemt tiesas pavēsti nav šķērslis lietas izskatīšanai.

135.pants. Personas pienākums būt sasniedzamai

(1) Uz tiesu aicināmās vai izsaukamās personas pienākums ir būt sasniedzamai.

(2) Ja tiesas pavēste nogādāta šajā nodaļā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka aicināmajai vai izsaukamajai personai ir paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu, izņemot šā likuma 133.panta ceturtajā daļā noteikto gadījumu.

(3) Ja tiesas pavēste izsaukamajai vai aicināmajai personai nogādāta šajā likumā noteiktajā kārtībā pa pastu, uzskatāms, ka aicināmajai vai izsaukamajai personai ir paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu septītajā dienā pēc pavēstes nodošanas pastā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

15.nodaļa
Protokols

136.pants. Pienākums rakstīt protokolu

(1) Katrā tiesas sēdē raksta tiesas sēdes protokolu.

(2) Šajā likumā paredzētajos gadījumos protokolu raksta arī par procesuālajām darbībām, kuras izpilda ārpus tiesas sēdes.

137.pants. Protokola saturs

(1) Tiesas sēdes protokolā norāda:

1) tiesas sēdes norises laiku (gadu, datumu, mēnesi) un vietu;

2) tās tiesas nosaukumu, kura izskata lietu, tiesas sastāvu un tiesas sēdes sekretāru;

3) tiesas sēdes atklāšanas laiku;

4) lietas nosaukumu;

5) ziņas par administratīvā procesa dalībnieku, liecinieku, ekspertu un tulku ierašanos;

6) ziņas par to, ka administratīvā procesa dalībniekiem izskaidrotas viņu procesuālās tiesības un pienākumi;

7) ziņas par to, ka tulki, liecinieki un eksperti brīdināti par kriminālatbildību saskaņā ar Krimināllikumu;

8) administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, liecinieku liecības, ekspertu mutvārdu paskaidrojumus par viņu atzinumiem, ziņas par lietisko un rakstveida pierādījumu pārbaudi;

9) administratīvā procesa dalībnieku pieteikumus un lūgumus;

10) tiesas rīkojumus un lēmumus, kas nav pieņemti atsevišķu procesuālu dokumentu veidā;

11) šā likuma 30.pantā minētās institūcijas atzinuma īsu saturu;

12) tiesas debašu īsu saturu;

- 13) ziņas par tiesas aiziešanu sprieduma taisīšanai vai lēmuma pieņemšanai;
- 14) ziņas par tiesas sprieduma vai atsevišķa procesuāla dokumenta veidā pieņemta tiesas lēmuma nolasišanu;
- 15) ziņas par sprieduma (lēmuma) saturu, pārsūdzēšanas kārtības un termiņa izskaidrošanu;
- 16) ziņas par to, kad administratīvā procesa dalībnieki var iepazīties ar tiesas sēdes protokolu un pilnu sprieduma (lēmuma) tekstu;
- 17) tiesas sēdes slēgšanas laiku;
- 18) tiesas sēdes protokola parakstīšanas laiku.

(2) Tiesas sēdes protokolu paraksta tiesas sēdes priekšsēdētājs un sekretārs.

(3) Ārpus tiesas sēdes izpildīto atsevišķo procesuālo darbību protokolam jāatbilst šajā pantā minētajām prasībām.

(4) *(Izslēgta ar 15.01.2004. likumu.)*

(5) Ja tiesas sēdē tiek pārbaudīta valsts noslēpumu saturoša informācija, tiesas sēdes protokolā izdara atzīmi par laiku, kad tiesa uzsāka un pabeidza pārbaudīt valsts noslēpumu saturošo informāciju. Ja likumā nav noteikts citādi, protokolā nefiksē attiecīgās informācijas pārbaudi.

(6) Uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta kā kasācijas instances tiesas sēdes protokolu neattiecas šā panta pirmās daļas 8., 11., 12. un 15.punkta nosacījumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

138.pants. Protokola rakstīšana

(1) Protokolu raksta tiesas sēdes sekretārs.

(2) Protokolu paraksta ne vēlāk kā trešajā dienā pēc tiesas sēdes pabeigšanas vai atsevišķas procesuālās darbības izpildīšanas, bet sarežģītās lietās — ne vēlāk kā piektajā dienā.

(3) Pierakstījumus un labojumus protokolā atrunā pirms tiesas sēdes priekšsēdētāja un sekretāra paraksta. Līdz galam neizpildītās rindas un citas brīvas vietas protokolā pārsvīturo. Protokolā nedrīkst dzēst vai aizkrāsot tekstu.

139.pants. Piezīmes pie protokola

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var iepazīties ar protokolu un triju dienu laikā no tā parakstīšanas dienas iesniegt rakstveida piezīmes par protokolu, norādot tajā esošās nepilnības un nepareizības.

(2) Iesniegtās piezīmes tiesa pievieno tiesas sēdes protokolam, uz tām izdarot atzīmi, kurā norāda, vai tiesa piekrīt šīm piezīmēm.

(3) *(Izslēgta ar 26.10.2006. likumu.)*

(4) *(Izslēgta ar 26.10.2006. likumu.)*

(5) *(Izslēgta ar 26.10.2006. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

16.nodaļa
Procesuālie piespiedu līdzekļi

(Nodaļas nosaukums 26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.1006.)

140.pants. Procesuālo piespiedu līdzekļu veidi

Šajā likumā noteiktajos gadījumos tiesa var piemērot šādus procesuālos piespiedu līdzekļus:

- 1) brīdinājumu;
- 2) izraidīšanu no sēžu zāles;
- 3) piespiedu naudu;
- 4) piespiedu atvešanu uz tiesu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

141.pants. Brīdinājums

Personai, kura traucē kārtību lietas iztiesāšanas laikā, tiesas sēdes priekšsēdētājs izsaka brīdinājumu. Par to izdara atzīmi tiesas sēdes protokolā.

142.pants. Izraidīšana no sēžu zāles

Ja administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts vai tulks traucē kārtību atkārtoti, viņu ar tiesas lēmumu var izraidīt no sēžu zāles. Citas klātesošās personas, kuras traucē kārtību, var izraidīt ar tiesas sēdes priekšsēdētāja rīkojumu arī bez iepriekšēja brīdinājuma.

143.pants. Piespiedu nauda

(1) Tiesa uzliek piespiedu naudu šajā likumā noteiktajos apmēros.

(2) Tiesas lēmuma norakstu par piespiedu naudas uzlikšanu nekavējoties nosūta personai, kurai piespiedu nauda uzlikta. Šī persona 30 dienu laikā pēc tam, kad saņemts lēmums par piespiedu naudas uzlikšanu, iesniedz tiesā piespiedu naudas samaksu apliecinošus dokumentus.

(3) Persona, kurai uzlikta piespiedu nauda, 10 dienu laikā pēc lēmuma noraksta saņemšanas var lūgt tiesu, kas uzlikusi piespiedu naudu, atbrīvot to no piespiedu naudas samaksas vai samazināt tās apmēru. Iesniegumu izskata tiesas sēdē, iepriekš paziņojot par sēdi personai, kurai piespiedu nauda uzlikta. Šīs personas neierašanās nav šķērslis iesnieguma izskatīšanai. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(4) Amatpersonai uzlikto piespiedu naudu tā maksā no saviem personiskajiem līdzekļiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

144.pants. Piespiedu atvešana

(1) Tiesa var pieņemt lēmumu par liecinieka piespiedu atvešanu uz tiesu.

(2) Šo lēmumu izpilda tiesas norādītā policijas iestāde.

17.nodaļa

Administratīvā procesa dalībnieku tiesības un pienākumi tiesā

145.pants. Pieteicēja un atbildētāja procesuālās tiesības

(1) Pieteicējam un atbildētājam ir tiesības:

1) iepazīties ar lietas materiāliem, izdarīt no tiem izrakstus, norakstus un izgatavot kopijas (turpmāk — noraksts);

2) piedalīties tiesas sēdē;

3) pieteikt noraidījumus;

4) iesniegt pierādījumus;

5) piedalīties pierādījumu pārbaudīšanā;

6) pieteikt lūgumus;

7) dot tiesai mutvārdu un rakstveida paskaidrojumus;

8) izteikt savus argumentus un apsvērumus;

9) celt iebildumus pret cita administratīvā procesa dalībnieka lūgumiem, argumentiem un apsvērumiem;

10) pārsūdzēt tiesas spriedumu un lēmumu;

11) saņemt lietā esošā sprieduma un lēmuma norakstu, kā arī izmantot citas procesuālās tiesības, kuras viņiem piešķirtas ar šo likumu.

(2) Pieteicējam ir arī tiesības:

1) pilnīgi vai daļēji atteikties no pieteikumā ietvertā prasījuma;

2) kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, rakstveidā grozīt pieteikuma pamatu vai priekšmetu, kā arī prasījuma apmēru.

(3) Atbildētājam ir arī tiesības celt iebildumus pret pieteikumā ietverto prasījumu, atzīt to pilnībā vai kādā daļā.

(4) Lai neizpaustu administratīvā procesa dalībnieka privātās dzīves apstākļus, kā arī lai aizsargātu valsts, profesionālo, komerciālo vai adopcijas noslēpumu, tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka lūguma var pieņemt motivētu lēmumu, ar kuru nosaka ierobežojumu pieteicējam vai atbildētājam iepazīties ar lietas materiālu attiecīgo daļu. Ja tiesa lēmumā noteic, ka minētais ierobežojums iepazīties ar lietas materiāliem ir spēkā arī pēc galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās,

pieteicējam vai atbildētājam ir tādas pašas tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, kādas likums nosaka ikvienai citai personai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

146.pants. Trešās personas tiesības un pienākumi

(1) Trešā persona tiek pielaista vai pieaicināta piedalīties lietā saskaņā ar tiesas lēmumu.

(2) Par tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts lūgums par trešās personas iestāšanos vai pieaicināšanu lietā, var iesniegt blakus sūdzību.

(3) Trešajai personai ar patstāvīgiem prasījumiem ir pieteicēja tiesības un pienākumi.

(4) Trešajai personai, kas nepiesaka patstāvīgus prasījumus, ir pieteicēja un atbildētāja procesuālās tiesības un pienākumi, izņemot tiesības grozīt pieteikuma pamatu vai priekšmetu, atteikties no prasījuma, atzīt prasījumu, kā arī prasīt tiesas sprieduma izpildi.

(5) Iesniegumā par trešās personas pieaicināšanu un trešās personas iesniegumā par iestāšanos lietā pieteicēja vai atbildētāja pusē norāda, kādēļ trešā persona pielaižama piedalīties lietā.

(6) Ja administratīvajā lietā kā trešās personas ar tādu pašu subjektīvo tiesību vai interesi (204.panta piektā daļa) ir pieaicinātas vairāk nekā 10 personas, šīm personām ir pienākums savu interešu pārstāvībai noteikt vienu kopīgu pārstāvi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

147.pants. Pārstāvības noformēšana un pārstāvja pilnvaru apjoms

(1) Pārstāvību tiesā noformē atbilstoši šā likuma 38.panta noteikumiem. Uz pārstāvja pilnvaru apjomu attiecināmi šā likuma 39.panta noteikumi.

(2) Pārstāvim izdotā pilnvarā īpaši norādāmas tiesības iesniegt pieteikumu, pilnībā vai daļā atteikties no pieteikumā ietvertā prasījuma, grozīt pieteikuma priekšmetu, atzīt prasījumu pilnībā vai kādā daļā, pārsūdzēt tiesas nolēmumu apelācijas vai kasācijas kārtībā, iesniegt izpildei izpilddokumentu, saņemt piespriesto mantu vai naudu un izbeigt izpildu lietvedību.

148.pants. Administratīvā procesa dalībnieka pienākums

(1) Administratīvā procesa dalībniekam ir pienākums:

1) ierasties pēc aicinājuma tiesā;

2) laikus paziņot par iemesliem, kuru dēļ tas nevar ierasties uz tiesas sēdi;

3) izpildīt citus procesuālos pienākumus, kuri tam uzlikti saskaņā ar šo likumu.

(2) Administratīvā procesa dalībniekam savas tiesības jāizmanto un pienākumi jāpilda godprātīgi.

OTRĀ SADAĻA PIERĀDĪJUMI

18.nodaļa

Vispārīgie noteikumi par pierādījumiem

149.pants. Pierādījumi

Pierādījumi administratīvajā lietā ir ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti administratīvā procesa dalībnieku prasījumi un iebildumi, kā arī ziņas par citiem faktiem, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.

150.pants. Pierādīšanas pienākums

- (1) Iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsauca kā uz savu iebildumu pamatojumu.
- (2) Iestāde var atsaukties tikai uz tiem pamatojumiem, kuri minēti administratīvajā aktā.
- (3) Pietieicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā.
- (4) Ja administratīvā procesa dalībnieku iesniegtie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc tos pēc savas iniciatīvas.

151.pants. Pierādījumu attiecināmība

Tiesa pieņem tikai tos pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā.

152.pants. Pierādījumu pieļaujamība

- (1) Tiesa pieļauj tikai likumā noteiktos pierādīšanas līdzekļus.
- (2) Faktus, kurus saskaņā ar likumu var pierādīt tikai ar noteiktiem pierādīšanas līdzekļiem, nevar nodibināt ne ar kādiem citiem pierādīšanas līdzekļiem.

153.pants. Pamats atbrīvošanai no pierādīšanas

- (1) Ja tiesa atzīst faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda.
- (2) Fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu tā rezolutīvajā daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu.
- (3) Fakts, kurš nodibināts ar spēkā stājušos spriedumu tā motīvu daļā, nav no jauna jāpierāda, izskatot administratīvo lietu, kurā piedalās tie paši procesa dalībnieki.
- (4) Fakts, kuru likums uzskata par nodibinātu, nav jāpierāda, izskatot lietu.

154.pants. Pierādījumu novērtēšana

- (1) Tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārlicības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem.
- (2) Nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.
- (3) Tiesa spriedumā norāda, kādēļ tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienu faktu par pierādītu, bet citu — par nepierādītu.

155.pants. Pierādījumu nodrošināšanas pieļaujamība

- (1) Ja personai ir pamats uzskatīt, ka tai nepieciešamo pierādījumu iesniegšana vēlāk var būt neiespējama vai apgrūtināta, tā var lūgt tiesu šos pierādījumus nodrošināt.
- (2) Pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu var iesniegt kā līdz lietas ierosināšanai tiesā, tā arī lietas izskatīšanas laikā.
- (3) Pierādījumus līdz lietas ierosināšanai tiesā nodrošina tā rajona (pilsētas) tiesa, kuras darbības teritorijā atrodas nodrošināmā pierādījuma avots. Pierādījumus pēc lietas ierosināšanas tiesā nodrošina tiesa, kuras izskatīšanā atrodas lieta.

156.pants. Pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu

- (1) Pieteikumā par pierādījumu nodrošināšanu norāda:

- 1) pieteicēja vārdu, uzvārdu un adresi (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi), lietu, kuras izskatīšanai nepieciešams nodrošināt pierādījumus, un tās iespējamās dalībniekus;
- 2) pierādījumus, kurus nepieciešams nodrošināt;
- 3) faktus, kuru pierādīšanai šie pierādījumi nepieciešami;
- 4) iemeslus, kuru dēļ pieteicējs prasa nodrošināt pierādījumus.

(2) Ja pieteikums neatbilst šā panta pirmās daļas prasībām, tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības, piemērojot šā likuma 192.panta otrās daļas noteikumus.

(3) Ja pieteikums neatbilst šā likuma 155.panta pirmās daļas prasībām, tiesnesis atsakās to pieņemt, piemērojot šā likuma 191.panta otrās un trešās daļas noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

157.pants. Kārtība, kādā izskatāms pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu pirms lietas ierosināšanas tiesā

- (1) Pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu izskata tiesas sēdē 10 dienu laikā no tā saņemšanas dienas.
- (2) Uz tiesas sēdi aicina pieteicēju un iespējamās administratīvā procesa dalībniekus. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.
- (3) Pierādījumus nodrošināt bez iespējamo administratīvā procesa dalībnieku uzaicināšanas var tikai neatliekamajos gadījumos vai gadījumos, kad nav iespējams noteikt, kas būs administratīvā procesa dalībnieki.
- (4) Liecinieka nopratināšanu, kā arī apskati uz vietas un ekspertīzi izdara saskaņā ar šā likuma normām.
- (5) Tiesas sēdes protokolu un materiālus, kas savākti, nodrošinot pierādījumus, glabā, līdz tos pieprasa tiesa, kas izskata lietu.
- (6) Par tiesas lēmumu pilnībā vai daļā noraidīt pieteikumu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

158.pants. Kārtība, kādā izskatāms pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu pēc lietas ierosināšanas tiesā

(1) Pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu izskata tiesas sēdē.

(2) Pieteicējam un citiem administratīvā procesa dalībniekiem paziņo sēdes laiku un vietu. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

159.pants. Tiesas uzdevumi

(1) Ja tiesai, kura izskata lietu, nav iespējams savākt pierādījumus, kas atrodas citā pilsētā vai rajonā, tā uzdod attiecīgajai tiesai izpildīt noteiktas procesuālās darbības.

(2) Lēmumā par tiesas uzdevumu īsi izklāsta izskatāmās lietas būtību un norāda apstākļus, kuri jānoskaidro, un pierādījumus, kuri jāsavāc tiesai, kas izpilda uzdevumu. Šis lēmums ir obligāts tiesai, kurai tas adresēts, un tiesa to izpilda piecpadsmit dienu laikā no tiesas uzdevuma saņemšanas dienas.

160.pants. Tiesas uzdevumu izpildīšanas kārtība

(1) Tiesas uzdevumus izpilda tiesas sēdē šajā likumā noteiktajā kārtībā. Administratīvā procesa dalībniekiem paziņo sēdes laiku un vietu. Šo personu neierašanās nav šķērslis uzdevuma izpildīšanai.

(2) Protokolus un citus lietas materiālus, kas savākti, izpildot uzdevumu, triju dienu laikā nosūta tiesai, kas izskata lietu.

20.nodaļa

Pierādīšanas līdzekļi

161.pants. Paskaidrojumi

(1) Administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi.

(2) Ja viens administratīvā procesa dalībnieks atzīst faktu, uz kuru otrs administratīvā procesa dalībnieks pamato savus prasījumus vai iebildumus, tiesa var atzīt šādu faktu par pierādītu, ja tai nav šaubu, ka atzīšana nav notikusi viltus, vardarbības, draudu vai maldības ietekmē vai arī lai slēptu patiesību.

(3) Ja citu pierādīšanas līdzekļu nav vai arī tie nav pietiekami droši, pieteicējs — fiziskā persona ar zvērestu var apstiprināt savus paskaidrojumus. Par apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu tiesai pieteicēju var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu. Pieteicējs zvērestu var nodot tikai personiski, un pārstāvība nav pieļaujama.

(4) Zvērests kā pierādīšanas līdzeklis nav pieļaujams attiecībā uz tādiem apstākļiem, kuri nodibināti ar spēkā stājušos tiesas spriedumu, kā arī vispārzināmu faktu apstiprināšanai vai atspēkošanai.

162.pants. Liecinieku liecības

(1) Liecinieks ir persona, kuru tiesa izsaukusi uz tiesas sēdi, lai tā liecinātu par faktiem, kas attiecas uz lietu.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks, lūdzot nopratināt liecinieku, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus liecinieks var apstiprināt.

(3) Nevienam uz tiesu izsauktajam lieciniekam nav tiesību atteikties no liecības došanas, izņemot šā likuma 163. un 164.pantā noteiktos gadījumus.

(4) Liecinieku var nopratināt vienīgi par attiecīgajā lietā noskaidrojamiem faktiem.

(5) Nevar būt par pierādījumu liecinieka liecības, kas pamatotas uz ziņām, kuru avots nav zināms, vai uz citu personu sniegtajām ziņām, ja šīs personas nav nopratinātas.

163.pants. Personas, kuras nevar būt par lieciniekiem

Par liecinieku nevar izsaukt un nopratināt:

- 1) garīdznieku — par apstākļiem, kas viņam kļuvuši zināmi, uzklusot grēksūdzi vai pastorālās sarunas laikā;
- 2) personu, kurai pēc tās amata vai profesijas nav tiesību izpaust tai uzticētās ziņas, — par šīm ziņām;
- 3) nepilngadīgo — par apstākļiem, kas liecina pret viņa vecākiem, vecvecākiem, brāļiem un māsām;
- 4) personu, kas savu fizisko vai psihisko trūkumu dēļ nespēj pareizi uztvert apstākļus, kuriem ir nozīme lietā;
- 5) bērnu līdz septiņu gadu vecumam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

164.pants. Personas, kuras var atteikties liecināt

No pienākuma liecināt var atteikties:

- 1) administratīvā procesa dalībnieka radnieks taisnā līnijā un sānu līniju pirmajā vai otrajā pakāpē, laulātais un pirmās pakāpes svainis, kā arī administratīvā procesa dalībnieka ģimenes loceklis;
- 2) administratīvā procesa dalībnieka aizbildnis vai aizgādnis, kā arī persona, kas atrodas attiecīgā administratīvā procesa dalībnieka aizbildnībā vai aizgādībā;
- 3) persona, kura citā lietā tiesājas ar vienu no administratīvā procesa dalībniekiem;
- 4) persona, kuras liecības var vērsties pret pašu šo personu.

165.pants. Liecinieka pienākumi

- (1) Par liecinieku izsauktajai personai jāierodas tiesā un jādod patiesa liecība par tai zināmiem apstākļiem.
- (2) Lieciniekam jāatbild uz tiesas un administratīvā procesa dalībnieku jautājumiem.
- (3) Ja liecinieks slimības, vecuma, invaliditātes vai citu attaisnojošu iemeslu dēļ nevar ierasties tiesā, tiesa liecinieku var nopratināt viņa atrašanās vietā.

166.pants. Liecinieka atbildība

(1) Par apzināti nepatiesu liecību un par atteikšanos liecināt tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, liecinieku var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.

(2) Ja liecinieks neierodas bez attaisnojoša iemesla pēc tiesas izsaukuma, tiesa viņam var uzlikt piespiedu naudu līdz 50 latiem vai pieņemt lēmumu par piespiedu atvešanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

167.pants. Rakstveida pierādījumi

Rakstveida pierādījumi ir ziņas par faktiem, kuriem ir nozīme lietā, un šīs ziņas ar burtu, ciparu un citu rakstveida zīmju vai tehnisku līdzekļu palīdzību ierakstītas dokumentos, citos rakstos, kā arī attiecīgās ierakstu sistēmās (audio, videomagnetofonu lentes, datoru disketes, kompaktdiski, digitālie videodiski).

168.pants. Rakstveida pierādījumu iesniegšanas kārtība

(1) Administratīvā procesa dalībnieks, kurš iesniedz rakstveida pierādījumu vai lūdz to pieprasīt, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus šis pierādījums var apstiprināt.

(2) Rakstveida pierādījumu iesniedz oriģinālā vai noteiktā kārtībā apliecināta noraksta veidā. Norakstu var apliecināt arī tiesnesis. Ja to faktu noskaidrošanai, kuriem ir nozīme lietā, pietiek ar rakstveida dokumenta vai cita raksta daļu, tiesā var iesniegt apliecinātu izrakstu no tā.

(3) Oriģināldokumenti jāiesniedz, ja likumā vai starptautiskajā līgumā paredzēts, ka konkrētos faktus var pierādīt tikai ar oriģināldokumentiem.

(4) Ja tiesā iesniegts rakstveida pierādījuma noraksts vai izraksts no tā, tiesa pēc administratīvā procesa dalībnieka motivēta lūguma vai pēc savas iniciatīvas var pieprasīt iesniegt oriģinālu, ja tas nepieciešams lietas apstākļu noskaidrošanai.

169.pants. Rakstveida pierādījumu pieprasīšanas kārtība

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka motivēta lūguma var pieprasīt rakstveida pierādījumus no iestādēm un personām.

(2) Administratīvā procesa dalībniekam, kurš lūdz tiesu pieprasīt rakstveida pierādījumu, jāapraksta šis pierādījums un jāmotivē, kāpēc viņš uzskata, ka tas atrodas pie viņa minētās personas vai attiecīgajā iestādē.

(3) Iestāde vai persona, kurai nav iespējams tiesai iesniegt pieprasītos rakstveida pierādījumus vai arī iesniegt tos tiesas noteiktajā termiņā, rakstveidā paziņo par to tiesai, norādot iemeslu.

(4) Ja administratīvā procesa dalībnieks atsakās iesniegt tiesai pieprasīto rakstveida pierādījumu, nenoliegdams, ka tas atrodas pie viņa, tiesa var atzīt par pierādītu to faktu, kura apstiprināšanai otrs administratīvā procesa dalībnieks atsaucies uz šo rakstveida pierādījumu.

170.pants. Lietā esošo rakstveida pierādījumu atdošana

Pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā iestādei vai personai, kura iesniegusi rakstveida pierādījumu oriģinālus, pēc tās motivēta rakstveida pieprasījuma tiesa šos pierādīšanas līdzekļus atdod. Ja uz šiem pierādījumiem ir atsauce tiesas nolēmumā, lietā atstāj tiesneša apliecinātus šo rakstveida pierādījumu norakstus.

171.pants. Rakstveida pierādījumu apskate to glabāšanas vietā

Ja rakstveida pierādījumu iesniegšana tiesā ir neiespējama vai apgrūtināta to skaita, apjoma vai citu iemeslu dēļ, tiesa var pieprasīt iesniegt noteiktā kārtībā apliecinātus izrakstus no rakstveida pierādījumiem vai arī izdarīt rakstveida pierādījumu apskati un izpēti to glabāšanas vietā.

172.pants. Lietiskie pierādījumi

Lietiskie pierādījumi ir ķermeniskas lietas, kas ar savām īpašībām, īpatnībām vai pašu esamību var noderēt to fakti noskaidrošanai, kuriem ir nozīme lietā.

173.pants. Lietisko pierādījumu pieprasīšanas kārtība

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka motivēta lūguma var pieprasīt lietiskos pierādījumus no iestādēm un personām.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks, kurš iesniedz lietisko pierādījumu vai lūdz to pieprasīt, norāda, kādus lietā nozīmīgus apstākļus šis pierādījums var apstiprināt.

(3) Administratīvā procesa dalībnieks, kurš lūdz tiesu pieprasīt lietisko pierādījumu, apraksta šo pierādījumu un motivē, kāpēc viņš uzskata, ka tas atrodas pie viņa minētās personas vai attiecīgajā iestādē.

(4) Iestāde vai persona, kurai nav iespējams tiesai iesniegt pieprasītos lietiskos pierādījumus vai arī iesniegt tos tiesas noteiktajā termiņā, paziņo par to tiesai, norādot iemeslu.

174.pants. Lietisko pierādījumu apskate to glabāšanas vietā

Ja lietisko pierādījumu iesniegšana tiesā ir neiespējama vai apgrūtināta to skaita, apjoma vai citu iemeslu dēļ, tiesa var izdarīt lietisko pierādījumu apskati un izpēti to glabāšanas vietā.

175.pants. Lietisko pierādījumu glabāšana

(1) Lietiskos pierādījumus pievieno lietai vai glabā tiesas lietisko pierādījumu glabātavā.

(2) Priekšmetus, kurus nevar nogādāt tiesā, glabā to atrašanās vietā. Tos apraksta un, ja nepieciešams, nofotografē vai nofilmē. Aprakstus un attēlus pievieno lietai.

(3) Ātri bojājamos lietiskos pierādījumus tiesa apskata nekavējoties, paziņojot par to administratīvā procesa dalībniekiem. Pēc apskates šos lietiskos pierādījumus atdod iestādei vai personai, no kuras tie saņemti.

176.pants. Lietisko pierādījumu atdošana

(1) Lietiskos pierādījumus pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā atdod iestādei vai personai, no kuras tie saņemti, vai nodod personai, kuras tiesības uz šīm lietām tiesa atzinusi.

(2) Lietiskos pierādījumus, ko saskaņā ar likumu vai tiesas spriedumu nedrīkst atdot administratīvā procesa dalībniekam vai personai, no kuras tie saņemti, tiesa nodod attiecīgajai valsts institūcijai.

(3) Atsevišķos gadījumos lietiskos pierādījumus var atdot pirms sprieduma stāšanās spēkā, ja tas nekaitē lietas izskatīšanai.

177.pants. Atbildība par pieprasītās informācijas, rakstveida vai lietisko pierādījumu neiesniegšanu

Ja tiesai nav paziņots, ka nav iespējams iesniegt pieprasīto informāciju, rakstveida vai lietiskos pierādījumus, vai tie nav iesniegti tādu iemeslu dēļ, ko tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, tiesa var uzlikt attiecīgajai personai piespiedu naudu līdz 50 latiem. Piespiedu naudas samaksa neatbrīvo šo personu no pienākuma iesniegt tiesas pieprasīto informāciju un pierādījumus.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

178.pants. Ekspertīze

(1) Ekspertīzi lietā tiesa nosaka gadījumos, kad lietā nozīmīgu faktu noskaidrošanai nepieciešamas speciālas zināšanas zinātnē, tehnikā, mākslā vai citā nozarē. Ja nepieciešams, tiesa nosaka vairākas ekspertīzes.

(2) Ekspertīzi izdara attiecīgas ekspertīzes iestādes eksperts vai cits lietpratējs. Ekspertu izrauga tiesa, ņemot vērā administratīvā procesa dalībnieku viedokļus. Ja nepieciešams, var izraudzīt vairākus ekspertus.

(3) Administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības iesniegt tiesai jautājumus, par kuriem, pēc viņa domām, ekspertam jādod atzinums. Jautājumus, kuros nepieciešams eksperta atzinums, nosaka tiesa. Tiesa motivē administratīvā procesa dalībnieka uzdoto jautājumu noraidīšanu.

(4) Tiesa lēmumā par ekspertīzes noteikšanu norāda, par kādiem jautājumiem nepieciešams eksperta atzinums un kam uzdots izdarīt ekspertīzi.

(5) Ekspertīzi izdara tiesā vai arī ārpus tiesas, ja tās izdarīšana tiesā ir neiespējama vai apgrūtināta.

179.pants. Eksperta pienākumi un tiesības

(1) Par ekspertu izraudzītajai personai jāierodas pēc tiesas izsaukuma.

(2) Ja izsauktais eksperts neierodas tiesas sēdē tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzinusi par neattaisnojošiem, viņu var sodīt ar piespiedu naudu līdz 50 latiem.

(3) Ekspertam ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem, uzdot jautājumus administratīvā procesa dalībniekiem un lieciniekiem, kā arī lūgt tiesu izprasīt papildu materiālus.

(4) Eksperts dod objektīvu atzinumu savā vārdā un ir personiski atbildīgs par to.

(5) Eksperts var atteikties no atzinuma došanas, ja viņam izsniegtie izpētāmie materiāli nav pietiekami vai ja uzdotie jautājumi pārsniedz viņa speciālo zināšanu ietvarus. Šādos gadījumos eksperts rakstveidā paziņo tiesai, ka atzinumu dot nav iespējams.

(6) Par atteikšanos bez attaisnojoša iemesla no savu pienākumu pildīšanas vai par apzināti nepatiesu atzinumu ekspertu var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

180.pants. Eksperta atstatīšana vai noraidīšana

(1) Eksperts nevar piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš šīs lietas iepriekšējā izskatīšanā piedalījies procesā kā tiesnesis, kā arī citos šā likuma 117.pantā noteiktajos gadījumos.

(2) Eksperts nevar piedalīties lietas izskatīšanā arī tad, ja:

1) viņš pēc dienesta stāvokļa vai citādi ir vai ir bijis atkarīgs no kāda administratīvā procesa dalībnieka;

2) kāds no administratīvā procesa dalībniekiem izskatāmajā lietā līdz lietas ierosināšanai tiesā ir bijis saistīts ar šā eksperta profesionālo pienākumu izpildi;

3) noskaidrojies, ka viņš nav kompetents attiecīgajā jautājumā.

(3) Ja pastāv šā panta pirmajā un otrajā daļā minētie apstākļi, eksperta pienākums ir sevi atstāt līdz lietas iztiesāšanas sākumam.

(4) Administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības pieteikt ekspertam noraidījumu.

(5) Noraidījumu ekspertam piesaka un tiesa to izlemj šā likuma 118. un 119.pantā noteiktajā kārtībā.

181.pants. Eksperta atzinums

(1) Eksperta atzinumam jābūt motivētam un pamatotam.

(2) Eksperts atzinumu izsaka rakstveidā un iesniedz tiesai. Eksperta atzinumam jāsaturs precīzs veikto pētījumu apraksts, to rezultātā izdarītie secinājumi un motivētas atbildes uz tiesas uzdotajiem jautājumiem. Ja eksperts, izdarot ekspertīzi, konstatē apstākļus, kuriem ir nozīme lietā un par kuriem viņam jautājumi nav uzdoti, viņš var savā atzinumā norādīt uz šiem apstākļiem.

(3) Ja izraudzīti vairāki eksperti, viņi var savā starpā apspriesties. Ja eksperti nonāk pie kopīga atzinuma, to paraksta visi eksperti. Ja ekspertu domas nesaskan, katrs eksperts raksta atsevišķu atzinumu.

182.pants. Eksperta atzinuma novērtēšana

(1) Eksperta atzinumu tiesa novērtē pēc šā likuma 154.panta noteikumiem.

(2) Ja eksperta atzinums nav pietiekami skaidrs vai ir nepilnīgs, tiesa var noteikt papildu ekspertīzi, uzdodot tās izdarīšanu tam pašam ekspertam.

(3) Ja eksperta atzinums nav pamatots vai motivēts, kā arī tad, ja vairāku ekspertu atzinumi ir pretrunīgi, tiesa var noteikt atkārtotu ekspertīzi, uzdodot tās izdarīšanu citam ekspertam vai vairākiem ekspertiem.

183.pants. Personu apvienības viedoklis (*Amicus curiae*)

(1) Personu apvienība, kura uzskatāma par atzītu interešu pārstāvi kādā nozarē un no kuras var sagaidīt lietpratīgus atzinumus, var rakstveidā lūgt tiesai atļauju iesniegt savu viedokli par faktiem vai tiesībām attiecīgajā nozarē.

(2) Ja tiesa uzskata, ka attiecīgās personu apvienības viedoklis var palīdzēt tiesai pieņemt objektīvu lēmumu lietā, tā nosaka jautājumus, par kuriem personu apvienība var iesniegt savu viedokli. Jautājumiem jābūt saistītiem ar izskatāmo lietu. Personu apvienība nevar dot faktisku vai tiesisku novērtējumu konkrētajā administratīvajā lietā.

(3) Ja tiesa uzskata, ka saņemtais viedoklis atbilst šā panta otrās daļas prasībām, tā nosūta šo viedokli visiem administratīvā procesa dalībniekiem un nosaka termiņu, kurā procesa dalībnieki var izteikt savu viedokli par to. Saņemto administratīvā procesa dalībnieku viedokļu norakstus tiesa nosūta pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem.

TREŠĀ SADAĻA
TIESVEDĪBA PIRMĀS INSTANCES TIESĀ

21.nodaļa
Pieteikuma iesniegšana

184.pants. Pieteikuma priekšmets

Pieteikumu var iesniegt par:

- 1) administratīvā akta izdošanu, atcelšanu (atcelšanu pilnībā vai daļā, arī grozīšanu), spēkā esamību (atzīšanu par spēkā neesošu, atzīšanu par spēku zaudējušu, arī administratīvā akta atzīšanu par spēkā esošu) vai atzīšanu par prettiesisku;
- 2) iestādes faktisko rīcību;
- 3) no ārējā normatīvā akta tieši izrietošu konkrētu publiski tiesisko attiecību pastāvēšanu, nepastāvēšanu vai to saturu, ja attiecīgās tiesiskās intereses nav iespējams realizēt ar šā panta 1. un 2.punktā minēto pieteikumu;
- 4) publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību, noslēgšanu vai izpildes pareizību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

185.pants. Pārsūdzēta administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšana vai atjaunošana

- (1) Pieteikuma iesniegšana tiesā par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu aptur administratīvā akta darbību no dienas, kad pieteikums saņemts tiesā.
- (2) Ja pieteicējs nav administratīvā akta adresāts, administratīvā akta adresāts var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, pilnībā vai daļēji atjaunot tāda administratīvā akta darbību, kas apturēta saskaņā ar šā panta pirmo daļu. Lūgumu tiesa izskata 10 dienu laikā.
- (3) Par tiesas lēmumu, kas pieņemts saistībā ar šā panta otrajā daļā paredzēto administratīvā akta adresāta lūgumu, 10 dienu laikā var iesniegt blakus sūdzību. Tiesa blakus sūdzību izskata 10 dienu laikā.
- (4) Šā panta pirmā daļa neattiecas uz šādiem gadījumiem:
 - 1) administratīvais akts uzliek pienākumu samaksāt nodokli, nodevu vai veikt citu maksājumu valsts vai pašvaldības budžetā;
 - 2) tas paredzēts citos likumos;
 - 3) iestāde, pamatodama administratīvā akta izpildes steidzamību konkrētajā lietā, īpaši noteikusi, ka ar pieteikuma iesniegšanu tiesā administratīvā akta darbība netiek apturēta;
 - 4) policijas, robežsardzes, zemessardzes, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un citu likumā pilnvarotu amatpersonu administratīvie akti izdoti, lai nekavējoties novērstu tiešas briesmas valsts drošībai, sabiedriskajai kārtībai, personu dzīvībai, veselībai un mantai;
 - 5) pieteikumu iesniedzis labvēlīga administratīvā akta adresāts, lai panāktu vēl labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu;
 - 6) administratīvais akts nodibina, maina vai izbeidz iestādes amatpersonas tiesisko statusu;

7) tiek pārsūdzēta faktiskā rīcība;

8) ar administratīvo aktu tiek atteikts nodibināt tiesiskas attiecības.

(5) Šā panta ceturtajā daļā norādītajos gadījumos, izņemot tā 8.punktā minēto gadījumu vai citus likumā noteiktos gadījumus, pieteicējs, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, var lūgt tiesu, motivējot lūgumu, apturēt administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbību. Lūgumu tiesa izskata 10 dienu laikā.

(6) Par tiesas lēmumu, kas pieņemts saistībā ar šā panta piektajā daļā minēto lūgumu, 10 dienu laikā var iesniegt blakus sūdzību. Tiesa blakus sūdzību izskata 10 dienu laikā.

(7) Ja tiesa noraida pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēku zaudējušu vai spēkā neesošu, administratīvā akta darbība atjaunojas ar dienu, kad spriedums stājas spēkā.

(8) Ja pirmās instances tiesa apmierina pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, administratīvā akta darbība tiek apturēta līdz dienai, kad spēkā stājas galīgais nolēmums lietā.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

185.¹ pants. Kārtība, kādā izlemjams lūgums par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai atjaunošanu

(1) Tiesa lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai administratīvā akta darbības atjaunošanu izskata rakstveida procesā.

(2) Tiesa, izlemjot lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai administratīvā akta darbības atjaunošanu, ņem vērā to, vai pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks.

(3) Tiesa var atteikties pieņemt izskatīšanai lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu vai atjaunošanu, ja lūgums iesniegts atkārtoti un no tā neizriet, ka jautājuma izlemšanai būtiskie faktiskie vai tiesiskie apstākļi mainījušies. Par šādu tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

186.pants. Pieteikuma forma un saturs

(1) Pieteikumu iesniedz rakstveidā.

(2) Pieteikumā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai iesniegts pieteikums;

2) pieteicēja, kā arī viņa pārstāvja, ja pieteikumu iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu vai citu adresi, kurā persona ir sasniedzama. Ja pieteicējs vai viņa pārstāvis ir juridiskā persona, norāda tās nosaukumu, reģistrācijas numuru, ja tāds ir, un juridisko adresi;

3) iestādes nosaukumu un adresi;

- 4) pieteikuma pamatu un pierādījumus, ja tādi ir viņa rīcībā;
- 5) prasījumu;
- 6) prasījuma summu, ja tajā ietverts prasījums atlīdzināt zaudējumus;
- 7) pieteikumam pievienoto dokumentu sarakstu, ja tādi ir pievienoti;
- 8) pieteikuma sastādīšanas vietu un laiku.

(3) Pieteikumā var norādīt:

- 1) atbildētāju, institūciju, kura to pārstāv, un tās adresi;
- 2) prasījuma summu, ja pieteikumā ietverts prasījums atlīdzināt personisko kaitējumu;
- 3) citas ziņas, kas var būt svarīgas lietas izskatīšanai.

(4) Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu pieteicēja vārdā iesniedz pārstāvis, viņš pieteikumam pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu iesniegt pieteikumu.

187.pants. Pieteikumam pievienojamie dokumenti

(1) Pieteikumam pievieno dokumentus, kas apstiprina:

- 1) valsts nodevas samaksu;
- 2) lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtības ievērošanu, ja tāda noteikta likumā;
- 3) apstākļus, uz kuriem pamatots prasījums.

(2) Pieteikumu un tam pievienotos dokumentus iesniedz tiesā ar tik norakstiem, cik lietā ir atbildētāju un trešo personu.

(3) Tiesnesis atkarībā no lietas apstākļiem un rakstura var atbrīvot pieteicēju — fizisko personu no pienākuma iesniegt pieteikuma un tam pievienoto dokumentu norakstus nosūtīšanai atbildētājam un trešajai personai.

188.pants. Pieteikuma iesniegšanas termiņš

(1) Pieteikumu par administratīvā akta izdošanu, atcelšanu vai spēkā esamību var iesniegt viena mēneša laikā no dienas, kad ir stājies spēkā augstākas iestādes administratīvais akts (lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu).

(2) Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, pieteikumu var iesniegt viena mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas.

(3) Ja administratīvajā aktā nav norādīts, kur un kādā termiņā to var pārsūdzēt, tad pieteikumu šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajos gadījumos var iesniegt viena gada laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas.

(4) Pieteikumu par iestādes faktisko rīcību, ja termiņa ierobežojumu nenosaka citi likumi vai Ministru kabineta noteikumi, var iesniegt viena gada laikā no dienas, kad pieteicējam kļuvis zināms par iestādes konkrēto faktisko rīcību.

(5) Ja iestāde vai augstāka iestāde nav pieteicējam paziņojusi savu lēmumu sakarā ar viņa iesniegumu, pieteikumu tiesā var iesniegt viena gada laikā no dienas, kad persona ar iesniegumu griezusies iestādē vai augstākā iestādē.

189.pants. Pieteikuma iesniegšana tiesā

(1) Pieteikumu iesniedz tiesā atbilstoši noteikumiem par piekritību.

(2) Pieteikumu var iesniegt pieteicējs vai viņa pilnvarota persona. Pieteikumu var nosūtīt arī pa pastu vai izmantojot normatīvajos aktos noteiktos sakaru līdzekļus.

(3) Ja pieteikumu iesniedz pilnvarotā persona, tās pilnvarojumam jābūt apliecinātam likumā noteiktajā kārtībā.

190.pants. Lemšana par pieteikumu

(1) Pēc pieteikuma saņemšanas tiesā tiesnesis septiņu dienu laikā pieņem lēmumu par:

1) pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu;

2) atteikšanos pieņemt pieteikumu;

3) pieteikuma atstāšanu bez virzības.

(2) Ja nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai tiesā, šā panta pirmajā daļā noteiktais septiņu dienu termiņš skaitāms no dienas, kad tiesnesis izlēmis jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu.

(3) Ja šā likuma 121.panta ceturtajā daļā paredzēto apstākļu dēļ tiesnesis nevar pieņemt vienu no šā panta pirmajā daļā minētajiem lēmumiem, viņš vēršas ar iesniegumu pie Augstākās tiesas priekšsēdētāja pakļautības jautājuma izšķiršanai.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

190.¹ pants. Procesuālā termiņa atjaunošana, iesniedzot pieteikumu

(1) Ja pieteicējs ir nokavējis procesuālo termiņu pieteikuma iesniegšanai tiesā, iesniedzot pieteikumu, viņš lūdz tiesu atjaunot procesuālo termiņu. Tas, ka pieteicējs nav lūdzis atjaunot procesuālo termiņu, ir pamats pieteikuma atstāšanai bez virzības (192.panta pirmās daļas 3.punkts).

(2) Jautājumu par procesuālā termiņa atjaunošanu tiesnesis izlemj rakstveida procesā.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

191.pants. Pieteikuma nepieņemšanas pamats

(1) Tiesnesis atsakās pieņemt pieteikumu, ja:

1) lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā;

2) tās pašas vai citas tiesas tiesvedībā ir lieta starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata;

3) lietā starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata ir spēkā stājies tiesas spriedums vai tiesas lēmums izbeigt tiesvedību sakarā ar pieteicēja atteikšanos no prasījuma;

4) lieta nepiekrīt šai tiesai;

5) pieteicējs nav ievērojis šai lietu kategorijai likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību;

6) pieteikumu iesniegusi rīcībnespējīga persona;

7) pieteikumu pieteicēja vārdā iesniegusi persona, kura nav tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarota;

8) pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu;

9) pieteikums iesniegts vairāk nekā trīs gadus pēc administratīvā akta spēkā stāšanās dienas vai trīs gadus pēc dienas, kad pieteicējam kļuvis zināms vai vajadzēja uzzināt par iestādes konkrēto faktisko rīcību. Šajā punktā minētie termiņi nav atjaunojami;

10) tiesa nav atjaunojusi nokavēto procesuālo termiņu pieteikuma iesniegšanai.

(2) Par atteikšanos pieņemt pieteikumu tiesnesis pieņem motivētu lēmumu. Iesniegto pieteikumu pieteicējam izsniedz pēc lēmuma stāšanās spēkā.

(3) Par lēmumu atteikties pieņemt pieteikumu var iesniegt blakus sūdzību. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņu skaita no dienas, kad pieteicējs saņēmis šā lēmuma norakstu.

(4) Tiesneša atteikums pieņemt pieteikumu uz šā panta pirmās daļas 4.–7.punkta pamata nav šķērslis tāda paša pieteikuma iesniegšanai tiesā tad, kad būs novērsti esošie trūkumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

192.pants. Pieteikuma atstāšana bez virzības

(1) Tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības, ja:

1) pieteikums neatbilst šā likuma 186.panta prasībām;

2) pieteikumam nav pievienoti visi šā likuma 187.panta pirmajā daļā minētie dokumenti;

3) pieteikums ir iesniegts pēc pārsūdzēšanas termiņa beigām un tam nav pievienots lūgums par procesuālā termiņa atjaunošanu un motivēts paskaidrojums par procesuālā termiņa nokavējuma iemesliem vai pierādījumi, kas apliecina pārsūdzēšanas termiņa nokavējuma iemeslu.

(2) Par pieteikuma atstāšanu bez virzības tiesnesis pieņem motivētu lēmumu, ko paziņo pieteicējam, un nosaka termiņu trūkumu novēršanai. Šis termiņš nevar būt īsāks par 20 dienām no lēmuma nosūtīšanas dienas. Par lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Pārsūdzības termiņu skaita no dienas, kad pieteicējs saņēmis lēmuma norakstu. Ja apelācijas instances tiesa blakus sūdzību noraida, tā lēmumā norāda termiņu, līdz kuram pieteicējam jānovērš pirmās instances tiesas nolēmumā norādītie trūkumi.

(3) Ja pieteicējs noteiktā termiņā trūkumus novērš, pieteikumu uzskata par iesniegtu dienā, kad tas pirmoreiz iesniegts tiesā.

(4) Ja pieteicējs trūkumus noteiktā termiņā nenovērš, pieteikumu ar motivētu lēmumu atzīst par neiesniegtu un atdod pieteicējam. Par šo lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(5) Pieteikuma atdošana pieteicējam nav šķērslis tā atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šajā likumā noteikto vispārējo pieteikuma iesniegšanas kārtību.

(6) Ja pieteikumam nav pievienoti šā likuma 187.panta pirmajā daļā minētie dokumenti un pieteicējam nav iespēju šos dokumentus iesniegt, tiesa atstāj pieteikumu bez virzības un pēc savas iniciatīvas pieprasa trūkstošos dokumentus no iestādēm un personām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

193.pants. Prasījumu un administratīvo lietu apvienošana

(1) Pieteicējs var apvienot vienā pieteikumā vairākus savstarpēji saistītus prasījumus.

(2) Ja tiesas tiesvedībā ir vairākas vienveidīgas lietas, kurās piedalās vieni un tie paši administratīvā procesa dalībnieki, vai arī lietas viena pieteicēja pieteikumos pret vairākiem atbildētājiem vai vairāku pieteicēju pieteikumos pret vienu un to pašu atbildētāju, tiesa var apvienot šīs lietas vienā tiesvedībā, ja šāda apvienošana sekmē administratīvo lietu ātrāku un pareizāku izskatīšanu.

(3) Lēmumu par lietu apvienošanu sastāda atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

194.pants. Prasījumu un administratīvo lietu sadalīšana

(1) Tiesa vai tiesnesis var uzdot pieteicējam izdalīt vienu vai vairākus no apvienotajiem prasījumiem atsevišķā pieteikumā, ja atzīst prasījumu atsevišķu izskatīšanu par lietderīgu.

(2) Tiesa, kas izskata lietu, ar lēmumu var izdalīt vienu vai vairākus no apvienotajiem prasījumiem atsevišķā lietā, ja to izskatīšana vienā tiesvedībā kļuvusi apgrūtināta vai neiespējama.

22.nodaļa

Pagaidu noregulējums

195.pants. Pagaidu noregulējuma pamats

(1) Ja ir pamats uzskatīt, ka pārsūdzētā administratīvā akta darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus, un ja, izvērtējot tiesas rīcībā esošo informāciju, konstatējams, ka pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks, tiesa pēc pieteicēja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu.

(2) Ja pieteicējs nav administratīvā akta adresāts, pieteikumu par pagaidu noregulējumu var iesniegt arī administratīvā akta adresāts. Pieteikumā par pagaidu noregulējumu norāda pagaidu noregulējuma līdzekli.

(3) Pagaidu noregulējumu var piemērot jebkurā lietas stadijā.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

196.pants. Pagaidu noregulējuma līdzekļi

Pagaidu noregulējuma līdzekļi var būt:

- 1) tiesas lēmums, kas līdz tiesas spriedumam aizstāj pieprasīto administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību;
- 2) tiesas lēmums, kas uzliek attiecīgajai iestādei par pienākumu noteiktā termiņā izdarīt noteiktu darbību vai aizliedz noteiktu darbību.

197.pants. Kārtība, kādā izlemjams pieteikums par pagaidu noregulējumu

- (1) Pieteikumu par pagaidu noregulējumu izskata rakstveida procesā.
- (2) Tiesa var atteikties pieņemt izskatīšanai pieteikumu par pagaidu noregulējumu, ja pieteikums iesniegts atkārtoti un no tā neizriet, ka jautājuma izlemšanai būtiskie faktiskie vai tiesiskie apstākļi mainījušies. Par šādu tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

198.pants. Pagaidu noregulējuma līdzekļu maiņa

Tiesa pēc administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma var aizstāt noteikto pagaidu noregulējuma līdzekli ar citu noregulējuma līdzekli. Pieteikumu izskata tiesas sēdē, par kuru paziņo administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

199.pants. Lēmuma par pagaidu noregulējumu izpilde

Lēmumu par pagaidu noregulējumu izpilda nekavējoties tādā kārtībā, kāda noteikta tiesas sprieduma izpildīšanai.

200.pants. Pagaidu noregulējuma atcelšana

- (1) Pagaidu noregulējumu var atcelt tā pati tiesa pēc administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma.
- (2) Pieteikumu par pagaidu noregulējuma atcelšanu izlemj tiesas sēdē, par to paziņojot administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.
- (3) Pieteikumu par pagaidu noregulējuma atcelšanu var izlemt arī lietas izskatīšanas gaitā.

201.pants. Pagaidu noregulējuma izbeigšanās

Ja pieteikums par pagaidu noregulējuma atcelšanu noraidīts, pagaidu noregulējums saglabājas līdz dienai, kad stājas spēkā spriedums.

202.pants. Lēmuma par pagaidu noregulējumu pārsūdzēšana

- (1) Par lēmumu pagaidu noregulējuma jautājumā var iesniegt blakus sūdzību.
- (2) Ja lēmums par pagaidu noregulējumu pieņemts bez administratīvā procesa dalībnieka klātbūtnes, termiņu blakus sūdzības iesniegšanai skaita no dienas, kad viņš saņēmis šā lēmuma norakstu.

(3) Blakus sūdzības iesniegšana par lēmumu par pagaidu noregulējumu neaptur tā izpildi.

(4) Blakus sūdzības iesniegšana par lēmumu, ar kuru atcelts pagaidu noregulējums vai mainīts pagaidu noregulējuma līdzeklis, aptur šā lēmuma izpildi.

23.nodaļa

Administratīvās lietas sagatavošana iztiesāšanai

203.pants. Pieteikuma nosūtīšana atbildētājam un atbildētāja paskaidrojums

(1) Pēc pieteikuma pieņemšanas izskatīšanai pieteikuma un tam pievienoto dokumentu norakstus nekavējoties nosūta atbildētājam un uzaicina viņu mēneša laikā no pieteikuma noraksta nosūtīšanas dienas sniegt rakstveida paskaidrojumus. Ja atbildētājs nokavē paskaidrojumu sniegšanas termiņu un šis nokavējums apgrūtina lietas savlaicīgu izskatīšanu, tiesa var uzlikt atbildētājam piespiedu naudu līdz 50 latiem.

(2) Atbildētājs paskaidrojumā norāda iebildumus pret pieteikumu un pievieno pierādījumus, kuri tos apstiprina. Atbildētājs pieteicēja prasījumu var arī pilnīgi vai daļā atzīt.

(3) Paskaidrojumu iesniedz tiesā ar tik norakstiem, cik lietā ir pieteicēju un trešo personu.

(4) Paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis lietas izskatīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

204.pants. Tiesneša darbības, sagatavojot lietu iztiesāšanai

(1) Sagatavojot lietu iztiesāšanai, tiesnesis pilda šādas procesuālās darbības:

1) izlemj jautājumu par trešo personu pieaicināšanu lietā vai par nepieciešamību uzlikt trešajām personām pienākumu savu interešu pārstāvim noteikt vienu kopīgu pārstāvi;

2) izlemj jautājumu par pierādījumu nodrošināšanu;

3) izlemj jautājumu par tiesas uzdevumu nosūtīšanu citām tiesām;

4) izlemj jautājumu par šā likuma 30.pantā minētās institūcijas pieaicināšanu;

5) izlemj jautājumu par liecinieku izsaukšanu uz tiesas sēdi;

6) izlemj jautājumu par ekspertīzes noteikšanu lietā;

7) pieprasa rakstveida un lietiskos pierādījumus šā likuma 169. un 173.panta noteiktajā kārtībā;

8) izlemj jautājumu, vai lieta nav izskatāma rakstveida procesā;

9) nosaka atbildētāju vai izlemj jautājumu par tā aizstāšanu, ja pieteikumā atbildētājs nav norādīts vai norādīts nepareizi;

10) pilda citas nepieciešamās procesuālās darbības.

(2) Lietā, kas izskatāma rakstveida procesā, tiesnesis procesa dalībniekiem nosaka saprātīgu termiņu, līdz kuram iesniedzami pieteikuma vai paskaidrojumu papildinājumi vai grozījumi, kā arī cita rakstura iesniegumi vai lūgumi.

(3) Ja nepieciešams, tiesnesis var aicināt vienlaikus ierasties administratīvā procesa dalībniekus un viņu pārstāvjus, lai iztaujātu viņus par lietas būtību, iebildumiem pret pieteikumu, izskaidrotu viņu procesuālās tiesības un pienākumus, noskaidrotu viņu viedokli par iespēju lietu izskatīt rakstveida procesā, kā arī izlemtu citus ar lietas sagatavošanu saistītus jautājumus.

(4) Tiesnesis var uzdot administratīvā procesa dalībniekiem rakstveidā atbildēt uz jautājumiem par lietas faktiskajiem apstākļiem un juridisko būtību, kā arī izziņāt viņu viedokli par iespēju izskatīt lietu rakstveida procesā.

(5) Ja tiesnesis konstatē, ka lietā kā trešās personas būtu pieaicināmas vairākas personas, iespējams, konkrēti neidentificētas personas, kuru tiesības piedalīties procesā izriet no analogas ar lietas būtību saistītas subjektīvās tiesības un intereses, tiesnesis lēmumā par trešo personu pieaicināšanu lietā nenorāda konkrētu pieaicināmo personu vārdu un uzvārdu, bet gan identificē pieaicināmās trešās personas pēc tām piemītošajām konkrētajām subjektīvajām tiesībām vai interesēm. Šādos gadījumos tiesa lēmumu par trešo personu pieaicināšanu lietā nosūta tām personām, kuru dzīvesvietu vai atrašanās vietu tiesai ir iespējams noskaidrot no lietas materiāliem. Turklāt šādos gadījumos tiesa laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" publicē paziņojumu par ierosināto administratīvo lietu un aicinājumu trešajām personām iepazīties ar lietu un ierasties uz lietas izskatīšanu. Ja šāds paziņojums ir publicēts, atzīstams, ka šīm trešajām personām par lietas izskatīšanu pienācīgi paziņots.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

205.pants. Paskaidrojuma norakstu nosūtīšana

Pēc atbildētāja paskaidrojuma saņemšanas tiesa nekavējoties nosūta tā norakstus pieteicējam un trešajai personai.

206.pants. Tiesas sēdes noteikšana

(1) Pēc paskaidrojuma saņemšanas vai pēc tā iesniegšanai noteiktā termiņa izbeigšanās tiesnesis pieņem lēmumu, kurā nosaka tiesas sēdes dienu, laiku un uz tiesu aicināmās un izsaucamās personas.

(2) Šā panta pirmās daļas noteikumi nav piemērojami lietās, kas izskatāmas rakstveida procesā.

24.nodaļa
Tiesas sēde

207.pants. Ierobežojumi klātesamībai sēžu zālē

Sēžu zālē ielaižamo personu skaitu nosaka tiesa atbilstoši sēžu zālē esošo vietu skaitam. Pieteicēja radniekiem vai citām viņa uzaicinātām personām un plašsaziņas līdzekļu darbiniekiem ir priekšrocības tiesības būt klāt lietas iztiesāšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

208.pants. Kārtība tiesas sēdē

(1) Administratīvā procesa dalībniekiem, lieciniekiem, ekspertiem un tulkiem un citām klātesošām personām tiesas sēdē jāievēro šajā likumā noteiktā kārtība un bez ierunām jāpakļaujas tiesas sēdes priekšsēdētāja norādījumiem un tiesas lēmumiem.

(2) Tiesas sēžu zālē klātesošajām personām jāuzvedas tā, lai netraucētu tiesas sēdes gaitu.

(3) Tiesai ienākot sēžu zālē un aizejot no tās, tiesas sēžu zālē klātesošās personas pieceļas.

- (4) Administratīvā procesa dalībnieki, liecinieki, eksperti un tulki sniedz tiesai paskaidrojumus un liecības, stāvot kājās.
- (5) Tiesas spriedumu sēžu zālē klātesošie noklausās, stāvot kājās.
- (6) Atkāpties no šā panta trešās, ceturtās un piektās daļas noteikuma var tikai ar tiesas sēdes priekšsēdētāja atļauju.

209.pants. Kārtības nodrošināšana tiesas sēdē

- (1) Personai, kura traucē kārtību lietas iztiesāšanas laikā, tiesa izsaka brīdinājumu.
- (2) Ja persona, kura nav procesa dalībnieks, atkārtoti traucē kārtību, tiesa to izraida no sēžu zāles. Par necieņu pret tiesu šo personu var saukt arī pie atbildības likumā noteiktajā kārtībā.
- (3) Ja administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts vai tulks atkārtoti traucē kārtību, tiesa var šīm personām uzlikt piespiedu naudu līdz 50 latiem vai izraidīt no sēžu zāles.
- (4) Ja izraidītais pieteicējs, atbildētājs vai trešā persona no jauna tiek pielaista tajā pašā sēdē, tiesas sēdes priekšsēdētājs iepazīstina šo personu ar procesuālajām darbībām, kas izpildītas tās prombūtnes laikā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

210.pants. Tiesas sēdes gaitas fiksēšana

Tiesas sēdes gaitu var pierakstīt un citādi fiksēt, netraucējot tās norisi. Lietot tiesas sēdē skaņas vai attēla ieraksta un pārraides tehniku drīkst tikai ar tiesas atļauju. Pirms šā jautājuma izlemšanas tiesa noklausās administratīvā procesa dalībnieku viedokļus.

25.nodaļa
Administratīvās lietas iztiesāšana

211.pants. Tiesas sēdes vadīšana

- (1) Tiesas sēdi vada viens no tiesnešiem, kas piedalās lietas izskatīšanā (turpmāk — tiesas sēdes priekšsēdētājs).
- (2) Tiesas sēdes priekšsēdētājs vada lietas izskatīšanu tā, lai nodrošinātu visiem administratīvā procesa dalībniekiem vienādas iespējas piedalīties lietas apstākļu izmeklēšanā un objektīvu lietas iztiesāšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

212.pants. Tiesas sēdes uzsākšana

Lietas iztiesāšanai noteiktā laikā tiesa ienāk sēžu zālē, atklāj tiesas sēdi, paziņo, kāda lieta tiks izskatīta, nosauc tiesas sastāvu un tulku, ja tas piedalās lietā.

213.pants. Aicināto un izsaukto personu ierašanās pārbaude

- (1) Tiesas sēdes sekretārs ziņo tiesai, kuras šai lietā uzaicinātās un izsauktās personas ieradušās, vai ir paziņots par tiesas sēdi personām, kuras nav ieradušās, un kādas ziņas saņemtas par to neierašanās iemesliem.
- (2) Tiesa pārbauda ieradušos personu identitāti, kā arī amatpersonu un pārstāvju pilnvaras.

214.pants. Administratīvā procesa dalībnieka, liecinieka, eksperta vai tulka neierašanās sekas

(1) Ja uz tiesas sēdi nav ieradies kāds no administratīvā procesa dalībniekiem, liecinieks, eksperts vai tulks, tiesa sāk lietas izskatīšanu, ja vien saskaņā ar šā likuma 268. vai 269.pantu nav pamats to atlikt.

(2) Ja administratīvā procesa dalībnieks, kas nav ieradies uz tiesas sēdi, nav laikus paziņojis tiesai savas neierašanās iemeslu, tiesa var uzlikt šai personai piespiedu naudu līdz 50 latiem.

(3) Ja kāds no administratīvā procesa dalībniekiem neierodas uz tiesas sēdi tādu iemeslu dēļ, kurus tiesa atzīst par neattaisnojošiem, tiesa var uzlikt šai personai piespiedu naudu līdz 50 latiem.

(4) Lieciniekiem un ekspertiem, kuri nav ieradušies uz tiesas sēdi, piemērojamas šā likuma 166. un 179.pantā noteiktās procesuālās sankcijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

215.pants. Tulka piedalīšanās tiesas sēdē

(1) Tiesa izskaidro tulkam viņa pienākumu tulkot to personu paskaidrojumus, jautājumus, liecības, pieteikumus un lūgumus, kuras neprot valodu, kādā notiek tiesvedība, bet šīm personām — citu administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, jautājumus, liecības, pieteikumus, lūgumus, nolasīto dokumentu saturu, tiesas rīkojumus un tiesas nolēmumus.

(2) Tiesa brīdina tulku, ka par atteikšanos tulkot vai par apzināti nepareizu tulkošanu viņu var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.

(3) Tulkam var pieteikt noraidījumu, ja noskaidrojas, ka viņš nenodrošina pienācīgu tulkojumu.

216.pants. Liecinieku izraidīšana no tiesas sēžu zāles

Liecinieki līdz viņu nopratināšanas sākumam tiek izraidīti no tiesas sēžu zāles. Sēdes priekšsēdētājs gādā, lai tiesas nopratinātie liecinieki nesazinātos ar nenopratinātajiem lieciniekiem.

217.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana administratīvā procesa dalībniekiem

(1) Tiesa izskaidro administratīvā procesa dalībniekiem viņu procesuālās tiesības un pienākumus.

(2) Tiesa lietas izskatīšanas gaitā izskaidro administratīvā procesa dalībniekiem procesuālo darbību izpildīšanas vai neizpildīšanas sekas.

218.pants. Noraidījumu izlemšana

(1) Tiesa noskaidro, vai administratīvā procesa dalībniekiem ir noraidījumi tiesnesim, ekspertam vai tulkam.

(2) Pieteiktos noraidījumus tiesa izlemj šā likuma 119.pantā noteiktajā kārtībā.

219.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana ekspertam

Tiesa izskaidro ekspertam viņa tiesības un pienākumus un brīdina, ka par atteikšanos no atzinuma došanas vai par apzināti nepatiesu atzinuma došanu ekspertu var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.

220.pants. Administratīvā procesa dalībnieku pieteikto lūgumu izlemšana

Tiesa noskaidro, vai administratīvā procesa dalībniekiem ir lūgumi, kas saistīti ar lietas iztiesāšanu, un izlemj tos pēc pārējo administratīvā procesa dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

221.pants. Sākums lietas izskatīšanai pēc būtības

- (1) Lietas izskatīšana pēc būtības sākas ar tiesneša ziņojumu par lietas apstākļiem.
- (2) Pēc ziņojuma tiesa noskaidro, vai pieteicējs uztur pieteikumā ietvertu prasījumu un vai atbildētājs to atzīst.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

222.pants. Atteikšanās no prasījuma un prasījuma atzīšana

- (1) Tiesas sēdē mutvārdos izteiktu atteikšanos no prasījuma ieraksta tiesas sēdes protokolā un paraksta pieteicējs. Atteikšanos no prasījuma, kas iesniegta tiesai rakstveidā, pievieno lietai.
- (2) Prasījuma atzīšanu tiesas sēdē ieraksta tiesas sēdes protokolā un paraksta atbildētājs. Prasījuma atzīšanu, kas iesniegta tiesai rakstveidā, pievieno lietai.
- (3) Atteikties no prasījuma un atzīt prasījumu var, iekams nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.
- (4) Par pieteicēja atteikšanos no prasījuma tiesa pieņem lēmumu, ar kuru vienlaikus izbeidz tiesvedību lietā.

223.pants. Administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumi

- (1) Administratīvā procesa dalībnieki dod paskaidrojumus tiesas sēdē šādā secībā: pieteicējs, trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, atbildētājs.
- (2) Ja lietā piedalās trešā persona, kurai nav patstāvīgu prasījumu, tā dod paskaidrojumus pēc pieteicēja vai atbildētāja atkarībā no tā, kura pusē attiecīgā persona lietā piedalās.
- (3) Tiesību subjekts, kurš ar pieteikumu griežies tiesā, lai aizstāvētu personas tiesības un tiesiskās intereses, sniedz paskaidrojumus tiesas sēdē pirmais.
- (4) Administratīvā procesa dalībnieku pārstāvji dod paskaidrojumus savu pārstāvamo vārdā.
- (5) Administratīvā procesa dalībnieki paskaidrojumos norāda apstākļus, uz kuriem pamatoti viņu prasījumi vai iebildumi. Ja pieteicējs un atbildētājs ir atzinis juridisku faktu, to ieraksta tiesas sēdes protokolā un paraksta attiecīgi pieteicējs, atbildētājs vai abi administratīvā procesa dalībnieki.
- (6) Ja administratīvā procesa dalībnieki norāda uz pierādījumiem un tiesa atzīst, ka tie nepieciešami, tiesa var uzdot tos iesniegt.
- (7) Administratīvā procesa dalībnieki ir tiesīgi savus paskaidrojumus iesniegt tiesai rakstveidā.
- (8) Administratīvā procesa dalībnieku rakstveida paskaidrojumus nolasa tiesas sēdē šajā pantā noteiktajā secībā, ievērojot šā likuma 113.panta noteikumus.

224.pants. Pieteicēja zvērests

(1) Ja citu pierādījumu nav vai arī tie nav pietiekami droši, pieteicējs — fiziskā persona var pēc tiesas uzaicinājuma apstiprināt ar zvērestu savus paskaidrojumus, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi.

(2) Pirms paskaidrojuma sniegšanas pieteicējs paraksta šāda satura apliecinājumu:

“Es, (vārds, uzvārds), ar zvērestu apstiprinu, ka pēc labākās sirdsapziņas teikšu patiesību un tikai patiesību un neko nenoklusēšu. Man ir izskaidrots, ka par apzinātu tiesas maldināšanu mani var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.”

(3) Apliecinājumu ar pieteicēja parakstu pievieno lietai.

225.pants. Jautājumu uzdošanas kārtība

(1) Ar tiesas atļauju administratīvā procesa dalībnieki var uzdot viens otram jautājumus. Tiesa noraida jautājumus, kuri neattiecas uz lietu.

(2) Tiesa var uzdot jautājumus administratīvā procesa dalībniekiem jebkurā lietas iztiesāšanas brīdī.

226.pants. Pierādījumu pārbaudes kārtības noteikšana

Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka lūguma var noteikt citādu pierādījumu pārbaudes secību, nekā noteikts šajā likumā.

227.pants. Liecinieka brīdināšana

(1) Pirms liecinieka nopratināšanas tiesa noskaidro viņa personas identitāti, izskaidro tiesības atteikties no liecināšanas un brīdina, ka par apzināti nepatiesu liecību vai par nepamatotu atteikšanos no liecināšanas viņu var saukt pie kriminālatbildības.

(2) Pirms nopratināšanas liecinieks paraksta šāda satura apliecinājumu:

“Es, (vārds, uzvārds), apņemos liecināt tiesai par visu, kas man zināms lietā, kurā esmu aicināts kā liecinieks. Man ir izskaidrots, ka par apzināti nepatiesu liecību vai par nepamatotu atteikšanos liecināt mani var saukt pie kriminālatbildības saskaņā ar Krimināllikumu.”

(3) Apliecinājumu ar liecinieka parakstu pievieno lietai.

(4) Lieciniekam, kurš nav sasniedzis 14 gadu vecumu, tiesa izskaidro viņa pienākumu patiesi liecināt, izstāstīt visu viņam šai lietā zināmo, bet nebrīdina šo liecinieku par sekām sakarā ar nepamatotu atteikšanos liecināt vai par apzināti nepatiesu liecību.

228.pants. Liecinieka nopratināšana

(1) Katru liecinieku nopratina atsevišķi.

(2) Liecinieks dod savas liecības un atbild uz jautājumiem mutvārdos.

(3) Tiesa noskaidro liecinieka attiecības ar administratīvā procesa dalībniekiem un aicina viņu izstāstīt tiesai visu, kas lieciniekam personiski zināms lietā, izvairoties no tādu ziņu sniegšanas, kuru avotu viņš nevar uzrādīt, kā arī no savu pieņēmumu un secinājumu izteikšanas. Tiesa pārtrauc liecinieka stāstījumu, ja viņš runā par apstākļiem, kas neattiecas uz lietu.

(4) Ar tiesas atļauju administratīvā procesa dalībnieki var lieciniekam uzdot jautājumus. Pirmais jautājums uzdod administratīvā procesa dalībnieks, pēc kura lūguma liecinieks izsaukts, pēc tam — citi administratīvā procesa dalībnieki. Pēc tiesas iniciatīvas uzaicinātajam lieciniekam pirmais jautājums uzdod pieteicējs, pēc tam — citi administratīvā procesa dalībnieki. Tiesa noraida jautājumus, kuri neattiecas uz lietu.

(5) Tiesa var uzdot lieciniekam jautājumus jebkurā viņa nopratināšanas brīdī.

(6) Ja nepieciešams, tiesa var nopratināt liecinieku otrreiz tai pašā vai nākamajā sēdē, kā arī izdarīt liecinieku konfrontēšanu.

(7) Ja apstākļi, kuru noskaidrošanai liecinieki izsaukti, ir noskaidroti, tiesa ar administratīvā procesa dalībnieku piekrišanu var nenopratināt ieradušos lieciniekus, pieņemot par to attiecīgu lēmumu.

229.pants. Liecinieka tiesības lietot rakstveida piezīmes

Liecināšanas laikā liecinieks var lietot rakstveida piezīmes, ja viņa liecības ir saistītas ar aprēķiniem vai citiem datiem, ko grūti atcerēties. Šīs piezīmes uzrādāmas tiesai un administratīvā procesa dalībniekiem, un tās pēc tiesas lēmuma var pievienot lietai.

230.pants. Nepilngadīga liecinieka nopratināšana

(1) Nepilngadīga liecinieka nopratināšana pēc tiesas ieskata izdarāma likumiskā pārstāvja, bērnu tiesību speciālista, psihologa vai pedagoga klātbūtnē. Arī šīs personas var uzdot jautājumus nepilngadīgajam lieciniekam.

(2) Ja tas nepieciešams patiesības noskaidrošanai, nepilngadīgā liecinieka nopratināšanas laikā pēc tiesas lēmuma var izraidīt no tiesas sēžu zāles jebkuru administratīvā procesa dalībnieku un tiesas sēžu zālē klātesošu personu. Pēc administratīvā procesa dalībnieka atgriešanās tiesas sēžu zālē viņu iepazīstina ar nepilngadīgā liecinieka liecībām un dod viņam iespēju uzdot šim lieciniekam jautājumus.

231.pants. Liecinieka liecības nolasīšana

Liecinieka liecību, kas iegūta pierādījumu nodrošināšanas vai tiesas uzdevuma kārtībā vai iepriekšējā tiesas sēdē, nolasa tiesas sēdē, ievērojot šā likuma 113.panta noteikumus.

232.pants. Nopratinātā liecinieka pienākums

Nopratinātajam lieciniekam jāpaliek tiesas sēžu zālē līdz lietas iztiesāšanas beigām. Viņš var atstāt tiesas sēžu zāli pirms lietas iztiesāšanas beigām saskaņā ar tiesas lēmumu, kas pieņemts pēc administratīvā procesa dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

233.pants. Eksperta atzinuma pārbaude un eksperta nopratināšana

(1) Eksperta atzinumu nolasa tiesas sēdē, ievērojot šā likuma 113.panta noteikumus.

(2) Tiesa un administratīvā procesa dalībnieki var uzdot ekspertam jautājumus tādā pašā secībā un kārtībā kā lieciniekiem.

(3) Šā likuma 182.pantā minētajos gadījumos tiesa var noteikt papildu vai atkārtotu ekspertīzi.

234.pants. Rakstveida pierādījuma pārbaude

(1) Lietā esošo rakstveida pierādījumu vai tā apskates protokolu nolasa tiesas sēdē, ievērojot šā likuma 113.panta noteikumus, vai uzrāda administratīvā procesa dalībniekiem, bet, ja nepieciešams, — arī ekspertiem un lieciniekiem.

(2) Jautājumu par rakstveida pierādījuma pievienošanu lietai izlemj tiesa pēc tam, kad tā iepazīstinājusi administratīvā procesa dalībniekus ar šā pierādījuma saturu un uzklauzījusi viņu viedokli.

(3) Personisko korespondenci var nolasīt atklātā tiesas sēdē tikai ar to personu piekrišanu, starp kurām notikusi sarakstīšanās. Ja šādas piekrišanas nav vai attiecīgās personas mirušas, minētos pierādījumus nolasa un pārbauda slēgtā tiesas sēdē.

235.pants. Rakstveida pierādījuma apstrīdēšana

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var apstrīdēt rakstveida pierādījuma patiesīgumu.

(2) Pret rakstveida pierādījuma patiesīgumu nevar iebilst persona, kura pati to parakstījusi. Šī persona var apstrīdēt šādu pierādījumu, ja paraksts dots vardarbības, draudu vai viltus ietekmē.

(3) Apstrīdētā rakstveida pierādījuma iesniedzējs dod tajā pašā tiesas sēdē paskaidrojumu par to, vai viņš vēlas izmantot šo rakstveida pierādījumu vai arī lūdz to izslēgt no pierādījumiem.

(4) Ja administratīvā procesa dalībnieks vēlas izmantot apstrīdēto pierādījumu, tiesa, salīdzinājusi to ar citiem lietā esošajiem pierādījumiem, lemj par tā izmantošanas pieļaujamību.

(5) Zemesgrāmatu, notariālo un citu likumā noteiktajā kārtībā apliecināto aktu patiesīgumu nevar apšaubīt. Tos var apstrīdēt, ceļot atsevišķu prasību.

236.pants. Pieteikums par rakstveida pierādījuma viltojumu

(1) Administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt motivētu pieteikumu par rakstveida pierādījuma viltojumu.

(2) Persona, kura iesniegusi šo pierādījumu, var lūgt tiesu izslēgt to no pierādījumiem.

(3) Lai pārbaudītu pieteikumu par rakstveida pierādījuma viltojumu, tiesa var noteikt ekspertīzi vai pieprasīt citus pierādījumus.

(4) Ja tiesa atzīst, ka rakstveida pierādījums viltots, tā izslēdz to no pierādījumiem un par viltojuma faktu paziņo prokuratūrai.

(5) Ja tiesa atzīst, ka administratīvā procesa dalībnieks apzināti nepamatoti ierosinājis strīdu par rakstveida pierādījuma viltojumu, tā var šim administratīvā procesa dalībniekam uzlikt piespiedu naudu līdz 100 latiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

237.pants. Lietiskā pierādījuma pārbaude

(1) Lietisko pierādījumu apskata tiesas sēdē un uzrāda administratīvā procesa dalībniekiem, bet, ja nepieciešams, — arī ekspertiem un lieciniekiem.

(2) Administratīvā procesa dalībnieks par lietisko pierādījumu var sniegt paskaidrojumus un izteikt savu viedokli un lūgumus.

(3) Lietiskā pierādījuma apskates protokolu, kas sastādīts pierādījuma nodrošināšanas vai tiesas uzdevuma kārtībā, nolasa tiesas sēdē, ievērojot šā likuma 113.panta noteikumus.

238.pants. Pierādījumu apskate un pārbaude uz vietas

(1) Ja rakstveida vai lietiskos pierādījumus nevar nogādāt tiesā, tiesa pieņem lēmumu par apskati un pārbaudi to atrašanās vietā.

(2) Par pierādījumu apskati uz vietas tiesa paziņo administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis apskates izdarīšanai.

(3) Uz apskati pierādījuma atrašanās vietā tiesa var izsaukt ekspertus un lieciniekus.

(4) Apskates norisi fiksē tiesas sēdes protokolā, kuram pievieno apskatē sastādīto un pārbaudīto lietisko pierādījumu plānus, rasējumus un attēlus.

239.pants. Institūcijas atzinuma noklausīšanās

(1) Pēc pierādījumu pārbaudes tiesa noklausās tās šā likuma 30.pantā minētās institūcijas atzinumu, kura piedalās procesā saskaņā ar likumu.

(2) Tiesnesis un administratīvā procesa dalībnieki var uzdot šīs institūcijas pārstāvim jautājumus sakarā ar atzinumu.

240.pants. Lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšana

(1) Pēc tam, kad pārbaudīti pieteiktie pierādījumi, tiesa noskaidro administratīvā procesa dalībnieku viedokli par iespēju pabeigt lietas izskatīšanu pēc būtības.

(2) Ja nav nepieciešams pārbaudīt papildu pierādījumus, tiesa noskaidro, vai pieteicējs uztur pieteikumā ietverto prasījumu.

(3) Ja pieteicējs neatsakās no prasījuma, tiesa pasludina lietas izskatīšanu pēc būtības par pabeigtu un pāriet pie tiesas debatēm.

241.pants. Tiesas debates

(1) Tiesas debatēs pirmais runā pieteicējs vai viņa pārstāvis, pēc tam — atbildētājs vai viņa pārstāvis. Tiesību subjekts, kurš griežies tiesā, lai aizstāvētu personas tiesības un tiesiskās intereses, runā tiesas debatēs pirmais.

(2) Ja lietā piedalās trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, šī persona vai tās pārstāvis runā pēc pieteicēja un atbildētāja.

(3) Trešā persona, kurai nav patstāvīgu prasījumu, vai tās pārstāvis runā pēc pieteicēja vai atbildētāja atkarībā no tā, kura pusē šī trešā persona lietā piedalās.

(4) Tiesas debašu dalībnieks nav tiesīgs savās runās atsaukties uz apstākļiem un pierādījumiem, kuri nav pārbaudīti tiesas sēdē.

(5) Tiesa pārtrauc debašu dalībnieku, ja viņš runā par apstākļiem, kuri neattiecas uz lietu.

242.pants. Replikas

(1) Pēc tam, kad administratīvā procesa dalībnieki runājuši debatēs, viņiem ir tiesības katram uz vienu repliku.

(2) Pēdējam tiesības uz repliku ir atbildētājam vai viņa pārstāvim.

(3) Tiesa var ierobežot replikas ilgumu.

243.pants. Paziņojums par sprieduma taisīšanu

Pēc tiesas debatēm un replikām, ja tādas ir, tiesa aiziet taisīt spriedumu, par to paziņojot tiesas sēžu zālē esošajiem, nosakot

laiku, kad spriedums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā, un izskaidrojot nolēmuma pārsūdzēšanas kārtību. Tiesa spriedumu sastāda ne vēlāk kā 21 dienas laikā.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

244.pants. Lietas iztiesāšanas atsākšana

(1) Ja tiesas apspriedes laikā tiesa atzīst par nepieciešamu noskaidrot jaunus apstākļus, kuriem ir nozīme lietā, vai papildus pārbaudīt esošos vai jaunus pierādījumus, tā atsāk lietas izskatīšanu pēc būtības.

(2) Šādā gadījumā tiesas sēde turpinās šajā nodaļā noteiktajā kārtībā.

245.pants. Administratīvās lietas izskatīšana rakstveida procesā

Spriedumu tiesa taisa pēc lietā esošajiem dokumentiem, ievērojot likumā noteikto sprieduma taisīšanas kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

26.nodaļa
Spriedums

246.pants. Vispārīgie noteikumi

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru lietu izspriež pēc būtības, taisa tiesas sprieduma veidā un pasludina Latvijas tautas vārdā.

(2) Spriedumu taisa un pasludina pēc lietas izskatīšanas.

(3) Spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam.

(4) Nav pieļaujama nekāda tieša vai netieša iejaukšanās sprieduma taisīšanā vai tiesas iespaidošana.

247.pants. Sprieduma tiesiskums un pamatotība

(1) Taisot spriedumu, tiesa pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām.

(2) Tiesa spriedumu pamato ar apstākļiem, kuri nodibināti ar pierādījumiem lietā vai kurus saskaņā ar šā likuma 153.pantu nav nepieciešams pierādīt.

(3) Tiesa spriedumu drīkst pamatot tikai ar tādiem apstākļiem, par kuriem administratīvā procesa dalībniekiem ir bijusi iespēja mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu viedokli.

248.pants. Sprieduma taisīšanas kārtība

(1) Ja spriedumu taisa koleģiāli, tiesnesis, kurš gatavojis ziņojumu par lietu, (referents) izsaka savu viedokli pēdējais.

(2) Tiesa, taisot spriedumu, visus nolēmumus pieņem ar balsu vairākumu. Spriedumu paraksta visi tiesneši.

(3) Lietā, kuru tiesnesis izskata vienpersoniski, spriedumu paraksta šis tiesnesis.

(4) Pēc sprieduma parakstīšanas to grozīt vai mainīt nav atļauts.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

249.pants. Prasījuma robežas ievērošana

Tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

250.pants. Pārbaudes apjoms un iebildumu robežas

(1) Tiesa taisa spriedumu, pārbaudījusi, vai:

- 1) administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus;
- 2) administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām;
- 3) administratīvā akta pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu vai tam piešķirtās, apstiprinātās vai noraidītās tiesības.

(2) Tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā.

(3) Tiesa taisa spriedumu par iestādes faktisko rīcību, pārbaudījusi, vai faktiskā rīcība veikta, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, un vai tā atbilst materiālo tiesību normām.

(4) Tiesa taisa spriedumu par publisko tiesību līguma atbilstību tiesību normām, tā spēkā esamību, noslēgšanu vai izpildes pareizību, pārbaudījusi, vai publisko tiesību līgums noslēgts atbilstoši materiālo un procesuālo normu prasībām un vai līguma nosacījumi un izpilde atbilst šo normu prasībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

251.pants. Sprieduma forma un saturs

(1) Spriedumu sastāda rakstveidā.

(2) Spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas.

(3) Ievaddaļā norāda, ka spriedums taisīts Latvijas tautas vārdā, kā arī sprieduma taisīšanas laiku, tās tiesas nosaukumu, kura taisījusi spriedumu, tiesas sastāvu, administratīvā procesa dalībniekus un pieteikuma priekšmetu. Ja lieta izskatīta rakstveida procesā, ievaddaļā norāda uz šo faktu.

(4) Aprakstošajā daļā norāda pieteicēja prasījumus un atbildētāja iebildumus, kā arī administratīvā procesa dalībnieku sniegto paskaidrojumu būtību. Ja lieta izskatīta rakstveida procesā, aprakstošajā daļā norāda uz administratīvā procesa dalībnieku piekrišanu.

(5) Motīvu daļā norāda:

1) lietā konstatētos faktus, pierādījumus, uz kuriem pamatoti tiesas secinājumi, un argumentus, ar kuriem noraidīti vieni vai otri pierādījumi;

2) tiesību normas, uz kurām tiesa pamatojusies;

- 3) konstatēto lietas apstākļu juridisko novērtējumu;
- 4) atsauces uz tiesas spriedumiem un juridisko literatūru, kā arī citu speciālo literatūru, ko tiesa izmantojusi savā argumentācijā;
- 5) tiesas secinājumus par pieteikuma pamatotību.
- (6) Rezolutīvajā daļā norāda tiesas spriedumu par pieteikuma apmierināšanu pilnībā vai daļā vai par tā noraidīšanu pilnībā vai daļā un sprieduma būtību. Turklāt norāda, kam jāmaksā valsts nodeva, šā likuma 253., 254. un 255.pantā minētos termiņus, kā arī sprieduma pārsūdzēšanas termiņu un kārtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

252.pants. Saīsinātais spriedums

(1) Lietā, kurā tiesa noteikusi, ka spriedums izpildāms nekavējoties (265.pants), tiesa var sastādīt saīsinātas formas spriedumu, kas sastāv no ievaddaļas un rezolutīvās daļas.

(2) Šādā gadījumā pilnu spriedumu tiesa sastāda 21 dienas laikā, norādot tā parakstīšanas datumu.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

253.pants. Spriedums par administratīvā akta atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu

(1) Ja pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu tiesa atzīst par pamatotu, tā attiecīgo administratīvo aktu atceļ pilnībā vai kādā tā daļā vai atzīst to par spēkā neesošu. Administratīvā akta atcelšanas gadījumā tiesa nosaka, ar kuru dienu administratīvais akts uzskatāms par atceltu.

(2) Ja nepieciešams, it īpaši ja pirms administratīvā akta atcelšanas vai atzīšanas par spēkā neesošu uzsākta tā izpilde, tiesa spriedumā norāda, kādā veidā iestādei jānovērš uzsāktās izpildes sekas, un uzdod iestādei šajā nolūkā noteiktā termiņā veikt konkrētas darbības.

(3) Likumā paredzētajos gadījumos tiesa var grozīt administratīvo aktu un noteikt konkrētu tā saturu.

(4) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kurā prasīts konstatēt spēku zaudējuša administratīvā akta prettiesiskumu, tā spriedumā konstatē, ka spēku zaudējušais administratīvais akts ir bijis prettiesisks.

(5) Ja tiesa atzīst pieteicēja tiesības uz atlīdzinājumu, tā spriedumā uzdod izmaksāt pieteicējam atlīdzinājumu un nosaka tā apmēru.

(6) Ja nepieciešams, tiesa uzdod iestādei atceltā vai par spēkā neesošu atzītā administratīvā akta vietā izdot jaunu administratīvo aktu. Lemjot par jauna administratīvā akta izdošanu, iestāde ņem vērā tiesas nolēmumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

254.pants. Spriedums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu

(1) Ja pieteikumu par administratīvā akta izdošanu tiesa atzīst par pamatotu, tā uzdod iestādei izdot attiecīgu administratīvo aktu.

(2) Tiesa spriedumā nosaka administratīvā akta saturu un izdošanas termiņu, ja iestādei vairs nav jāizdara lietderības apsvērumi.

Iestādei vairs nav jāizdara lietderības apsvērumi, ja tas ir:

1) obligātais administratīvais akts (65.panta pirmā daļa);

2) satura izvēles administratīvais akts (65.panta trešā daļa), bet tiesa jau ir izdarījusi visus nepieciešamos apsvērumus un nonākusi pie secinājuma, ka pareizs var būt tikai viena konkrēta satura administratīvais akts.

(3) Ja iestādei vēl ir jāizdara lietderības apsvērumi, tiesa spriedumā nosaka, ka iestādei noteiktā termiņā jāizdod administratīvais akts. Izdodot administratīvo aktu, iestādei ir obligāti spriedumā konstatētie fakti un to juridiskais vērtējums.

(4) Šā panta otrajā daļā norādītajā gadījumā tiesas spriedums aizstāj administratīvo aktu, līdz iestāde to izdod.

255.pants. Spriedums par iestādes faktisko rīcību

(1) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kas prasa no iestādes faktisku rīcību, tā taisha spriedumu par iestādes pienākumu izpildīt konkrētas darbības un nosaka to izpildes termiņu.

(2) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kas prasa aizliegt iestādei veikt noteiktu faktisku rīcību, tiesa taisha spriedumu, kurā aizliedz iestādei veikt noteiktu faktisku rīcību.

(3) Ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kurā prasīts konstatēt iestādes faktiskās rīcības prettiesiskumu, tā spriedumā konstatē, ka iestādes faktiskā rīcība ir bijusi prettiesiska.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

256.pants. Spriedums par publiski tiesisku attiecību pastāvēšanas, nepastāvēšanas vai to satura konstatāciju

Ja pieteikuma priekšmets ir konkrētu publiski tiesisko attiecību pastāvēšanas, nepastāvēšanas vai to satura konstatācija, tiesa taisha spriedumu, kurā tiek konstatēts, ka konkrētas publiski tiesiskās attiecības pastāv vai nepastāv vai tiek noteikts to saturs (no tām izrietošās tiesības un pienākumi).

256.¹ pants. Spriedums par publisko tiesību līgumu

(1) Ja pieteikumu par publisko tiesību līguma atcelšanu tiesa atzīst par pamatotu, tā attiecīgo publisko tiesību līgumu atceļ pilnībā vai kādā tā daļā. Tiesa nosaka, ar kuru brīdi līgums uzskatāms par atceltu.

(2) Ja pieteikumu, kas prasa no iestādes publisko tiesību līguma noslēgšanu, tiesa atzīst par pamatotu, tā taisha spriedumu par iestādes pienākumu noslēgt publisko tiesību līgumu un nosaka izpildes termiņu. Spriedumā konstatētie fakti un to juridiskais vērtējums iestādei ir obligāti.

(3) Ja pieteikuma priekšmets ir konkrēta publisko tiesību līguma spēkā esamība, tiesa taisha spriedumu, kurā tiek konstatēts, ka konkrētais publisko tiesību līgums ir spēkā vai nav spēkā.

(4) Ja pieteikuma priekšmets ir publisko tiesību līguma izpildes pareizība, tiesa taisha spriedumu, kurā tiek konstatēts, vai publisko tiesību līgums ir izpildīts pareizi vai kā tas būtu pareizi jāizpilda.

(5) Ja tiesa atzīst pieteicēja tiesības uz atlīdzinājumu, tā spriedumā uzdod izmaksāt pieteicējam atlīdzinājumu un nosaka tā apmēru.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

257.pants. Spriedums vairāku pieteicēju labā vai pret vairākiem atbildētājiem

(1) Spriedumā vairāku pieteicēju labā norāda, kura sprieduma daļa attiecas uz katru no viņiem.

(2) Spriedumā pret vairākiem atbildētājiem norāda, kura sprieduma daļa jāizpilda katram no viņiem vai arī to, ka viņu atbildība ir solidāra.

258.pants. Sprieduma pasludināšana

Tiesas spriedumu pasludina, administratīvā procesa dalībniekiem nekavējoties pēc sprieduma sastādīšanas izsniedzot sprieduma norakstu, kā arī nodrošinot, ka likumā noteiktajā kārtībā un apjomā tiesas spriedums ir pieejams ikvienai personai.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

259.pants. Sprieduma sastādīšana rakstveida procesā izskatītajās lietās

(1) Ja spriedums ir taisīts rakstveida procesā, procesa dalībniekiem laikus paziņo datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par sprieduma sastādīšanas datumu.

(2) Pēc procesa dalībnieka lūguma sprieduma norakstu var nosūtīt pa pastu vai, ja tas ir iespējams, citā veidā. Sprieduma norakstu nosūta šā panta pirmajā daļā minētajā datumā vai nākamajā darba dienā pēc tā. Sprieduma saņemšana neietekmē termiņu skaitījumu.

(15.01.2004. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

260.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma var izlabot nolēmumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas. Jautājumu par kļūdas labošanu izlemj rakstveida procesā, pirms tam paziņojot par to administratīvā procesa dalībniekiem un nosakot termiņu iebildumu iesniegšanai. Lēmumu par kļūdas labošanu nekavējoties nosūta administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas spriedumā izlabo ar tiesas lēmumu.

(3) Par tiesas lēmumu izdarīt kļūdas labojumu spriedumā administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

261.pants. Papildspriedums

(1) Tiesa, kas taisījusi lietā spriedumu, var pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma taisīt papildspriedumu, ja:

1) nav taisīts spriedums par kādu no prasījumiem, par kuru bija iesniegti pierādījumi un par kuru, ja lieta izskatīta mutvārdu procesā, administratīvā procesa dalībnieki ir devuši paskaidrojumus;

2) tiesa nav noteikusi darbības, kas jāveic iestādei, piespriestās summas apmēru, mantu, kas jānodod, vai valsts nodevas atlīdzināšanu pieteicējam vai valstij.

(2) Papildsprieduma taisīšanu var ierosināt likumā noteiktajā sprieduma pārsūdzēšanas termiņā.

(3) Tiesa jautājumu par papildsprieduma taisīšanu izskata rakstveida procesā.

(4) Par tiesas lēmumu atteikt papildsprieduma taisīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

262.pants. Sprieduma izskaidrošana

(1) Tiesa, kura taisījusi spriedumu, var pēc administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma ar savu lēmumu to izskaidrot, negrozot tā saturu.

(2) Sprieduma izskaidrošana pieļaujama, ja tas vēl nav izpildīts un nav beidzies termiņš tā izpildei piespiedu kārtā.

(3) Jautājumu par sprieduma izskaidrošanu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis izskatīt jautājumu par sprieduma izskaidrošanu.

(4) Par tiesas lēmumu sprieduma izskaidrošanas jautājumā var iesniegt blakus sūdzību.

263.pants. Sprieduma stāšanās spēkā

(1) Tiesas spriedums stājas spēkā pēc tam, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai apelācijas kārtībā un sūdzība nav iesniegta. Ja apelācijas sūdzība iesniegta, bet Administratīvā apgabaltiesa to atstājusi bez izskatīšanas vai apelācijas tiesvedību izbeigusi, spriedums stājas spēkā ar attiecīgā lēmuma spēkā stāšanos.

(2) Ja spriedums pārsūdzēts kādā daļā, nepārsūdzētajā daļā tas stājas spēkā, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai.

(3) Administratīvā procesa dalībniekam, kā arī viņa tiesību pārņēmējam pēc sprieduma stāšanās spēkā nav tiesību no jauna iesniegt tiesā pieteikumu par to pašu priekšmetu uz tā paša pamata, kā arī citā procesā apstrīdēt tiesas nodibinātos faktus.

(4) Spēkā stājies spriedums ir obligāti izpildāms, un to var atcelt tikai likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

(5) Pēc pieteicēja lūguma tiesa izsniedz viņam sprieduma norakstu ar uzrakstu par tā stāšanos spēkā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

264.pants. Sprieduma izpildīšana

Spriedumu izpilda pēc tā stāšanās spēkā, izņemot gadījumus, kad tiesa noteikusi, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

265.pants. Nekavējoties izpildāmi spriedumi

(1) Pamatojoties uz pieteicēja lūgumu, tiesa var noteikt, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties, ja sevišķu apstākļu dēļ sprieduma izpildes novilcināšana var radīt ievērojamus zaudējumus pieteicējam vai arī sprieduma izpilde var kļūt neiespējama.

(2) Ja tas paredzēts likumā, tiesa pati nosaka, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

266.pants. Sprieduma izpildes sadalīšana termiņos, tā izpildes veida vai kārtības grozīšana

(1) Tiesa, kas taisījusi spriedumu lietā, pēc administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma, ievērojot konkrētos apstākļus, var sadalīt sprieduma izpildi termiņos, kā arī grozīt sprieduma izpildes veidu un kārtību.

(2) Pieteikumu izskata tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanas nav šķērslis pieteikuma izskatīšanai.

(3) Par tiesas lēmumu sadalīt sprieduma izpildi termiņos, kā arī par sprieduma izpildes veida un kārtības grozīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

267.pants. Sprieduma noraksta nosūtīšana

Tiesa sprieduma norakstu triju dienu laikā pēc sprieduma sastādīšanas nosūta procesa dalībniekiem, izņemot gadījumu, kad sprieduma noraksts procesa dalībniekam izsniegts personīgi.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

27.nodaļa

Administratīvās lietas izskatīšanas atlikšana

268.pants. Tiesas pienākums atlikt lietas izskatīšanu

Tiesa atlikt lietas izskatīšanu, ja:

- 1) atbildētājs nav saņēmis pieteikuma norakstu un tāpēc lūdz atlikt lietas izskatīšanu;
- 2) nepieciešams pieaicināt par administratīvā procesa dalībnieku personu, kuras tiesības vai tiesiskās intereses var tikt aizskartas ar tiesas spriedumu;
- 3) uz tiesas sēdi neierodas kāds no administratīvā procesa dalībniekiem un viņam nav paziņots par tiesas sēdes norises laiku un vietu.

269.pants. Tiesas tiesības atlikt lietas izskatīšanu

Tiesa var atlikt lietas izskatīšanu, ja tā atzīst, ka:

- 1) nav iespējams izskatīt lietu tāpēc, ka nav ieradies kāds administratīvā procesa dalībnieks, liecinieks, eksperts vai tulks vai pastāv citi svarīgi iemesli;
- 2) vēl nepieciešams vākt pierādījumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

270.pants. Lēmums par lietas izskatīšanas atlikšanu

(1) Lēmumu par lietas izskatīšanas atlikšanu ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(2) Lēmumā par lietas izskatīšanas atlikšanu norāda procesuālās darbības, kuras jāizpilda līdz nākamajai tiesas sēdei, kā arī nosaka nākamās tiesas sēdes laiku.

(3) Nākamās tiesas sēdes dienu un laiku tiesa paziņo pret parakstu personām, kuras ieradušās uz tiesas sēdi. Klātneesošās personas no jauna uzaicina vai izsauc uz tiesas sēdi.

(4) Lēmums par lietas izskatīšanas atlikšanu nav pārsūdzams, izņemot lēmumu, kurā nav noteikta nākamā tiesas sēde.

271.pants. Liecinieku nopratināšana, atliekot lietas izskatīšanu

(1) Ja tiesas sēdē ir klāt visi administratīvā procesa dalībnieki, tiesa, atliekot lietas izskatīšanu, var nopratināt ieradušos lieciniekus.

(2) Nopratinātos lieciniekus, ja nepieciešams, var izsaukt uz nākamo tiesas sēdi.

272.pants. Lietas izskatīšanas atsākšana

(1) Tiesa, atsākot iztiesāšanu pēc lietas atlikšanas, iepriekš veiktās procesuālās darbības neatkārto.

(2) Pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma tiesa nolasa iepriekšējās tiesas sēdes protokolu.

28.nodaļa

Tiesvedības apturēšana administratīvajā lietā

273.pants. Tiesas pienākums apturēt tiesvedību

Tiesa aptur tiesvedību, ja:

1) mirusi fiziskā persona vai beigusi pastāvēt juridiskā persona, kas lietā ir pieteicējs vai trešā persona ar patstāvīgiem prasījumiem, un ja apstrīdētā tiesiskā attiecība pieļauj tiesību pārņemšanu;

2) pieteicējs vai trešā persona zaudējusi rīcībspēju;

3) lietas izskatīšana nav iespējama, iekams nav izlemta cita lieta tiesā vai iestādē;

4) tā pieņem lēmumu iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normas atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam) vai arī Satversmes tiesa ir ierosinājusi lietu sakarā ar pieteicēja konstitucionālo sūdzību;

5) tā pieņem lēmumu uzdot Eiropas Kopienu Tiesai jautājumu par Eiropas Savienības (Kopienu) tiesību normas interpretāciju vai spēkā esamību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004. 5.punkts stājas spēkā 01.05.2004. Skat. 15.01.2004. likuma Pārejas noteikumus.)

274.pants. Tiesas tiesības apturēt tiesvedību

(1) Tiesa var apturēt tiesvedību, ja:

1) tā nosaka ekspertīzi;

2) pieteicējs vai trešā persona slimības, vecuma, invaliditātes vai citu būtisku iemeslu dēļ nespēj piedalīties lietas izskatīšanā;

3) par iestādes piemērotās vai administratīvajā tiesas procesā piemērojamās tiesību normas atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām Satversmes tiesā ir ierosināta lieta.

(2) Ja tiesa aptur tiesvedību lietā saskaņā ar šā panta pirmās daļas 3.punktu, tā nekavējoties informē Satversmes tiesu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

275.pants. Tiesvedības apturēšanas termiņi

Tiesvedību aptur:

- 1) šā likuma 273.panta 1.punktā paredzētajos gadījumos — līdz tiesību pārņēmēja noteikšanai vai likumiskā pārstāvja iecelšanai;
- 2) šā likuma 273.panta 2.punktā paredzētajos gadījumos — līdz likumiskā pārstāvja iecelšanai;
- 3) šā likuma 273.panta 3.punktā paredzētajos gadījumos — līdz spēkā stājas spriedums vai lēmums attiecīgajā lietā;
- 4) šā likuma 274.panta 1.punktā paredzētajā gadījumā — līdz brīdim, kad saņemts eksperta atzinums;
- 5) šā likuma 274.panta 2.punktā paredzētajā gadījumā — līdz tiesas noteiktajam termiņam pārstāvības noformēšanai;
- 6) šā likuma 273.panta 4.punktā paredzētajā gadījumā — līdz Satversmes tiesas nolēmuma spēkā stāšanās dienai;
- 7) šā likuma 273.panta 5.punktā paredzētajā gadījumā — līdz Eiropas Kopienų Tiesas prejudiciālā nolēmuma spēkā stāšanās dienai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004. 7.punkts stājas spēkā 01.05.2004. Skat. 15.01.2004. likuma Pārejas noteikumus.)

276.pants. Lēmums par tiesvedības apturēšanu

(1) Par tiesvedības apturēšanu tiesa pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.

(2) Lēmumā norāda apstākļus, līdz kuru iestāšanās vai izbeigšanās brīdim tiesvedība apturēta, vai termiņu, līdz kuram tiesvedība apturēta.

(3) Par tiesas lēmumu apturēt tiesvedību var iesniegt blakus sūdzību.

277.pants. Tiesvedības atjaunošana

Tiesa atjauno tiesvedību pēc savas iniciatīvas vai pēc administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma.

29.nodaļa

Pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas

278.pants. Tiesas pienākums atstāt pieteikumu bez izskatīšanas

Tiesa atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, ja:

- 1) pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību;

- 2) pieteikumu iesniegusi rīcībnespējīga persona;
- 3) pieteikumu pieteicēja vārdā iesniegusi persona, kura nav tam likumā noteiktajā kārtībā pilnvarota;
- 4) tās pašas vai citas tiesas izskatīšanā atrodas administratīvā lieta starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata.

279.pants. Tiesas tiesības atstāt pieteikumu bez izskatīšanas

Tiesa var atstāt pieteikumu bez izskatīšanas, ja pieteicējs, kuram paziņots par tiesas sēdes norises laiku un vietu, atkārtoti neierodas uz tiesas sēdi bez attaisnojoša iemesla un nav lūdzis izskatīt lietu viņa prombūtnē.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

280.pants. Lēmums par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas

- (1) Par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas tiesa pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā.
- (2) Par tiesas lēmumu atstāt pieteikumu bez izskatīšanas var iesniegt blakus sūdzību.

281.pants. Sekas pieteikuma atstāšanai bez izskatīšanas

Ja pieteikums atstāts bez izskatīšanas, pieteicējs var no jauna iesniegt pieteikumu tiesā, ievērojot likumā noteikto kārtību.

30.nodaļa

Tiesvedības izbeigšana administratīvajā lietā

282.pants. Tiesvedības izbeigšanas pamats

Tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja:

- 1) lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā;
- 2) pieteikumu iesniegusi persona, kurai nav tiesību iesniegt pieteikumu;
- 3) spēkā stājies tiesas spriedums, kas taisīts lietā starp tiem pašiem administratīvā procesa dalībniekiem par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata;
- 4) pieteicējs atteicies no pieteikuma;
- 5) apstrīdētā tiesiskā attiecība nepieļauj tiesību pārņemšanu pēc tās fiziskās personas nāves, kura lietā ir pieteicējs;
- 6) beigusi pastāvēt juridiskā persona, kura lietā ir pieteicējs, un nav tās tiesību pārņēmēja;
- 7) noslēdzot administratīvo līgumu, atceļot pārsūdzēto administratīvo aktu vai atzīstot pārsūdzēto administratīvo aktu par prettiesisku, spēkā neesošu vai spēku zaudējušu, izbeidzies tiesiskais strīds, kas bija par pamatu pieteikuma iesniegšanai tiesā;
- 8) nokavēts procesuālais termiņš pieteikuma iesniegšanai un tiesa to nav atjaunojusi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

283.pants. Lēmums par tiesvedības izbeigšanu

(1) Par tiesvedības izbeigšanu tiesa pieņem motivētu lēmumu atsevišķa procesuālā dokumenta veidā. Šā likuma 282.panta 4.punktā paredzētajā gadījumā lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā tiesa var pieņemt bez tiesas sēdes.

(2) Par tiesas vai tiesneša lēmumu izbeigt tiesvedību var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

284.pants. Tiesvedības izbeigšanas sekas

Ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā pret to pašu atbildētāju par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

31.nodaļa

Tiesas lēmums

285.pants. Lēmuma pieņemšana

(1) Tiesas nolēmumu, ar kuru lieta netiek izspriesta pēc būtības, pieņem lēmuma veidā.

(2) Lēmumu sastāda atsevišķa procesuālā dokumenta veidā, rezolūcijas veidā vai ieraksta tiesas sēdes protokolā.

(3) Par tiesneša procesuālo darbību, kas izpildīta ārpus tiesas sēdes, pieņem lēmumu, ko noformē atsevišķa procesuālā dokumenta vai rezolūcijas veidā.

(4) Lēmumu var noformēt rezolūcijas veidā, ja tas nav pārsūdzams.

286.pants. Lēmuma saturs

(1) Lēmumā tiesa norāda:

1) lēmuma pieņemšanas vietu un laiku;

2) tiesas nosaukumu un sastāvu;

3) administratīvā procesa dalībniekus un pieteikuma priekšmetu;

4) jautājumus, par kuriem pieņemts lēmums;

5) lēmuma motīvus;

6) tiesas vai tiesneša nolēmumu;

7) lēmuma pārsūdzēšanas kārtību un termiņu.

(2) Izņēmuma gadījumā tiesa var sastādīt lēmumu bez tā motīvu daļas (saīsināts lēmums). Pilnu lēmumu tiesa sastāda septiņu dienu laikā.

(3) Gadījumā, kad tiesa, izskatot blakus sūdzību, atzīst, ka zemākās instances tiesas lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tiesa par blakus sūdzību pieņemtā lēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas nolēmuma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

(4) Izņēmuma gadījumā, ja tiesa atzīst, ka konkrētajā tiesas sēdē (vai dienā, kad jautājums izskatāms rakstveida procesa kārtībā) nav iespējams taisīt lēmuma rezolutīvo daļu, tā procesa dalībniekiem paziņo datumu tuvāko 10 dienu laikā, kad lēmums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

287.pants. Lēmuma paziņošana

(1) Tiesas lēmumu paziņo administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) Lēmumu, kas pieņemts atsevišķa procesuāla dokumenta veidā, triju dienu laikā nosūta administratīvā procesa dalībniekam, ja viņš nav piedalījies tiesas sēdē, kā arī personai, uz kuru tas attiecas.

(3) Par lēmumu, kas pieņemts ārpus tiesas sēdes, administratīvā procesa dalībniekam triju dienu laikā nosūta attiecīgu paziņojumu.

288.pants. Tiesas blakus lēmums

(1) Ja, izskatot lietu, konstatēti apstākļi, kas liecina par iespējamu tiesību normu pārkāpumu, kā arī citos gadījumos tiesa var pieņemt blakus lēmumu. Blakus lēmumu nosūta attiecīgajai institūcijai.

(2) Tiesa blakus lēmumā var noteikt konkrētu uzdevumu izpildes laiku, kā arī to, kurai institūcijai un kādā termiņā jāsniedz atbilde. Amatpersonai, kura neizpilda blakus lēmumu vai laikā nesniedz atbildi, tiesa var uzlikt piespiedu naudu līdz 100 latiem.

(3) Ja tiesa, izskatot lietu, atklāj noziedzīga nodarījuma pazīmes, tā blakus lēmumu nosūta prokuratūrai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

CETURTĀ SADAĻA TIESVEDĪBA APELĀCIJAS INSTANCES TIESĀ

32.nodaļa
Apelācijas sūdzības iesniegšana

289.pants. Tiesības iesniegt apelācijas sūdzību

Par pirmās instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt apelācijas sūdzību.

290.pants. Apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Administratīvās rajona tiesas spriedumu, kas nav stājies spēkā, var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā.

(2) Administratīvajai apgabaltiesai adresētā apelācijas sūdzība iesniedzama tiesai, kas taisījusi spriedumu.

(3) Ja apelācijas sūdzību noteiktā termiņā iesniedz tieši Administratīvajā apgabaltiesā, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

291.pants. Apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš

- (1) Apelācijas sūdzību var iesniegt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.
- (2) Ja spriedums sastādīts pēc noteiktā termiņa, pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma sastādīšanas dienas.
- (3) Apelācijas sūdzību, kas iesniegta pēc termiņa beigām, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

292.pants. Apelācijas sūdzības saturs

(1) Apelācijas sūdzībā norāda:

- 1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība;
- 2) sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa pilnvarota pārstāvja, ja apelācijas sūdzību iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu vai citu adresi, kurā persona ir sasniedzama (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi);
- 3) atbildētāju pārstāvošo institūciju un tās atrašanās vietu;
- 4) spriedumu, par kuru iesniedz sūdzību;
- 5) kādā apjomā spriedumu pārsūdz;
- 6) kā izpaužas sprieduma nepareizība;
- 7) vai piesaka lūgumu par pierādījumu vākšanu (par kādiem apstākļiem un kādēļ šie pierādījumi nebija iesniegti pirmās instances tiesā);
- 8) sūdzības iesniedzēja prasījumu;
- 9) vai piekrīt lietu izskatīt rakstveida procesā, ja administratīvā rajona tiesā lieta izskatīta mutvārdu procesā;
- 10) sūdzībai pievienoto dokumentu sarakstu;
- 11) sūdzības sastādīšanas laiku.

(2) Apelācijas sūdzību paraksta iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis.

(3) Apelācijas sūdzību, ko iesniegusi persona, kas nav tam pilnvarota, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

293.pants. Apelācijas sūdzības noraksti

(1) Apelācijas sūdzībai pievieno tās norakstus atbilstoši administratīvā procesa dalībnieku skaitam, kā arī dokumentu, kas apstiprina valsts nodevas samaksu. Ja apelācijas sūdzībai pievieno citus dokumentus, iesniedzami arī to noraksti atbilstoši

administratīvā procesa dalībnieku skaitam. Šis noteikums neattiecas uz dokumentiem, kuru oriģināli vai noraksti jau ir administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) Tiesa atkarībā no lietas apstākļiem un rakstura var atbrīvot sūdzības iesniedzēju — fizisko personu no pienākuma iesniegt apelācijas sūdzības un tai pievienoto dokumentu norakstus nosūtīšanai pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem.

294.pants. Apelācijas sūdzības robežas

(1) Apelācijas sūdzībā nedrīkst grozīt pieteikuma priekšmetu vai pamatu, ietvert jaunus prasījumus, kas nav pieteikti pirmās instances tiesā.

(2) Par jaunu prasījumu neuzskata:

- 1) prasījuma precizēšanu;
- 2) acīmredzamu kļūdu izlabošanu pieteikumā;
- 3) prasību atlīdzināt mantas vērtību sakarā ar prasītās mantas atsavināšanu, zaudēšanu vai izmaiņām tās sastāvā;
- 4) prasījumu kopējās summas robežās grozīt šīs summas sastāvdaļas;
- 5) prasījuma atzīt tiesības grozīšanu uz prasījumu atjaunot aizskartās tiesības lietas gaitā mainījušos apstākļu dēļ.

295.pants. Pievienošanās apelācijas sūdzībai

(1) Līdzpieteicējs un trešā persona, kas piedalās procesā tā administratīvā procesa dalībnieka pusē, kurš iesniedzis apelācijas sūdzību, var pievienoties iesniegtajai sūdzībai.

(2) Par pievienošanos sūdzībai paziņo rakstveidā Administratīvajai apgabaltiesai ne vēlāk kā 10 dienas pirms lietas izskatīšanas.

(3) Par iesniegumu par pievienošanos apelācijas sūdzībai valsts nodevu nemaksā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

296.pants. Apelācijas sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Pirmās instances tiesas tiesnesis pieņem lēmumu par apelācijas sūdzības atstāšanu bez virzības, ja:

- 1) iesniedzējs apelācijas sūdzību nav parakstījis vai tā neatbilst šā likuma 292.panta prasībām;
- 2) apelācijas sūdzībai nav pievienoti visi nepieciešamie noraksti;
- 3) par apelācijas sūdzību nav samaksāta valsts nodeva.

(2) Lēmumā nosaka iesniedzējam termiņu trūkumu novēršanai. Par lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņu skaits no dienas, kad persona saņēmusi lēmuma norakstu.

(3) Ja noteiktā termiņā trūkumi novērsti, apelācijas sūdzību uzskata par iesniegtu tajā dienā, kad tā tiesā iesniegta pirmoreiz. Pretējā gadījumā sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod iesniedzējam.

(4) Apelācijas sūdzības atdošana iesniedzējam nav šķērslis tās atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šā likuma noteikumus par apelācijas sūdzības iesniegšanu.

297.pants. Atteikuma pārsūdzēšana

Par lēmumu atteikties pieņemt apelācijas sūdzību var iesniegt blakus sūdzību. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņu skaita no dienas, kad persona saņēmusi lēmuma norakstu.

298.pants. Rīcība pēc apelācijas sūdzības pieņemšanas

(1) Pēc apelācijas sūdzības pieņemšanas tiesa triju dienu laikā paziņo par to pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem un nosūta tiem sūdzības un tai pievienoto dokumentu norakstus, norādot termiņu rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai.

(2) Pēc apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa izbeigšanās lietu ar sūdzību un tai pievienotajiem dokumentiem triju dienu laikā nosūta Administratīvajai apgabaltiesai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

299.pants. Administratīvā procesa dalībnieku rakstveida paskaidrojumi

(1) Administratīvā procesa dalībnieks rakstveida paskaidrojumu par apelācijas sūdzību kopā ar paskaidrojuma norakstiem atbilstoši administratīvā procesa dalībnieku skaitam iesniedz Administratīvajai apgabaltiesai 30 dienu laikā no dienas, kad nosūtīts apelācijas sūdzības noraksts.

(2) Paskaidrojuma norakstus nosūta pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

300.pants. Pretapelācijas sūdzība

(1) Par apelācijas sūdzību administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt pretapelācijas sūdzību.

(2) Pretapelācijas sūdzībai jāatbilst šā likuma 289., 292., 293. un 294.panta noteikumiem, un par to maksā valsts nodevu piecu latu apmērā.

(3) Pretapelācijas sūdzību iesniedz apelācijas instances tiesai termiņā, kas paredzēts šā likuma 299.pantā.

(4) Pēc pretapelācijas sūdzības saņemšanas Administratīvā apgabaltiesa nosūta administratīvā procesa dalībniekiem pretapelācijas sūdzības norakstus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

33.nodaļa

Administratīvās lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā

301.pants. Apelācijas tiesvedības ierosināšana

(1) Pārliecinājies, ka ir ievērota apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtība, tiesnesis referents pēc paskaidrojuma saņemšanas vai pēc tā iesniegšanai noteiktā termiņa izbeigšanās pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības ierosināšanu un nosaka tiesas sēdes

dienu un laiku.

(2) Konstatējis, ka apelācijas sūdzība apelācijas instances tiesai nosūtīta, pārkāpjot apelācijas sūdzības iesniegšanas kārtību, tiesnesis referents pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību — ja apelācijas sūdzība iesniegta par spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams, ja pārkāpts apelācijas sūdzības iesniegšanai noteiktais termiņš vai ja apelācijas sūdzību iesniegusi persona, kura nav tam pilnvarota; šajā gadījumā sūdzību kopā ar lietu nosūta pirmās instances tiesai, kas sūdzību atdod iesniedzējam;

2) par lietas nosūtīšanu pirmās instances tiesai likumā noteikto darbību izpildei — ja, iesniedzot apelācijas sūdzību, nav ievēroti šā likuma 292.panta pirmās vai otrās daļas noteikumi vai nav samaksāta valsts nodeva.

(3) Ja šā panta otrās daļas 1.punktā norādītos apstākļus konstatē tiesas sēde, tiesa pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par apelācijas tiesvedības izbeigšanu - ja apelācijas tiesvedība ierosināta par spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams;

2) par apelācijas sūdzības atstāšanu bez izskatīšanas - ja konstatēti citi šā panta otrās daļas 1.punktā norādītie apstākļi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

302.pants. Lietas izskatīšanas robežas apelācijas instancē

(1) Apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

(2) Apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kuri izskatīti pirmās instances tiesā.

(3) Par jauniem prasījumiem nav uzskatāmi šā likuma 294.pantā minētie gadījumi.

(4) Apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības, izņemot šā likuma 303.pantā minētos gadījumus.

303.pants. Izņēmuma gadījumi, kad pirmās instances tiesas spriedums atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai

(1) Apelācijas instances tiesa neatkarīgi no apelācijas sūdzības motīviem ar lēmumu atceļ pirmās instances tiesas spriedumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesai šādos gadījumos:

1) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;

2) tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka, ka jāpaziņo administratīvā procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu, vai izskatījusi lietu rakstveida procesā, lai gan nav saņemta administratīvā procesa dalībnieku rakstveida piekrišana;

3) izskatot lietu, pārkāptas procesuālo tiesību normas par tiesvedības valodu;

4) tiesas spriedums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav pieaicinātas lietā kā administratīvā procesa dalībnieki;

5) lietā nav pilna tiesas sprieduma vai tiesas sēdes protokola.

(2) Apelācijas instances tiesa, atzinusi par pamatotu apelācijas sūdzību par tiesas spriedumu daļā, ar kuru tiesvedība lietā izbeigta vai pieteikums atstāts bez izskatīšanas, atceļ pirmās instances tiesas spriedumu šajā daļā un lietu šajā daļā nosūta izskatīšanai pirmās instances tiesai.

304.pants. Iztiesāšanas kārtība apelācijas instances tiesā

(1) Apelācijas instances tiesa lietu izskata koleģiāli triju tiesnešu sastāvā.

(2) Administratīvā procesa dalībniekus aicina un citas personas izsauc uz tiesu saskaņā ar šā likuma 14.nodaļas noteikumiem.

(3) Tiesas sēde notiek saskaņā ar šā likuma 24. un 25.nodaļas noteikumiem, ievērojot, ka paskaidrojumus pirmais sniedz apelācijas sūdzības iesniedzējs, bet, ja sūdzību iesnieguši gan pieteicējs, gan atbildētājs, — pieteicējs.

305.pants. Pierādījumu pārbaude apelācijas instances tiesā

(1) Apelācijas instances tiesa pierādījumus pārbauda un vērtē pēc šā likuma 18., 19. un 20.nodaļas noteikumiem.

(2) Ja nepieciešams, tiesa uzdod administratīvā procesa dalībniekiem iesniegt papildu pierādījumus vai izprasa tos pati.

(3) Faktu, kurš konstatēts pirmās instances tiesā un netiek apstrīdēts, apelācijas instances tiesa var nepārbaudīt.

306.pants. Apelācijas (pretapelācijas) sūdzības atsaukšana

(1) Apelācijas (pretapelācijas) sūdzības iesniedzējs var to atsaukt, iekams nav pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības.

(2) Ja apelācijas sūdzību atsauc, tiesa pieņem lēmumu par apelācijas tiesvedības izbeigšanu, izņemot gadījumus, kad apelācijas (pretapelācijas) sūdzību iesniedzis cits administratīvā procesa dalībnieks.

(3) Ja apelācijas tiesvedību izbeidz sakarā ar apelācijas sūdzības atsaukšanu, valsts nodevu neatmaksā.

34.nodaļa

Apelācijas instances tiesas nolēmums

307.pants. Apelācijas instances tiesas spriedums

(1) Spriedumu apelācijas instances tiesā taisa šā likuma 246.– 257.pantā paredzētajā kārtībā, ja šajā pantā nav noteikts citādi.

(2) Sprieduma ievaddaļā norāda šā likuma 251.panta trešajā daļā noteiktos apstākļus, kā arī min apelācijas sūdzības iesniedzēju un tiesas spriedumu, par kuru iesniegta sūdzība.

(3) Sprieduma aprakstošajā daļā norāda šā likuma 251.panta ceturtajā daļā noteiktos apstākļus, iekļauj pirmās instances sprieduma saturu un apelācijas (pretapelācijas) sūdzības, kā arī iebildumu īsu atstāstījumu.

(4) Sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

(5) Apelācijas instances tiesa pasludina spriedumu šā likuma 258. un 259.pantā noteiktajā kārtībā. Sprieduma norakstu

administratīvā procesa dalībniekiem nosūta šā likuma 267.pantā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

308.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma pasludināšana

(Izslēgts ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

309.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma spēks

(1) Apelācijas instances tiesas spriedums stājas spēkā pēc tam, kad beidzies termiņš tā pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā un kasācijas sūdzība nav iesniegta.

(2) Ja kasācijas sūdzība ir iesniegta, apelācijas instances tiesas spriedums stājas spēkā vienlaikus ar:

1) Senāta rīcības sēdes lēmumu, ja ir atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību, kasācijas tiesvedība izbeigta vai kasācijas sūdzības atstātas bez izskatīšanas;

2) Senāta spriedumu, ja apelācijas instances tiesas spriedums nav atcelts.

(3) Uz apelācijas instances tiesas spriedumu attiecināmi šā likuma 263.panta noteikumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

310.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana apelācijas instances tiesas spriedumā

(1) Apelācijas instances tiesa šā likuma 260.pantā noteiktajā kārtībā var labot spriedumā pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdas.

(2) Par tiesas lēmumu izdarīt kļūdas labojumu spriedumā administratīvā procesa dalībnieks var iesniegt blakus sūdzību.

311.pants. Apelācijas instances tiesas papildspriedums

(1) Apelācijas instances tiesa var pēc administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma vai pēc savas iniciatīvas taisīt papildspriedumu, ja:

1) nav taisīts spriedums par kādu no prasījumiem lietā, par kuru bijuši iesniegti pierādījumi un par kuru, ja lieta izskatīta mutvārdu procesā, administratīvā procesa dalībnieki ir devuši paskaidrojumus;

2) tiesa nav noteikusi piespriestās summas apmēru, mantu, kas jānodod, darbības, kas jāizpilda, vai valsts nodevas atlīdzināšanu pieteicējam vai valstij.

(2) Jautājumu par papildsprieduma taisīšanu var ierosināt 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

(3) Papildspriedumu tiesa taisa pēc jautājuma izskatīšanas tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis izlemt jautājumu par papildsprieduma taisīšanu.

(4) Papildspriedums stājas spēkā šā likuma 309.pantā noteiktajā kārtībā.

(5) Par tiesas lēmumu atteikt papildsprieduma taisīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

312.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma izskaidrošana

(1) Apelācijas instances tiesa šā likuma 262.pantā noteiktajā kārtībā var izskaidrot savu spriedumu.

(2) Par tiesas lēmumu sprieduma izskaidrošanas jautājumā var iesniegt blakus sūdzību.

313.pants. Apelācijas instances tiesas sprieduma izpildīšana

(1) Apelācijas instances tiesas spriedumu izpilda pēc tā stāšanās spēkā, izņemot gadījumus, kad tiesa noteikusi, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

(2) Pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma apelācijas instances tiesa šā likuma 265. un 266.pantā noteiktajā kārtībā lemj par sprieduma izpildi nekavējoties, izpildes sadalīšanu termiņos vai izpildes veida un kārtības grozīšanu.

(3) Par tiesas lēmumu sadalīt sprieduma izpildi termiņos, kā arī par sprieduma izpildes veida un kārtības grozīšanu var iesniegt blakus sūdzību.

314.pants. Tiesvedības apturēšana administratīvajā lietā, pieteikuma atstāšana bez izskatīšanas, tiesvedības izbeigšana administratīvajā lietā apelācijas instances tiesā

Tiesvedību aptur, pieteikumu atstāj bez izskatīšanas un tiesvedību izbeidz saskaņā ar šā likuma 28., 29. un 30.nodaļas noteikumiem.

PIEKTĀ SADAĻA

PIRMĀS INSTANCES TIESAS UN APELĀCIJAS INSTANCES TIESAS LĒMUMA PĀRSŪDZĒŠANA

35.nodaļa

Tiesas lēmuma pārsūdzēšana

315.pants. Tiesības pārsūdzēt lēmumu

(1) Pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt atsevišķi no tiesas sprieduma, iesniedzot blakus sūdzību:

1) šajā likumā noteiktajos gadījumos;

2) ja tiesas lēmums kavē lietas virzību.

(2) Par citiem pirmās instances tiesas un apelācijas instances tiesas lēmumiem iebildumus var izteikt apelācijas vai kasācijas sūdzībā.

316.pants. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņš

(1) Blakus sūdzību var iesniegt 10 dienu laikā no dienas, kad tiesa pieņēmusi lēmumu, izņemot šajā likumā paredzētos gadījumus. Ja tiesa pieņēmusi saīsināto lēmumu, pārsūdzēšanas termiņu skaita no pilna lēmuma sastādīšanas dienas.

(2) Blakus sūdzību, kas iesniegta pēc minētā termiņa izbeigšanās, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

317.pants. Blakus sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Blakus sūdzību iesniedz tiesai, kas šo lēmumu pieņēmusi. Blakus sūdzību adresē:

1) Administratīvajai apgabaltiesai — par pirmās instances tiesas lēmumiem;

2) Senātam — par apelācijas instances tiesas lēmumiem.

(2) Par blakus sūdzību valsts nodevu nemaksā.

(3) Ja blakus sūdzību noteiktā termiņā iesniedz tieši tiesai, kurai tā jāizskata, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

318.pants. Blakus sūdzības saturs

(1) Blakus sūdzībā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība;

2) sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa pilnvarota pārstāvja, ja blakus sūdzību iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu vai citu adresi, kurā persona ir sasniedzama (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi);

3) atbildētāju pārstāvošo institūciju un tās atrašanās vietu;

4) lēmumu, par kuru iesniedz sūdzību;

5) kādā apjomā lēmumu pārsūdz;

6) kā izpaužas lēmuma nepareizība;

7) sūdzības iesniedzēja lūgumu;

8) sūdzībai pievienoto dokumentu sarakstu;

9) sūdzības sastādīšanas laiku.

(2) Blakus sūdzību paraksta iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis.

319.pants. Blakus sūdzības noraksti

(1) Blakus sūdzībai pievieno tās norakstus un tai pievienoto dokumentu norakstus atbilstoši administratīvā procesa dalībnieku skaitam.

(2) Tiesa atkarībā no lietas apstākļiem un rakstura var atbrīvot sūdzības iesniedzēju — fizisko personu no pienākuma iesniegt blakus sūdzības un tai pievienoto dokumentu norakstus nosūtīšanai pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem.

320.pants. Blakus sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Par blakus sūdzību, kuru iesniedzējs nav parakstījis vai kurai nav pievienoti visi nepieciešamie noraksti, vai kura neatbilst šā likuma 318. panta prasībām, tiesnesis pieņem lēmumu par blakus sūdzības atstāšanu bez virzības un nosaka termiņu trūkumu novēršanai. Par lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņu skaita no dienas, kad iesniedzējs saņēmis lēmuma norakstu.

(2) Ja iesniedzējs noteiktā termiņā izpilda lēmumā dotos norādījumus, blakus sūdzību uzskata par iesniegtu tajā dienā, kad tā tiesā iesniegta pirmoreiz. Pretējā gadījumā blakus sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod iesniedzējam.

(3) Blakus sūdzības atdošana iesniedzējam nav šķērslis tās atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šā likuma noteikumus par blakus sūdzības iesniegšanu.

321.pants. Tiesas rīcība pēc blakus sūdzības pieņemšanas

(1) Pēc blakus sūdzības pieņemšanas tiesnesis sūdzību un tai pievienoto dokumentu norakstus triju dienu laikā nosūta administratīvā procesa dalībniekiem.

(2) Izbeidzoties pārsūdzēšanas termiņam, triju dienu laikā lietu kopā ar blakus sūdzību nosūta tai tiesai, kurai sūdzība adresēta.

322.pants. Blakus sūdzības izskatīšanas kārtība

(1) Blakus sūdzību izskata tādā kārtībā, kāda šajā likumā noteikta lietu izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

(2) Blakus sūdzību izskata rakstveida procesā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

323.pants. Apgabaltiesas un Senāta kompetence

(1) Administratīvai apgabaltiesai un Senātam, izskatot blakus sūdzību, ir tiesības:

1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;

2) atcelt lēmumu pilnībā vai daļā un nodot jautājumu jaunai izskatīšanai tajā tiesā, kas lēmumu pieņēmusi;

3) atcelt lēmumu pilnībā vai daļā un ar savu lēmumu izlemt jautājumu pēc būtības;

4) grozīt lēmumu.

(2) Ja nav objektīvu šķēršļu jautājuma izlemšanai pēc būtības, Administratīvajai apgabaltiesai un Senātam, izskatot blakus sūdzību, ir pienākums ar savu lēmumu izlemt jautājumu pēc būtības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

324.pants. Par blakus sūdzību pieņemtā lēmuma spēks

(1) Par blakus sūdzību pieņemtais lēmums nav pārsūdzams, un tas stājas spēkā no tā pieņemšanas brīža.

(2) Administratīvās apgabaltiesas lēmums, ar kuru noraidīta blakus sūdzība par lēmumu, ar kuru tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 1. un 2.punktu, vai ar kuru atteikts pieņemt pieteikumu, pamatojoties uz šā likuma

191.panta pirmās daļas 1. un 8.punktu, var pārsūdzēt Senātā 10 dienu laikā no tā pieņemšanas dienas.

(3) Ja blakus sūdzība iesniegta par šā likuma 315.panta pirmajā daļā neminētu lēmumu, tiesa atsakās pieņemt blakus sūdzību. Par tiesas lēmumu atteikties pieņemt blakus sūdzību var iesniegt blakus sūdzību.

(4) Ja par augstākas instances tiesas lēmumu, kas pieņemts par blakus sūdzību (323.pants) un nav pārsūdzams saskaņā ar šā panta pirmo daļu, iesniegta blakus sūdzība, to uzskata par neiesniegtu un atdod atpakaļ iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

SESTĀ SADAĻA TIESVEDĪBA KASĀCIJAS INSTANCES TIESĀ

36.nodaļa
Kasācijas sūdzības iesniegšana

325.pants. Tiesības iesniegt kasācijas sūdzību

Apelācijas instances tiesas spriedumu un papildspriedumu administratīvā procesa dalībnieks var pārsūdzēt kasācijas kārtībā, ja tiesa pārkāpusi materiālo vai procesuālo tiesību normas vai, izskatot lietu, pārsniegusi savas kompetences robežas.

326.pants. Materiālo tiesību normas pārkāpums

Materiālo tiesību norma atzīstama par pārkāptu, ja tiesa:

- 1) nav piemērojusi to materiālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot;
- 2) piemērojusi materiālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot;
- 3) nepareizi interpretējusi materiālo tiesību normu.

327.pants. Procesuālo tiesību normas pārkāpums

(1) Procesuālo tiesību norma uzskatāma par pārkāptu, ja tiesa:

- 1) nav piemērojusi to procesuālo tiesību normu, kuru vajadzēja piemērot;
- 2) piemērojusi procesuālo tiesību normu, kuru nevajadzēja piemērot;
- 3) nepareizi interpretējusi procesuālo tiesību normu.

(2) Procesuālo tiesību normas pārkāpums var būt pamats sprieduma pārsūdzēšanai kasācijas kārtībā, ja šis pārkāpums novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

(3) Par procesuālo tiesību normas pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, uzskatāms tas, ka:

- 1) tiesa lietu izskatījusi nelikumīgā sastāvā;
- 2) tiesa lietu izskatījusi, pārkāpjot procesuālo tiesību normas, kas nosaka, ka jāpaziņo administratīvā procesa dalībniekiem par tiesas sēdes laiku un vietu, vai izskatījusi lietu rakstveida procesā, lai gan nav saņemta administratīvā procesa dalībnieku

rakstveida piekrišana;

3) izskatot lietu, pārkāptas procesuālo tiesību normas par tiesvedības valodu;

4) tiesas spriedums nosaka to personu tiesības un pienākumus, kuras nav pieaicinātas lietā kā administratīvā procesa dalībnieki;

5) lietā nav pilna tiesas sprieduma vai tiesas sēdes protokola.

328.pants. Kasācijas sūdzības saturs

(1) Kasācijas sūdzībā norāda:

1) tās tiesas nosaukumu, kurai adresēta sūdzība;

2) sūdzības iesniedzēja, kā arī viņa pilnvarota pārstāvja, ja kasācijas sūdzību iesniedz pārstāvis, vārdu, uzvārdu un dzīvesvietu vai citu adresi, kurā persona ir sasniedzama (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi);

3) spriedumu, par kuru iesniedz sūdzību;

4) kādā apjomā spriedumu pārsūdz;

5) kādu materiālo vai procesuālo tiesību normu tiesa pārkāpusi un kā izpaužas šis pārkāpums;

6) Senātam izteikto lūgumu;

7) vai piekrīt lietas izskatīšanai rakstveida procesā, ja apelācijas instances tiesā lieta izskatīta mutvārdu procesā;

8) sūdzības sastādīšanas laiku.

(2) Kasācijas sūdzību paraksta tās iesniedzējs vai viņa pilnvarots pārstāvis. Ja kasācijas sūdzību iesniedzēja vārdā iesniedz pārstāvis, viņš sūdzībai pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu dokumentu, no kura izriet pārstāvja tiesības iesniegt sūdzību.

(3) Kasācijas sūdzību, ko iesniegusi persona, kura nav tam pilnvarota, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam.

329.pants. Kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš

(1) Kasācijas sūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas.

(2) Ja spriedums sastādīts pēc noteiktā termiņa, pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma sastādīšanas dienas.

(3) Sūdzību, kas iesniegta pēc šā termiņa beigām, atsakās pieņemt un atdod iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

330.pants. Tiesneša lēmuma pārsūdzēšana

Par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt kasācijas sūdzību var iesniegt blakus sūdzību.

331.pants. Kasācijas sūdzības iesniegšanas kārtība

(1) Kasācijas sūdzību iesniedz tiesai, kas taisījusi spriedumu.

(2) Ja kasācijas sūdzību noteiktā termiņā iesniedz tieši Senātam, termiņš nav uzskatāms par nokavētu.

332.pants. Kasācijas sūdzības noraksti

(1) Kasācijas sūdzībai pievienojami tās noraksti atbilstoši administratīvā procesa dalībnieku skaitam.

(2) Apelācijas instances tiesas tiesnesis atkarībā no lietas apstākļiem un rakstura var atbrīvot sūdzības iesniedzēju — fizisko personu no pienākuma iesniegt kasācijas sūdzības norakstus nosūtīšanai pārējiem administratīvā procesa dalībniekiem.

333.pants. Kasācijas sūdzības atstāšana bez virzības

(1) Ja iesniegta kasācijas sūdzība, kuru iesniedzējs nav parakstījis vai kurai nav pievienoti visi nepieciešamie noraksti, kā arī tā neatbilst šā likuma 328.panta pirmās daļas 1. – 4. vai 6.punktam, apelācijas instances tiesas tiesnesis pieņem lēmumu par kasācijas sūdzības atstāšanu bez virzības. Lēmumā nosaka termiņu trūkumu novēršanai. Par lēmumu var iesniegt blakus sūdzību. Blakus sūdzības iesniegšanas termiņu skaita no dienas, kad iesniedzējs saņēmis lēmuma norakstu.

(2) Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs trūkumus noteiktā termiņā novērsis, sūdzība uzskatāma par iesniegtu tajā dienā, kad tā iesniegta pirmoreiz.

(3) Ja kasācijas sūdzības iesniedzējs trūkumus noteiktā termiņā nav novērsis, sūdzību uzskata par neiesniegtu un atdod iesniedzējam.

(4) Kasācijas sūdzības atdošana iesniedzējam nav šķērslis tās atkārtotai iesniegšanai tiesā, ievērojot šā likuma noteikumus par kasācijas sūdzības iesniegšanu.

(5) Ja šā panta pirmajā daļā norādītie trūkumi konstatēti Senātā, kasācijas sūdzību atdod atpakaļ apelācijas instances tiesai šā panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteikto darbību izpildei.

334.pants. Apelācijas instances tiesas rīcība pēc kasācijas sūdzības saņemšanas

(1) Apelācijas instances tiesa nosūta administratīvā procesa dalībniekiem kasācijas sūdzības norakstus un paziņo, ka viņiem 30 dienu laikā no norakstu nosūtīšanas dienas ir tiesības iesniegt Senātam paskaidrojumus sakarā ar kasācijas sūdzību.

(2) Izbeidzoties sprieduma pārsūdzēšanas termiņam, apelācijas instances tiesa administratīvo lietu kopā ar kasācijas sūdzību triju dienu laikā nosūta Senātam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

335.pants. Pievienošanās kasācijas sūdzībai

(1) Līdzpieteicējs un trešā persona, kas piedalās procesā tā administratīvā procesa dalībnieka pusē, kurš iesniedzis kasācijas sūdzību, var pievienoties iesniegtajai sūdzībai.

(2) Par pievienošanos sūdzībai paziņo rakstveidā Senātam ne vēlāk kā 10 dienas pirms lietas izskatīšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

336.pants. Kasācijas sūdzības atsaukšana un kasācijas tiesvedības izbeigšana

(1) Iesniedzējs var atsaukt kasācijas sūdzību līdz tiesas sēdei.

(2) Ja kasācijas sūdzību atsauc, kasācijas tiesvedību izbeidz.

(3) Ja Senāts konstatē, ka kasācijas tiesvedība ierosināta par tādu zemākas instances tiesas spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams, kasācijas tiesvedību izbeidz.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

337.pants. Pretsūdzības iesniegšana

(1) Administratīvā procesa dalībnieks 30 dienu laikā no kasācijas sūdzības noraksta nosūtīšanas dienas var iesniegt Senātam savu pretsūdzību.

(2) Iesniedzot pretsūdzību, ievēro šā likuma 325., 326., 327., 328. un 332.panta noteikumus.

(3) Ja kasācijas sūdzība atsaukta, pretsūdzību izskata patstāvīgi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

37.nodaļa

Administratīvās lietas izskatīšana kasācijas instances tiesā

338.pants. Rīcības sēde

(1) Lai izlemtu jautājumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, kasācijas sūdzību rīcības sēdē izskata Senāta Administratīvo lietu departamenta priekšsēdētāja noteiktajā kārtībā norīkota senatoru kolēģija, kuras sastāvā ir trīs senatori.

(2) Ja senatoru kolēģija vienbalsīgi atzīst, ka kasācijas tiesvedības ierosināšana ir atsakāma, tā ar savu rīcības sēdes lēmumu atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību.

(3) Ja senatoru viedoklis par kasācijas tiesvedības ierosināšanu atšķiras vai arī visi senatori uzskata, ka lieta izskatāma kasācijas instances tiesā, senatoru kolēģija ar lēmumu ierosina kasācijas tiesvedību un nodod lietu izskatīšanai kasācijas kārtībā.

(4) Ar senatoru kolēģijas lēmumu lietu var nodot izskatīšanai kasācijas kārtībā Senāta Administratīvo lietu departamenta kopsēdē.

(5) Ja ierosina kasācijas tiesvedību, pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma ar rīcības sēdes lēmumu var apturēt sprieduma izpildi.

(6) Senāta rīcības sēdē senatoru kolēģija var pieņemt lēmumu apturēt tiesvedību, ja tā konstatē kādu no šā likuma 273.pantā minētajiem gadījumiem.

(7) Senāta rīcības sēdē senatoru kolēģija var izlemt arī jautājumu par atteikumu pieņemt iesniegto blakus sūdzību un citus procesuālos jautājumus, kuru izlemšanai nav nepieciešama tiesas sēde, kā arī pieņemt lēmumu uzdot Eiropas Kopienu Tiesai jautājumu prejudiciāla nolēmuma pieņemšanai vai iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normu atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam).

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

338.¹ pants. Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību

(1) Senatoru kolēģija atsakās ierosināt kasācijas tiesvedību, ja kasācijas sūdzība neatbilst šā likuma 325., 326., 327., 328. un 329.pantā minētajām prasībām vai ja kasācijas sūdzība iesniegta par tiesas spriedumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams.

(2) Senatoru kolēģija var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību šādos gadījumos:

1) jautājumā par kasācijas sūdzībā norādīto konkrēto materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumiem attiecībā uz šo tiesību normu piemērošanu un interpretāciju Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumos citās līdzīgās lietās ir izveidojusies judikatūra un apelācijas instances tiesas spriedums atbilst tai;

2) nerodas šaubas par apelācijas instances tiesas sprieduma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

339.pants. Tiesas sēdes noteikšana Senātā

(1) Tiesas sastāvu un referentu iepriekš noteiktā secībā nosaka Senāta Administratīvo lietu departamenta priekšsēdētājs. Lietas izskatīšanas dienu un laiku nosaka referents.

(2) Par lietas izskatīšanas laiku un vietu paziņo administratīvā procesa dalībniekiem.

(3) Kasācijas instancē lietu izskata trīs senatori, bet šajā likumā noteiktajos gadījumos — Senāta Administratīvo lietu departamenta kopsēdē.

340.pants. Lietas izskatīšanas sākums

(1) Sēdes priekšsēdētājs atklāj tiesas sēdi un paziņo, kādu lietu Senāts izskata.

(2) Sekretārs ziņo tiesai, kuras šai lietā uzaicinātās un izsauktās personas ieradušās, vai ir paziņots par tiesas sēdi personām, kuras nav ieradušās, un kādas ziņas saņemtas par viņu neierašanās iemesliem.

341.pants. Tiesību un pienākumu izskaidrošana administratīvā procesa dalībniekiem

(1) Sēdes priekšsēdētājs paziņo tiesas sastāvu, kā arī nosauc tulku, ja viņš piedalās tiesas sēdē, un izskaidro administratīvā procesa dalībniekiem viņu tiesības pieteikt noraidījumus, kā arī citas procesuālās tiesības un pienākumus.

(2) Noraidījuma pamatu un noraidījuma izskatīšanas kārtību nosaka šā likuma 117. – 119.pants.

342.pants. Sekas, kas rodas, ja tiesas sēdē neierodas administratīvā procesa dalībnieks

Administratīvā procesa dalībnieka neierašanās, ja viņam pienācīgi paziņots par kasācijas instances tiesas sēdes laiku un vietu, nav šķērslis lietas izskatīšanai.

343.pants. Administratīvā procesa dalībnieku pieteikumu izlemšana

Administratīvā procesa dalībnieka pieteikumu, kas saistīts ar lietas izskatīšanu, izlemj tiesas sēdē pēc citu administratīvā procesa dalībnieku viedokļa noklausīšanās.

344.pants. Ziņojums par lietu

Lietas izskatīšana pēc būtības Senātā sākas ar referenta ziņojumu par lietu.

345.pants. Administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumi

(1) Pēc referenta ziņojuma tiesa noklausās administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus. Senāts var iepriekš noteikt, cik ilgs laiks atvēlams paskaidrojumiem, taču administratīvā procesa dalībniekiem piešķirtā laika ilgumam jābūt vienādam.

(2) Pirmais runā administratīvā procesa dalībnieks, kas iesniedzis kasācijas sūdzību. Ja spriedumu pārsūdzējis gan pieteicējs, gan atbildētājs, pirmais runā pieteicējs.

(3) Senatori var uzdot administratīvā procesa dalībniekiem jautājumus.

(4) Katram administratīvā procesa dalībniekam ir tiesības uz vienu repliku.

346.pants. Sprieduma taisīšana

(1) Pēc administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumiem tiesa nosaka laiku, kad spriedums būs sastādīts un pieejams tiesas kancelejā. Tiesa spriedumu sastāda ne vēlāk kā 30 dienu laikā.

(2) Ja, izskatot lietu triju senatoru sastāvā, tiesa nenonāk pie vienota viedokļa vai visi senatori uzskata, ka lieta izskatāma Senāta Administratīvo lietu departamenta kopsēdē, tiesa pieņem lēmumu par lietas nodošanu izskatīšanai Senāta Administratīvo lietu departamenta kopsēdē.

(3) Kopsēde, sagatavojot spriedumu, visus nolēmumus pieņem ar balsu vairākumu. Spriedumu paraksta visi tiesneši.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

346.¹ pants. Tiesvedības apturēšana, pieteikuma vai kasācijas sūdzības atstāšana bez izskatīšanas, tiesvedības izbeigšana

(1) Kasācijas instances tiesa tiesvedību aptur, pieteikumu atstāj bez izskatīšanas un tiesvedību izbeidz, attiecīgi piemērojot šā likuma 28., 29. un 30.nodaļas tiesību normas.

(2) Ja, ierosinot kasācijas tiesvedību, nav ievēroti šā likuma 328.panta otrajā daļā vai 329.pantā minētie noteikumi, kasācijas instances tiesa var atstāt kasācijas sūdzību bez izskatīšanas.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

38.nodaļa

Kasācijas instances tiesas nolēmums

347.pants. Lietas izskatīšanas robežas

(1) Tiesa, izskatot lietu kasācijas kārtībā, pārbauda lietā esošā sprieduma tiesiskumu pārsūdzētajā daļā attiecībā uz administratīvā procesa dalībnieku, kas spriedumu pārsūdzējis vai kasācijas sūdzībai pievienojies, un argumentus, kuri minēti kasācijas sūdzībā.

(2) Ja tiesa konstatē tādas tiesību normu pārkāpumus, kas noveduši pie visas lietas nepareizas izspriešanas, tā var atcelt spriedumu pilnībā, kaut arī pārsūdzēta tikai tā daļa.

348.pants. Kasācijas instances tiesas spriedums

Tiesa, izskatījusi lietu, var taisīt vienu no šādiem spriedumiem:

- 1) atstāt spriedumu negrozītu, bet sūdzību noraidīt;
- 2) atcelt spriedumu pilnībā vai daļā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances vai pirmās instances tiesai;
- 3) atcelt spriedumu pilnībā vai daļā un izbeigt tiesvedību vai arī atstāt pieteikumu bez izskatīšanas, ja apelācijas instances tiesa nav ievērojusi šā likuma 278. vai 282.panta noteikumus.

349.pants. Kasācijas instances tiesas sprieduma saturs

(1) Kasācijas instances tiesas spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas un rezolutīvās daļas.

(2) Ievaddaļā norāda:

- 1) tiesas nosaukumu un sastāvu;
- 2) sprieduma taisīšanas laiku;
- 3) administratīvā procesa dalībniekus un pieteikuma priekšmetu;
- 4) administratīvā procesa dalībnieku, kas iesniedzis kasācijas sūdzību (pretsūdzību) vai tai pievienojies;
- 5) vai lieta izskatīta rakstveida procesā.

(3) Aprakstošajā daļā norāda:

- 1) īsu lietas apstākļu izklāstījumu;
- 2) apelācijas instances tiesas sprieduma būtību;
- 3) kasācijas sūdzības motīvus;
- 4) pretsūdzības motīvus vai paskaidrojumu būtību;
- 5) uz administratīvā procesa dalībnieku piekrišanu, ja lieta izskatīta rakstveida procesā.

(4) Motīvu daļā norāda:

- 1) noraidot kasācijas sūdzību — argumentus, kuru dēļ sūdzība noraidīta;
- 2) apmierinot kasācijas sūdzību — argumentus par apelācijas instances tiesas pieļautajiem tiesību normu pārkāpumiem, tiesību normu nepareizu piemērošanu vai kompetences robežu pārkāpumu.

Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

(5) Rezolutīvajā daļā norāda Senāta nolēmumu saskaņā ar šā likuma 348.panta attiecīgo punktu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

350.pants. Tiesību normu interpretācijas obligātums

(1) Tiesību normu interpretācija (tulkojums), kas izteikta kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna.

(2) Kasācijas instances tiesa nenorāda savā spriedumā, kāds spriedums jātaisa, izskatot lietu no jauna.

351.pants. Kasācijas instances tiesas sprieduma spēks

Kasācijas instances tiesas spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

352.pants. Pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdu labošana

(1) Senāts pēc savas iniciatīvas vai administratīvā procesa dalībnieka pieteikuma var izlabot spriedumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas. Jautājumu par kļūdu labošanu izlemj tiesas sēdē, iepriekš par to paziņojot administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis izskatīt jautājumu par kļūdu labošanu.

(2) Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas spriedumā izlabo ar tiesas lēmumu.

SEPTĪTĀ SADAĻA

LIETAS JAUNA IZSKATĪŠANA PĒC SPRIEDUMA VAI LĒMUMA STĀŠANĀS SPĒKĀ

39.nodaļa

Lietas jauna izskatīšana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem

353.pants. Jaunatklātie apstākļi

Par jaunatklātiem apstākļiem atzīstami:

1) būtiski lietas apstākļi, kas pastāvēja lietas izskatīšanas laikā, bet nebija zināmi tiesai;

2) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā konstatētas apzināti nepatiesas liecinieku liecības, apzināti nepatiess eksperta atzinums, apzināti nepatiess tulkojums, viltoti rakstveida vai lietiskie pierādījumi, kuru dēļ taisīts prettiesisks vai nepamatots spriedums;

3) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu krimināllietā konstatētas darbības, kuru dēļ taisīts prettiesisks spriedums vai lēmums;

4) tiesas sprieduma vai iestādes lēmuma atcelšana, kas bija par pamatu, lai tiesa šajā administratīvajā lietā taisītu attiecīgu spriedumu vai pieņemtu attiecīgu lēmumu;

5) lietas izspriešanā piemērotās tiesību normas atzīšana par neatbilstošu augstāka juridiska spēka normai;

6) Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmums šajā lietā, no kura izriet, ka

administratīvais process ir jāuzsāk no jauna. Šādā gadījumā tiesai, pieņemot lēmumu atsāktajā lietā, jābalstās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmumā konstatētajiem faktiem un to juridisko vērtējumu.

354.pants. Pieteikuma iesniegšana

(1) Lietu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem var ierosināt administratīvā procesa dalībnieks, iesniedzot pieteikumu:

1) par administratīvās rajona tiesas nolēmuma atcelšanu — Administratīvajai apgabaltiesai;

2) par Administratīvās apgabaltiesas sprieduma vai lēmuma atcelšanu — Senātam.

(2) Pieteikumu var iesniegt triju mēnešu laikā no dienas, kad konstatēti apstākļi, kas ir par pamatu lietas jaunai izskatīšanai.

(3) Pieteikumu nevar iesniegt, ja kopš sprieduma vai lēmuma spēkā stāšanās pagājuši vairāk nekā trīs gadi. Šis nosacījums neattiecas uz gadījumiem, kad jaunatklātie apstākļi ir Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmums (353.panta 6.punkts).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

355.pants. Pieteikuma iesniegšanas termiņa aprēķināšana

Pieteikuma iesniegšanas termiņu aprēķina:

1) sakarā ar šā likuma 353.panta 1.punktā norādītajiem apstākļiem — no šo apstākļu atklāšanas dienas;

2) šā likuma 353.panta 2. un 3.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā spriedums krimināllietā;

3) šā likuma 353.panta 4.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā tiesas nolēmums, ar kuru atcelts spriedums administratīvajā lietā, civillietā vai krimināllietā, vai arī no dienas, kad atcelts iestādes lēmums, uz kuru pamatots spriedums vai lēmums, ko lūdz atcelt sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem;

4) šā likuma 353.panta 5.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā Satversmes tiesas spriedums, sakarā ar kuru piemērotā tiesību norma zaudē spēku kā neatbilstoša augstāka juridiska spēka tiesību normai;

5) šā likuma 353.panta 6.punktā norādītajā gadījumā — no dienas, kad stājies spēkā Eiropas Cilvēktiesību tiesas vai citas starptautiskas vai pārnacionālas tiesas nolēmums, no kura izriet, ka administratīvais process šajā lietā ir jāuzsāk no jauna.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

356.pants. Pieteikuma izskatīšana

(1) Pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem izskata rakstveida procesā.

(2) Tiesa var atteikties pieņemt izskatīšanai pieteikumu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, ja pieteikums iesniegts atkārtoti un no tā neizriet, ka jautājuma izlemšanai būtiskie faktiskie vai tiesiskie apstākļi mainījušies. Par šādu tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

357.pants. Tiesas lēmums

(1) Tiesa, izskatījusi pieteikumu, pārbauda, vai apstākļi, uz kuriem norāda pieteicējs, atzīstami par jaunatklātiem apstākļiem saskaņā ar šā likuma 353.pantu.

(2) Ja tiesa konstatē jaunatklātus apstākļus, tā apstrīdēto nolēmumu atceļ pilnībā vai daļā un nodod lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances vai apelācijas instances tiesai.

(3) Ja tiesa atzīst, ka pieteikumā norādītie apstākļi nav uzskatāmi par jaunatklātiem, tā pieteikumu noraida. Par šādu Administratīvās apgabaltiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

D DAĻA ADMINISTRATĪVĀ AKTA UN TIESAS NOLĒMUMA IZPILDE

ASTOTĀ SADAĻA ADMINISTRATĪVĀ AKTA IZPILDE

40.nodaļa Izpildes vispārējie noteikumi

(Nodaļas nosaukums 15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

358.pants. Administratīvā akta izpildes kārtība

(1) Administratīvo aktu tā adresāts izpilda labprātīgi.

(2) Labprātīgi neizpildīta administratīvā akta piespiedu izpildi veic šajā likumā noteiktajā kārtībā, ja likums, uz kura pamata administratīvais akts izdots, nenosaka citu kārtību.

(3) Ja adresātam nelabvēlīgs administratīvais akts ir jāizpilda pašai iestādei, to izpilda pēc tam, kad beidzies šā akta apstrīdēšanas (pārsūdzēšanas) termiņš un tas nav apstrīdēts (pārsūdzēts) vai arī ir stājies spēkā tiesas spriedums, ar kuru adresāta pieteikums noraidīts. Šo noteikumu nepiemēro gadījumos, kad likums pieļauj administratīvā akta izpildi nekavējoties.

(4) Vienlaikus ar administratīvā akta paziņošanu adresātam iestāde var veikt likumā noteiktos pasākumus administratīvā akta izpildes nodrošināšanai.

359.pants. Izpildiestāde

(1) Administratīvo aktu piespiedu kārtā izpilda izpildiestāde:

- 1) iestāde, kas administratīvo aktu izdevusi;
- 2) cita institūcija;
- 3) tiesu izpildītājs;
- 4) policija.

(2) Piekritīgo izpildiestādi nosaka normatīvie akti.

(3) Ja administratīvā akta izpilde saskaņā ar likumu piekrīt tiesu izpildītājam, izpildei piemērojami Civilprocesa likuma noteikumi.

(4) Ja piekritīgā izpildiestāde nav noteikta, tā ir iestāde, kas izdevusi administratīvo aktu.

(5) Ja piespiedu izpilde tiek vērsta pret publisko tiesību subjektu, izpildiestāde ir par šo publisko tiesību subjektu augstāka iestāde.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

360.pants. Piespiedu izpildes priekšnoteikumi

(1) Administratīvo aktu izpilda piespiedu kārtā, ja ir šāds apstākļu kopums:

1) administratīvais akts ir stājies spēkā (70.pants);

2) administratīvais akts ir kļuvis neapstrīdams (76.pants);

3) līdz piespiedu izpildes sākumam administratīvais akts nav izpildīts labprātīgi.

(2) Administratīvo aktu var izpildīt piespiedu kārtā jau ar spēkā stāšanās brīdi, negaidot, kad tas kļuvis neapstrīdams un līdz piespiedu izpildes sākumam vēl nav izpildīts labprātīgi, ja:

1) piespiedu izpilde ar spēkā stāšanās brīdi paredzēta citā likumā;

2) iestāde administratīvajā aktā īpaši nosaka, ka tas izpildāms jau ar spēkā stāšanās brīdi, pamatojot steidzamību ar to, ka jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, personas dzīvību, veselību vai mantu;

3) administratīvais akts izdots saskaņā ar šā likuma 69.panta pirmās daļas noteikumiem.

(3) Policijas, robežsardzes, zemessardzes, ugunsdzēsības dienesta un citu likumā pilnvarotu amatpersonu administratīvie akti, kas izdoti, lai nekavējoties novērstu tiešus draudus valsts drošībai, sabiedriskajai kārtībai, personas dzīvībai, veselībai un mantai, ir izpildāmi piespiedu kārtā jau ar to spēkā stāšanās brīdi.

(4) Administratīvais akts nav izpildāms, ja kopš tā spēkā stāšanās pagājuši vairāk nekā trīs gadi. Aprēķinot noilgumu, atskaita laiku, uz kuru administratīvā akta darbība bija apturēta.

361.pants. Brīdinājums par piespiedu izpildi

(1) Par piespiedu izpildi adresātu vispirms brīdina.

(2) Brīdinājumu par rakstveidā izdota administratīvā akta piespiedu izpildi izdod rakstveidā. To var norādīt administratīvajā aktā.

(3) Uz brīdinājumu attiecas šā likuma 70.pantā minētie administratīvā akta spēkā stāšanās noteikumi.

(4) Rakstveida brīdinājumā ietver:

1) norādi, uz kuru administratīvo aktu tas attiecas;

- 2) uzaicinājumu adresātam izpildīt administratīvo aktu labprātīgi;
- 3) norādi par administratīvā akta izpildi piespiedu kārtā, ja to neizpilda labprātīgi;
- 4) norādi, ar kuru datumu var sākt piespiedu izpildi;
- 5) izpildiestādi;
- 6) norādi par piemērojamiem piespiedu izpildes līdzekļiem;
- 7) norādi, ka piespiedu izpildi veic uz adresāta rēķina;
- 8) brīdinājuma izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu.

(5) Rakstveida brīdinājumu septiņu dienu laikā var apstrīdēt augstākā iestādē, ja šajā brīdinājumā nav ietvertas šā panta ceturtajā daļā minētās sastāvdaļas vai arī administratīvais akts jau ir izpildīts labprātīgi. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, brīdinājumu var pārsūdzēt tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(6) Ja administratīvais akts saskaņā ar šā likuma 69.pantu izdots vai varēja tikt izdots mutvārdos vai citādi, arī brīdinājumu var izdot mutvārdos vai citādi. Tajā var neietvert visas šā panta ceturtajā daļā noteiktās sastāvdaļas, tomēr brīdinājumam jābūt tādām, lai adresāts varētu saprast, ka tas ir brīdinājums par administratīvā akta piespiedu izpildi.

(7) Piespiedu izpildi veic atbilstoši brīdinājuma nosacījumiem. Ja iestāde vēlas mainīt piespiedu izpildes nosacījumus, it sevišķi piemērojamos piespiedu izpildes līdzekļus, tā izdod jaunu brīdinājumu.

(8) Brīdinājums nav nepieciešams šā likuma 360.panta trešajā daļā minētajos gadījumos. Brīdinājumu var izdot, ja tas ir lietderīgi, tomēr tam nav jāatbilst šā panta un 362.panta noteikumiem (neformāls brīdinājums), un tas nav apstrīdams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

362.pants. Ierobežojumi piespiedu izpildes termiņa noteikšanai

(1) Piespiedu izpildes sākumu nosaka:

- 1) ne agrāk kā dienā, kad administratīvais akts kļuvis neapstrīdams (76.pants);
- 2) ar aprēķinu, lai piespiedu izpildes sākums neiekristu laikā, kad vēl nav beidzies brīdinājuma apstrīdēšanas termiņš.

(2) Ja brīdinājumu var izteikt mutvārdos, citādā veidā vai arī brīdinājums vispār nav nepieciešams, tomēr to izsaka, piespiedu izpildes termiņu nosaka atkarībā no konkrētiem apstākļiem. Šādā gadījumā piespiedu izpildi var uzsākt uzreiz pēc brīdinājuma.

363.pants. Prettiesiskas piespiedu izpildes sekas

(1) Privātpersona, pret kuru vērsta piespiedu izpilde, var iesniegt sūdzību, ja izpildiestādes darbības, kas vērstas uz administratīvā akta piespiedu izpildi, neatbilst šīs nodaļas noteikumiem.

(2) Sūdzību var iesniegt septiņu dienu laikā no dienas, kad privātpersona ir uzzinājusi par izpildiestādes darbību. Sūdzību

iesniedz augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, — tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(3) Augstāka iestāde vai tiesa, kas pieņēmusi sūdzību, var dot rīkojumu izpildiestādei līdz lēmuma pieņemšanai attiecīgo darbību pārtraukt vai atcelt.

(4) Ja privātpersonai administratīvā akta pretiesiskas piespiedu izpildes rezultātā radušies zaudējumi, tai ir tiesības uz atlīdzinājumu saskaņā ar šā likuma 8.nodaļas noteikumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

364.pants. Administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksas

(1) Administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksas uzliek adresātam.

(2) Iestādes sastādīto administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksu aprēķinu var pārsūdzēt tiesā pēc iestādes atrašanās vietas. Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

365.pants. Piespiedu izpildes kārtība

Ministru kabinets var izdot noteikumus, kuros reglamentē administratīvā akta piespiedu izpildes kārtību.

(15.01.2004. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

41.nodaļa

Uz naudas maksājumu vērsta
administratīvā akta piespiedu izpilde

366.pants. Uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpildes priekšnoteikumi

(1) Administratīvo aktu, kas uzliek adresātam pienākumu samaksāt noteiktu naudas summu, izpilda uz izpildrīkojuma pamata, piemērojot Civilprocesa likuma noteikumus par naudas summu piedziņu.

(2) Administratīvo aktu, kas uzliek adresātam pienākumu samaksāt noteiktu naudas summu, piespiedu kārtā izpilda, ja tas izdots rakstveidā, ievērojot šā likuma 67.panta noteikumus, un ja adresātam saskaņā ar šā likuma 361. un 362.pantu ir izteikts rakstveida brīdinājums. Izņēmumi, kas noteikti šā likuma 360.panta otrās daļas 2. un 3.punktā un trešajā daļā un 361.panta sestajā un astotajā daļā, nav piemērojami.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

367.pants. Izpildrīkojums

(1) Izpildrīkojumu izdod izpildiestāde. Tam ir izpildu dokumenta spēks.

(2) Izpildrīkojumā ietver:

1) tās iestādes nosaukumu, kas izdevusi izpildrīkojumu;

2) adresāta vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu (juridiskajai personai — nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi);

- 3) norādi, kurš administratīvais akts izpildāms;
- 4) piedzenamo summu un citus ar to saistītos izpildes nosacījumus;
- 5) norādi par brīdinājuma izteikšanu;
- 6) datumu, kad izpildāmais administratīvais akts stāties spēkā;
- 7) datumu, kad brīdinājums stāties spēkā;
- 8) datumu, kad administratīvais akts kļuvis neapstrīdams, vai arī norādi, ka administratīvais akts saskaņā ar šā likuma 360.panta otrās daļas 1.punktu izpildāms jau ar spēkā stāšanās brīdi, pirms tas kļuvis neapstrīdams;
- 9) norādi, ka administratīvais akts nav izpildīts labprātīgi;
- 10) izpildrīkojuma izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu.

(3) Izpildiestāde pēc adresāta vai iestādes lūguma ar savu lēmumu var izskaidrot izpildrīkojumu, negrozot tā saturu.

42.nodaļa

Uz noteiktu darbību vai darbības aizliegumu
vērsta administratīvā akta piespiedu izpilde

368.pants. Uz noteiktu darbību vai darbības aizliegumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpildes līdzekļi

- (1) Administratīvo aktu, kas uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību (arī — izdot noteiktu lietu) vai aizliedz izpildīt noteiktu darbību, izpilda piespiedu kārtā ar aizvietotājizpildes, piespiedu naudas vai tiešā spēka palīdzību.
- (2) Izpildiestāde, pamatojoties uz ārējo normatīvo aktu un ņemot vērā lietderības apsvērumus (66.pants), izvēlas piespiedu izpildes līdzekļus, maina tos, līdz sasniedz rezultātu.

369.pants. Pret adresātu vērsta aizvietotājizpilde

- (1) Ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību, ko faktiski un tiesiski var izpildīt arī izpildiestāde, cits publisko tiesību subjekts vai privātpersona, šo administratīvo aktu var izpildīt ar aizvietotājizpildes palīdzību. Šādā gadījumā izpildiestāde šo darbību izpilda pati vai arī uzdod to izpildīt citam publisko tiesību subjektam vai privātpersonai.
- (2) Aizvietotājizpildes izmaksas uzliek adresātam.
- (3) Izvēloties aizvietotājizpildes veidu un tā konkrēto formu, iestāde pamatojas uz ārējo normatīvo aktu un, ņemot vērā lietderības apsvērumus (66.pants), izvēlas visefektīvāko un vienlaikus adresāta intereses vismazāk skarošo veidu un tā konkrēto formu, kas rada vismazākās izmaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

370.pants. Adresātam uzliktā piespiedu nauda

- (1) Ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no noteiktas darbības un viņš šo pienākumu nepilda, adresātam var uzlikt piespiedu naudu.

(2) Piespiedu naudu var uzlikt atkārtoti, līdz adresāts izpilda vai pārtrauc attiecīgo darbību. Atkārtoti piespiedu naudu var uzlikt ne agrāk kā septiņas dienas pēc iepriekšējās reizes, ja adresāts šo septiņu dienu laikā joprojām nav izpildījis vai nav pārtraucis attiecīgo darbību.

(3) Minimālā piespiedu nauda ir pieci lati, bet maksimālā — 1000 latu. Nosakot piespiedu naudas summu, izpildiestāde ievēro samērīguma principu (13.pants), it sevišķi ņemot vērā adresāta mantisko stāvokli.

(4) Piespiedu naudu uzliek ar izpildiestādes izpildrīkojumu. Izpildrīkojumā ietver:

1) tās izpildiestādes nosaukumu, kas izdevusi izpildrīkojumu par piespiedu naudu;

2) norādi, kurš administratīvais akts izpildāms;

3) norādi par brīdinājuma izteikšanu;

4) datumu, kad izpildāmais administratīvais akts stāties spēkā;

5) datumu, kad brīdinājums stāties spēkā;

6) datumu, kad administratīvais akts kļuvis neapstrīdams, vai arī norādi, ka administratīvais akts saskaņā ar šā likuma 360.panta otro daļu izpildāms jau ar spēkā stāšanās brīdi, pirms tas kļuvis neapstrīdams;

7) norādi, ka administratīvais akts līdz šim nav izpildīts labprātīgi;

8) piespiedu naudas summu;

9) norādi, kur piespiedu nauda iemaksājama;

10) izpildrīkojuma par piespiedu naudas izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu.

(5) Uz izpildrīkojumu par piespiedu naudu attiecas šā likuma 70.pantā minētie administratīvā akta spēkā stāšanās noteikumi.

(6) Izpildrīkojumu par piespiedu naudu var apstrīdēt un pārsūdzēt, ja tajā nav ietvertas šā panta ceturtajā daļā minētās sastāvdaļas, administratīvais akts jau izpildīts labprātīgi vai piespiedu naudas summa nav samērīga. Izpildrīkojumu septiņu dienu laikā var apstrīdēt augstākā iestādē, bet, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, — pārsūdzēt tiesā. Augstākas iestādes lēmumu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(7) Izpildrīkojumu par piespiedu naudu izpilda piespiedu kārtā atbilstoši tiem pašiem noteikumiem, kādi ir uz naudas maksājumu vērsta administratīvā akta piespiedu izpildei (366. un 367.pants).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

371.pants. Tiesā spēka pielietošanas priekšnoteikumi

(1) Ja administratīvais akts uzliek adresātam pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no noteiktas darbības un viņš šo pienākumu nepilda, to var izpildīt, pielietojot tiešo spēku.

(2) Tiešo spēku var pielietot izpildiestāde pati vai uzdot to darīt policijai. Normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos izpildiestāde var to uzdot arī citai institūcijai. Šādā gadījumā policija vai attiecīgā institūcija savas kompetences ietvaros darbojas kā palīgizpildiestāde, pakļaujoties izpildiestādes rīkojumam.

372.pants. Tiešā spēka pielietošanas veidi

(1) Tiešā spēka pielietošana ietver:

- 1) fiziskā spēka pielietošanu;
- 2) speciālu līdzekļu (roku dzelžu, dienesta suņu u.c.) izmantošanu;
- 3) ieroču (it sevišķi šaujāmieroču) pielietošanu.

(2) Izpildiestāde var pielietot fizisko spēku attiecīgajā normatīvajā aktā noteiktajās robežās.

(3) Izpildiestāde un palīgizpildiestāde var pielietot speciālos līdzekļus tikai tad, ja tai ar citu normatīvo aktu ir piešķirtas šādas tiesības, un tikai attiecīgajā normatīvajā aktā noteiktajās robežās.

(4) Izpildiestāde un palīgizpildiestāde drīkst pielietot ieročus tikai tad, ja tai ar citu likumu piešķirtas šādas tiesības, un tikai attiecīgajā likumā noteiktajās robežās.

373.pants. Lietderības apsvērumi attiecībā uz tiešā spēka pielietošanu

(1) Izvēloties tiešā spēka veidu un tā konkrēto formu, iestāde pamatojas uz attiecīgiem lietderības apsvērumiem (66.pants) un izvēlas visefektīvāko veidu un tā konkrēto formu, kas potenciāli vismazāk apdraud citu privātpersonu un sabiedrības intereses un vienlaikus vismazāk aizskar tās privātpersonas intereses, pret kuru tiešo spēku pielieto, it sevišķi vismazāk apdraud tās dzīvību, veselību un mantu.

(2) Iespējamie zaudējumi, kas var rasties privātpersonai, pret kuru tiešo spēku pielieto, kā arī citai privātpersonai, nedrīkst būt acīmredzami nesamērīgi ar sabiedrības ieguvumu no administratīvā akta piespiedu izpildes.

(3) Tiešā spēka pielietošana, kas tieši apdraud tās privātpersonas dzīvību, pret kuru piespiedu izpilde vērsta, ir pieļaujama vienīgi nolūkā glābt citas privātpersonas dzīvību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

374.pants. Tiesības uz atlīdzinājumu sakarā ar piespiedu izpildi

Ja administratīvā akta piespiedu izpildes gaitā cieš cita privātpersona, nevis tā, pret kuru piespiedu izpilde vērsta, šai privātpersonai ir tiesības uz atlīdzinājumu saskaņā ar šā likuma 8.nodaļas noteikumiem neatkarīgi no tā, vai piespiedu izpilde bijusi tiesiska vai prettiesiska.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. likumu, kas stājas spēkā 01.02.2004.)

DEVĪTĀ SADAĻA TIESAS NOLĒMUMA IZPILDE

43.nodaļa

Tiesas nolēmuma izpildes vispārīgie noteikumi

375.pants. Iestādes pienākums izpildīt tiesas nolēmumu

- (1) Iestādes pienākums ir pareizi un laikus izpildīt pret to vērstu administratīvajā lietā pieņemtu tiesas spriedumu vai citu lēmumu (nolēmumu).
- (2) Par tiesas sprieduma izpildi iestāde paziņo pieteicējam un tiesai.
- (3) Ja iestāde tiesas nolēmumu neizpilda labprātīgi, pret iestādi tiek vērsta piespiedu izpilde saskaņā ar šā likuma noteikumiem.

376.pants. Tiesas rīcība sakarā ar tiesas nolēmuma izpildi

- (1) *(Izslēgta ar 26.10.2006. likumu.)*
- (2) Tiesa pēc procesa dalībnieka lūguma izsniedz viņam sprieduma norakstu ar uzrakstu par tā spēkā stāšanos vai nolēmuma norakstu, kurā noteikts, ka tas izpildāms nekavējoties.
- (3) Administratīvā procesa dalībnieka sūdzību, kas radusies sakarā ar tiesas nolēmuma nepienācīgu vai neatbilstošu izpildi, izskata tiesas sēdē. Par tiesas sēdi paziņo administratīvā procesa dalībniekiem. Šo personu neierašanās nav šķērslis sūdzības izskatīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

377.pants. Tiesas nolēmuma izpildiestāde

- (1) Ministru kabinets var noteikt izpildiestādi, kura veic tiesas nolēmuma piespiedu izpildi.
- (2) Ja piekritīgā izpildiestāde nav noteikta, piespiedu izpildi veic ministrija, kurai padota iestāde, kas izdevusi administratīvo aktu.
- (3) Ja iestāde, kas izdevusi administratīvo aktu, nav padota nevienai ministrijai un Ministru kabinets vai likums nav noteicis citu izpildiestādi, piespiedu izpildi veic tiesu izpildītājs.
- (4) Ja tiesas nolēmuma piespiedu izpilde piekrīt tiesu izpildītājam, piespiedu izpildei piemērojami Civilprocesa likuma noteikumi. Tiesas nolēmumam ir izpildu dokumenta spēks.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

378.pants. Tiesas nolēmuma piespiedu izpildes priekšnoteikumi

Tiesas nolēmumu izpilda piespiedu kārtā, ja:

- 1) līdz piespiedu izpildes sākumam tiesas nolēmums nav izpildīts labprātīgi;
- 2) kopš tiesas nolēmuma stāšanās spēkā nav pagājuši vairāk kā trīs gadi.

379.pants. Brīdinājums par tiesas nolēmuma piespiedu izpildi

- (1) Iestādi rakstveidā brīdina par piespiedu izpildi.
- (2) Brīdinājumā ietver:

- 1) norādi, uz kuru tiesas nolēmumu tas attiecas;
- 2) uzaicinājumu iestādei izpildīt nolēmumu labprātīgi;
- 3) norādi, ar kuru datumu var sākt piespiedu izpildi;
- 4) norādi par piemērojamiem piespiedu izpildes līdzekļiem;
- 5) brīdinājuma izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu.

(3) Piespiedu izpildes sākumu nosaka, ievērojot tiesas nolēmumā iestādei noteikto termiņu konkrēto darbību izpildei.

380.pants. Tiesas nolēmuma piespiedu izpildes līdzekļi

- (1) Tiesas nolēmumu attiecībā uz iestādi piespiedu kārtā var izpildīt ar aizvietotājizpildes un piespiedu naudas palīdzību.
- (2) Izpildiestāde, pamatojoties uz lietderības apsvērumiem, izvēlas piespiedu izpildes līdzekli, maina to, līdz sasniedz rezultātu.

381.pants. Pret iestādi vērsta aizvietotājizpilde

- (1) Ja tiesas nolēmums uzliek iestādei pienākumu izpildīt noteiktu darbību, ko faktiski un tiesiski var izpildīt arī izpildiestāde vai cita institūcija, tiesas nolēmumu var izpildīt ar aizvietotājizpildes palīdzību. Šādā gadījumā izpildiestāde šo darbību izpilda pati vai uzdod to izpildīt citai institūcijai.
- (2) Izvēloties aizvietotājizpildi, izpildiestāde izraugās visefektīvāko veidu un tā konkrēto formu, kas rada vismazākās izmaksas.

382.pants. Amatpersonai uzliktā piespiedu nauda

- (1) Ja tiesas nolēmums uzliek iestādei pienākumu izpildīt noteiktu darbību vai atturēties no noteiktas darbības un iestāde šo pienākumu nepilda, iestādes vadītājam vai citai amatpersonai var uzlikt piespiedu naudu.
- (2) Piespiedu naudu var uzlikt atkārtoti, līdz iestādes vadītājs vai cita amatpersona izpilda vai pārtrauc attiecīgo darbību. Atkārtoti piespiedu naudu var uzlikt ne agrāk kā pēc septiņām dienām.
- (3) Minimālā piespiedu nauda ir 100 latu, bet maksimālā — 1000 latu. Nosakot piespiedu naudas summu, izpildiestāde ievēro samērīguma principu (13.pants).
- (4) Piespiedu naudu uzliek ar izpildiestādes izpildrīkojumu. Izpildrīkojumā ietver:
 - 1) tās iestādes nosaukumu, kas izdevusi izpildrīkojumu par piespiedu naudu;
 - 2) norādi, kurš tiesas nolēmums izpildāms;
 - 3) norādi par brīdinājuma izteikšanu;
 - 4) datumu, kad izpildāmais tiesas nolēmums stājies spēkā;
 - 5) datumu, kad brīdinājums paziņots iestādei;

6) norādi, ka tiesas nolēmums līdz šim nav izpildīts labprātīgi;

7) piespiedu naudas summu;

8) norādi, kur piespiedu nauda iemaksājama;

9) izpildrīkojuma par piespiedu naudu izdošanas vietu, datumu un amatpersonas parakstu.

(5) Uz izpildrīkojumu par piespiedu naudu attiecas šā likuma 70.pantā noteiktie administratīvā akta spēkā stāšanās noteikumi.

(6) Izpildrīkojumu par piespiedu naudu septiņu dienu laikā var pārsūdzēt tiesā pēc izpildiestādes atrašanās vietas, ja tajā nav ietvertas šā panta ceturtajā daļā minētās sastāvdaļas, tiesas nolēmums jau izpildīts labprātīgi vai piespiedu naudas summa nav samērīga. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

383.pants. Tiesas nolēmuma piespiedu izpildes izmaksas

Izpildiestādes sastādīto tiesas nolēmuma piespiedu izpildes izmaksu aprēķinu var pārsūdzēt tiesā pēc iestādes atrašanās vietas. Par tiesas lēmumu var iesniegt blakus sūdzību.

44.nodaļa

Atsevišķu tiesas nolēmumu piespiedu izpildes nodrošināšana

384.pants. Atsevišķu tiesas spriedumu sekas

(1) Sekas spriedumam par administratīvā akta atcelšanu, atzīšanu par spēkā neesošu vai spēku zaudējušu, aizliegumu veikt faktisko rīcību vai publiski tiesisku attiecību pastāvēšanas konstatāciju rodas ar brīdi, kad spriedums stājas spēkā.

(2) Iestāde nevar rīkoties pretēji tiesas spriedumam.

(3) Ja persona uzskata, ka iestāde rīkojas pretēji tiesas spriedumam, tā var iesniegt sūdzību augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, privātpersona var vērsties tiesā. Augstākas iestādes lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.01.2004. un 26.10.2006. likumu, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

385.pants. Uz naudas maksājumu vērsta tiesas nolēmuma piespiedu izpilde attiecībā uz iestādi

Izpildiestādes pieeju budžetu līdzekļiem regulē īpašs likums.

386.pants. Tiesas nolēmuma izpilde lietās, kurās atbildētājs ir privātpersona

Tiesas nolēmumu lietās par publisko tiesību līguma spēkā esamību vai izpildi, ja atbildētājs ir privātpersona, izpilda kārtībā, kāda šajā likumā noteikta administratīvā akta izpildei.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma spēkā stāšanās kārtību nosaka ar īpašu likumu.

2. Šā likuma 108.panta septītā daļa stājas spēkā 2007.gada 1.janvārī.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

3. Lietās, kurās attiecīgās instances tiesa ir noteikusi tiesas sēdes dienu sprieduma pasludināšanai un nav pasludinājusi spriedumu līdz 2006.gada 1.decembrim, pasludina spriedumu saskaņā ar tām Administratīvā procesa likuma normām, kas bija spēkā dienā, kad attiecīgās instances tiesa noteica tiesas sēdes dienu sprieduma pasludināšanai.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

4. Tāda administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbība, kura saskaņā ar šā likuma 185.panta redakciju, kas bija spēkā pirms 2006.gada 1.decembra, tika apturēta ar pieteikuma iesniegšanu tiesā, bet atbilstoši šā likuma 185.panta redakcijai, kas ir spēkā no 2006.gada 1.decembra, netiek apturēta ar pieteikuma iesniegšanu tiesā, atjaunojas ar 2007.gada 1.janvāri. Šo administratīvo aktu vai faktisko rīcību likumā noteiktajā kārtībā var lūgt apturēt.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

5. Ministru kabinets līdz 2007.gada 1.novembrim sagatavo un iesniedz Saeimai atzinumu (izvērtējumu) par to, kuros likumos ir saglabājama vai ietverama norāde, ka administratīvā akta apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur administratīvā akta darbību vai izpildi.

(26.10.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.12.2006.)

Likums stājas spēkā 2004. gada 1. februārī.

(12.06.2003. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2003.)

Likums Saeimā pieņemts 2001.gada 25.oktobrī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2001.gada 14.novembrī